

SEBRE DIINĀ BĀNG-NANA PUGĒ

SĒN GULSA SEBRĀ

DR. SOAALIH IBN GAANIM

ASSADLAAN

Sēn yaa Karen-saamb sēn be dīina kareng-sak pugē,
sēn be Sāri wā karengā yel karen-dooḡ sēn be Rıyaadā.

A limaam Mohammad Ibn Saood lıslaoongā karen-do-
kasengē wā

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الربوة

دار الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

ceo@rabwah.sa

P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

Gom-tuvsgo: Dīinā bāngrā faadā ziiri, la a woorā yēgr luglg-lsilaambā nengē

Dīina bāngrā faadā sēn tar yōod to-to:

Pēgr be ne Wēnd a Yembre, la puusg la tulgr be nabiyaam sēn ka be a soab poorē wā yīnga (rē loogr poore:

La ad sēn yaa gomd paasg bala, yaa d sēn wilgd tī ad dīinā bāngrā, yē waooglem n yud lsilaamdā bāngrā wusg fāa; tī bala yē la yēgr ning lsilaam sēn peesg ne a tuuma n getē a yaa halaal bī a yaa haraam? A manegame bī a sāmame? La lsilaambā zamaan dāmbā fāa pugē, b maanda yā-beedo, n na bāng halaal la sēn yaa haraam, la sēn manege la sēn sāmame, b yelā fāa pusē, zem tī yaa sēn kēed bāmb ne Wēnd suka, maa yaa A yembsa: zem tī pēeme maa zārame, zem tī yaa be maa yaa zao, yume tī yaa naaba maa ya ninbuiidu, zem tī yaa lsilaama maa zeng sēn pa lsilaama, la sor pa be sēn tōe n bāng rēnda, rēnda Fighu wā bāngre b sēn baood a pugē Wēnd Buuā yembsā tuumd pugē, zem tī yaa sēn yaa waagib maa b sēn bu nonglem maa yaa sēn sakd bala.

La fighu wā me sēn yaa wala a taabā, a paasdame tī b sā n tum ne-a, n solgdē tī b sā n bas-a, rēnd wakat rāmb n puuuge t'a wusg a pugē n bī, n kē vumā pugē ween-vuug fāa pugē, rē poorē tī zamaan toosā wa, t'a nōbrā yānse, bī a na n yānesē lame, bala b zāag-a lame, maa tī yaa sēn tū ne pu-toogo, maa yaa b sēn bas-a vumā ween-vuug pugē, sēn tū ne tēms nins sēn da yaa lsilaam tēmsā wusg fāa sēn tedg laloo rāmb a taaba sēn yaa ninsaalbā n maan-b sēn pa zemsd ne b loe-n-wāagsā la b sēn minem yel nisā, la b zamaanā ne baa kidga, b bu-a la nonglem, t'a sām b vuma; tī yelā gīd b zugu. La sēn lageme ne rīibā sēn pug taaba bāng-kangā zugā, sēn yaa bāng wagallā a yēgrā sēn ya kegengā yīnga t'a meebā manegā, a kellame bala n yāsē zamaan ka tek loogr pugē, la sūd la hakuka, Wēnd A naam zēk yā, kōo sore, ne zāma-kāngā, t'a nēk a gōeemā poorē, la a wilg a yamleoogo a sēn rat n lebg n tug lsilaongā yēgrē wā, buudē la tuumē.

La tōnd yāa zāma sēn pa tar tēka, lsilaambā zāma, sēn moonde n boondē tī yaa tilae tī b lebg n tug Wēnd Sārī wā, b pa le ket n yag ne buud (laloo) nins nebā sēn dīglā ye, sā n pa neb saar bala, sēn get-b tī bāmb

vumã na yu neerã yaga ne bãmb rutilã yalgre, n teeg ne rutilã belem, la ad Wënd na n sōng A dīinã, ba ti kfr-dãmb ka nonge!

La yaa wakat bug la Dīina bãngrã sung yã? La a sungrã sabaab rãmb yaa bōe? La a sēn welg ne yel ninsã, la a yel-sōmã wã yaa buse? La sēn yaa waagib ne lɪslaambã a pugē yaa bōe? Kelg rēnda vēnegre:

Lɪslaoongã dīidã bãngrã sungrã yu bilf-bilfu, nabiyaaamã vum wakatē puusg la tulgr be a yīnga, ۞ la sahaabsã wakatē, la a sungrã ne a sēn puk pind-pinda soahaabsã sukã, a sababã yaa nebã sēn tall tulsem wusgo n na n bãng yel paal nins sēn yitã buvdã, la ad nebã tala tulsm ne dīinã bãngre zãmaan fãa pugē, n na yul n maneg nebã ne taaba kīid-n-taarã, la ned fãa paam n bãng a hake rãmba, la sēn na yul n pids yel-manesdɪ nins sēn yulmdã, la sēn na tus bōn-namsde la bōn-sãamde nins sēn yaa kudgã la sēn lingdã

(Fighu wã gaf kudã dargε sēn tar ziir ning la a yel- sōmē ninsi)

Lɪslaoongã Fighu wã, a bakda ne yell-some wusg maa yell-welgdɪ, sēn yude ya sēn watã:

1 - yaa t'a yēgrã yaa Wënd n tum ti wa:

Yaa sida, lɪslaoongã fighu wã bangrã, a welga ne a taabã, bala a yēgrã, yaa Wënd Wahu wã, sēn yaa Alkurãanã ne nabiyaaamã sunnã, rēnd bãnged sēn yaa nindg pãng soaba fãa, b za-a la a Sãrī wã buvd yiisg pugē, ne yēg-kãeesã a yiibã Nase, la bumb ning sēn yit turg b yiibã pugē, a Sãrī vōorã sēn togend a soaba, la a raaba gilli, la a zeng raad nins sēn gūbgã, t'a sungrã pidi, sēn tū ne wãnde, t'a meebã yaa sēn zemse, t'a zeng-raadã yaa sēn kegem, a raabã sēn pida yīnga, t'a zeng(raada pidãn t'a yēgã teesã, tuntumdã zamaanē la Wahu wã sēn wa n sigd nabiyaaamã -puusg la tulgr be a yīnga- wakate, ۞ A yeelame A Naam zēk yã:

﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنزِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْفُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ
وَالتَّطْيِحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصَبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَلْوَانِ مَا لَمْ يَكُنْ فِيسْقَى الْيَوْمِ
يَيْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ

نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنْ أَضْطَرَّ فِي مُحْمَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمِ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣﴾
[المائدة: 3]

"Rē loogr poore, būmb pa kete, sã n pa tuumd bala, sēn zems ne ninsaalbã yell-manegds nins sēn zemsd ne Sārī wã raabo" [Almaa'ida : 3].¹

2 - yaa a sēn gūbg vumã bõn-daabã fãa gillã:

Luslaoongã Fighu wã bāngrã welgda ne a taaba, ne a sēn gomd ninsaalã tōk-n-taarã buud a tãabã gilli: a tōk-n-taarã ne a Soabã, la a tōk-n-taarã ne a mengã, la a tōk-n-taarã ne a sēn vı ne neb ninsa wã, bala a be dūni la Laahr yell yīnga, a leb n yaa dīini la tēng-vum yelle, a leb n gūbga ninsaalbã gilli n leb n dūumdē n na n tı tãag dūni yikr raare, rēnd a buvdã fãa gilli, sōngda taaba, loe-n-wāag yel be a pugē la tūudem la zugdo la tumd-n-taare, sēn na yulē -sēn tū ne suur nēkre la reeg-f-zugē ne waagib rāmbã, la Wēnd gūusgu, (A Naam zēk yã), sēn solg la sēn vēnege, la hake-rāmbã gūusgu- paam yard tekē la yīn-yognego la sid-kūuni la zunoogo la laafi la vumã kēnesgo, zem tı yaa nin yeng maa yaa nebã fãa, la dūni wã fãa manegre.

La yaa sēn tū ne raab-kāngã yīngã: la Sārī wã tuumã buud sēn vı wã, (Fighu wã) yē me la būmb ninsi sēn yit Baalik (Sārī wã sēn rolg a soab tuumã) nengē wã, sēn yaa goama la tuuma la koosem loeese la nao-kēndre, a gūbga kōbg a yiibu:

Rāeenem soabã yaa tuudmã buvdã: sēn yaa yulgre, la puvsgo, la no-loeere, la hagiimdu, la zaka, la puleng la wēenego la sēn wōnd rēnda sēn kēed ninsaal ne a Soabã suk yellã kēnesgo.

Yiibē soabã: yaa tumd-n-taarã buudo: sēn yaa koosem la na-kēndre la sibgr tor-tore, la beegr rolbo, la yaaob-rāmba, la zēng sēn pa rē, sēn yaa nebã ne taab suk tōk-n-taarã kēnesgo, zem tı b yaa yembr-yembre maa yaa zãma, la buud-kāeesã welsdame n kēnged sēn watã:

---

(1) Sūvrat Al-maa'ida, Aayar : 3

A-yaa buud-dāmb nins b sēn boond yaoolmā tu ned meng yella: la rēnda yaa zakā yel buudo, sēn sung a tuusgā wakato n na n tu tāag a teka, sēn yaa furi la fur kaoobo la buudu yelle la rlgre la faado, la sā yaa ne raabā meng yaa yi-kāadb a yiibā ne taab tōk-n-taarā nangre la rog-pētsā sānda ne taaba.

B-Vumā yell buudo: yē me la sēn kēed ne nebā ne taab suk tumd-n-taarā la b tek-taarā sēn yaa wa koosm la luwaase la gānegre la zāabo la lagm-taar sulli tuuma la la pems-n-taare la Alkaool pidsgu, la rēnda me raabā yaa nebā ne taab suka arzekā wēngē tōnk-n-taarā nanegre la hake rāmba gūusgu.

C-beegr rolb buud-rāmba: la yēnda me la sēn kēed ne būmb ning sēn yit Baalik nengē wā, sēn yaa beegre, la būmb ning sēn tog ne-a sēn yaa sibre, la rēnda me raabā yaa nebā vum gūusgu la b arzeḡsā la b burkindā la b hake-rāmba, la b sēn beeg a soaba yel sēn yag ne bēegdā la zāmā wā, la tēng-na-gāan-bāanā yel gesgo.

D-Tak-n-taarā buudo maa vumā yell pēesgo maa beegrā: Yēnda la yell nins sēn kēed ne bu ne taaba, la pu-tēer beegrā, la kaset-rāmb tablg sēn tūud sor ninga, la wēnengo la ges-n-mak n bānge la zēng sēn pa rēnda, la yē raabā, yaa pēes n bao n bāngā kēnesgo, sēn na yul n paam tēeg-turg nebā ne taab suka.

E- Tēmsā vumā tēn-kugr buud-rāmba yē me la yell nins sēn kēed ne buudā nao-kēndrā la a yēgā, la yē me raabā yaa sēn na wilg naab tōk-n-taar ne ninbuiidā sēn yaa a soaba, la būmb ning nebā la zāmā wā sēn tare sēn yaa hake-rāmba wilgri la būmb ning sēn be b zugu sēn yaa waagib-rāmba.

Tēmsā ne taab suk buudo la yēnda me la sēn kēed ne lūslaam tēmsā tōk-n-taarā ne zēng sēn pa lūslaam tēmsā sēn yaa to-to, laafi wakat la zabr sasa, la zēng sēn pa lūslaambā tōk-n-taarā ne lūslaam tēngā sēn yaa to-to, la rēnda gūbga ne Gihaadı la zems-n-taare, la yē me raabā yaa sēn na wilgi tōk-n-taarā kōbgo la sōng-n-taabā la waoog-taaba tēmsā ne taab suka.

G-yaa buud ning sēn kēed ne arzekā la ligdā yela: la yē me la yell nins sēn kēed ne nebā hake-rāmba ligdā wēngē, la sēn be b zugu tu b sōmb n

tablg b meng ne-a, ligdā nao-kēngr zεengē, la tēngā hake-rāmba la a waagib-rāmb wεengē sēn kēed arzekā wεengē, la sēn kēed tēngā baorā kēnesgo la a depāns rāmbā kēnesgo. La yē me raabā yaa tōk-n-taar ning sēn be rakāagbā ne talsā suka la tēngā ne nebā suka sēn yaa ligdā wεengē kēnesgo.

La wāndı gūbga tēngā arzeka sēn yaa nebā fāa nengē wā la sēn tar rāmbā, wala Ganiim arzεgsā la arzek sēn paam ti pat tū ne zabre la sēn put piig n yāk yembrā (1/10) (la sēn be a pugē yaa lampo) la "haraag" yiisgā (putā lampo) la arzεgs nins sēn be tēn-gāngā tēngrā, la sēn yaa arzεg-koom la tēngā sēn yiisd arzek ninsā sēn yaa Wēnd sēn naanā, la ninbuiidā arzεgsā: wala zaksā la doosā la pulemsā la pemesgā, la zagsā arzεgsā: wala rulgrā la faadā la kiidbā sagla, la nebā arzεgsā: wala tol b yōodo la tuumā keoore, la lagm-n-taab n tumā (sosete) la soy nins sēn tōe n tū n bao arzekā, sēn yaa b sēn kō sorā fāa, la subg-rāmb sēn tūud ne arzeka: wala kafaara-rāmba, la yōyā yaoobo, la maan-n-ledsā.

H-Zuglgā la zugdo: la yē la būmb ning sēn yākd ninsaal yamleoodā toaaga, la a sāeegd zug-sōngo la sōng-taaba la yols-taaba nebā ne taab suka.

La Fighu wā yalgrā sababā yaa būmb ning sēn wa sunnā pugē wā sēn yaa hadiis-rāmb wusgā rag-noor fāa pugē, sēn yi rag-noy-kāeesā.

3 - sēn leb n yi lslaoongā fighu wā sēn welg ne yell ninsā, yaa a sēn tar dīinā sifā sēn kēed ne halaal maa haraam wεengē:

Fighu wā welgda ne buud nins ninsaalbā sēn rigla, ti bala tuumd fāa maa nao-kēndre fāa sēn yaa vumā yella, tumd-n-taarā pugē wā, sif n be a pugē sēn yaa halaalā ne haraamā zeng-raoogo, būmb ning sēn kit ti tumd-n-taarā buudā b sifd-a ne sif a yiibu:

A rāeenem: yaa duni nengē sēn kēed ne tuumdā vēenegā maa a nao-kēndrā, la a pa gom sēn solg a ye (yē me la buud yir buudā) bala bukaoodā buuda ne būmb ning yē sēn mi wā teka.

La a buudā pa maand ti sid lebg zīrī hakukā pugē ye, a pa maand me ti haraam lebg halaal ye, a pa maand me ti halaal lebg haraam ye, hakukā

pugē, rē poorē yaa d bāng ti buvdā yita tlai ne a soaba, la Fataawa pa woto ye.

La yīibē soaba: yaa laahr buvdā, yēnda tikda yellā hakuka, la yelā meng, ba t'a sā n solga ne neb a taaba 'la b tumda ne rē būmb ning sēn be ned ne a Soabā suka. La rēnda me (la buvd ning sēn yaa tūudmā buvdā) la wānde la būmb ning Mufti (bānged) sēn tikd a fatwa (leokrā) pugē wā.

4 - sēn leb n welgd lslaoongā fighu wā, yaa a sēn tar tōkr ne zugdā:

Fighu wā yōsga ne ninsaalbā sēn riḡl buvd ninsā, ne zugdā wēng-raadā sēn basd vūun a zugā, bala ninsaalbā sēn riḡl buvd ninsā pa tar raab ti sā n pa yōod yell bala, la yēnda yaa a sēn na mōdg n gū laloe wā la ninbuiidā yōgnego, baa ti rē sā n na n basa dīinā yel-gānegdī sānda la zugd sānda.

La sā n yaa ne fighu wa, yē maanda nonglem keḡgenga n na n gū yel wagla, la mak-n-ta sōngo la zugd sēn tēeg turga, rēnd tūudmā gānegrā yaa sēn na yulḡ yōorā yīnga la zāag-a n yi yel-kiti wā, la rībaagā gidgrā yaa sēn a yil n sāeeg sōng-taab la ninbāan-zoεeg nebā suka, la sēn na gū tulsmā-rāmba n yi ligdā-rāmb yābeedo, la b sēn gidḡ belgrā la zāmbā gāgbā pugē la arzekā rub zaalemā, la gāgbā sāangā b sēn pa mi būmbā sabab yīnga, la zēng sēn pa woto, sēn yaa zāms nins sēn kēed yardā wēngē wā, yaa sēn na yul n sāeeg nonglem la bas-n-yam pidsgu, la tak-n-taar gidgre nebā ne taab sukā sukā, la zāag-n-meng yi ligdā rēgdā, la neb a taab hake-rāmb gūusgu.

La dīinā ne zugdā sā n gād taaba n lagm ne tumd-n-taarā: mikdame ti ned fāa paamda manegre la ninbuiidā la b yīibā fāa vi-noogo, ti duungā sor arzān neemā wā pugē laahr raara yaa sēn selege. La ne wānde la fighu wā raabā yita n yaa ninsaal manegrā hakuka duni ka la laahre, la a vi-noogo duni la laahre. Rē yīnga: la fighu wā yi n sakd kaoosg la tumd-ne wakat fāa: rēnd zeng-raad nins sē yaa yēgrā fasēngā, yē pa toemnd ye, wala yard baobo koosem dāmbā pugē, la sāangā lebsgā yīnga, la wēngā gidgre, la hake-rāmbā gūubu, la yel reeg-m-zugē, la sā n yaa figh ning sēn tik mak-n-bu wā la yel-managdī gūusgu la yel-minimdsā, bāmb sakda toeengo la tongre sēn zemsd ne zamaanā raabo, la ninsaalbā manegre, la zīisā sēn yōs taaba zem ti yaa zamaanē wā maa zīigē wā, ti

buvdã sã be Sãrĩ wã toglogã pugẽ la a yẽgã sãn manega, la wãnde yaa tumd-n-taarã tuk pugã, pa kãed loe-n-wãakã la tũudmã pugẽ ye, la wãnde la b sãn rat ne zeng-raoog ning sãn yete « buvdã tedgdame ne zamaanã teoongo ».

Rẽnd sã n yaa woto tum ne fighu wã yaa waagib sãn yaa tilae:

N yen: Bala bãngd sãn yaa nindg pãng soaba yaa tilae ne-a t'a tum ne bũmb ninga a bãngrã sãn taas yẽ zĩig ningẽ wã la rẽ yaa Wẽnd buudo sã n yaa ne yẽnda. La zẽng sãn pa bãngda bee ne yẽ t'a tum ne bãngdã sãn yeel bũmb nĩngã, bala sor-zẽng pa be a taoore a sãn tõe n tũ n bãng Sãrĩ buudo, ti sã n pa sok-n-bãnge:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُّوحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ [الأنبياء: 7]

La buvd kusgo sãn yi Sãrĩ wã buvdẽ, sãn tabl ne daliil vëenega, maa f sãn na n yẽgemdẽ ti buvd nina yaa keelem maanego wala haddã [Al-anibiyaa'v : 7]² La buvd

rãmba, maa f sãn na n yetẽ ti Sãrĩ wã pa tõe tum ne ye, yaa kifendo la tar-n-yi lislaoongo. La sã n yaa kus buvd nins sãn tabl ne nidg pãngã, sãn tik tẽebã sãn wil bũmb ningã zugã rẽnda yaa Wẽnd-kusgo la wẽgdo, bala bãngda sãn yaa nindg pãng soaba a maana ningd pãng tekẽ n na n bãng sɪdã ne Wẽnd buvdã vënegre A Naam zẽk yã, n zãag a meng ne yõor yamleog buud fãa, ma duni nafa baoobo, maa yuur la pukr baoobo, la a sãn tik bũmb ninga yaa Sãrĩ wã daliili la a sãn rat bũmb ningã yaa sɪda la a zab-yuure yaa bas-n-yam la sɪda la pugpeelem

Pipi puurã : yaa tũudmã tor-torã

La rẽ tigmã sãn watã :

1 - yulgrã.

---

² Surrat Al-Anbiyaa'v, Aayar: 7.

2 - Puvsgā.

3 - Zakā.

4 - No-loeerā.

5 - Hagiindā.

6 - kibsā kuub la zug-lukri.

7 - Gihaadt wā.

Pipi puurā: yaa tūudmā tor-torā

Rēenem zeng-raoogo sēn yi lislaoonngā zeng-raoodē wā yaa yulgre.

A-Yulgrā vōore goam pugē la Sārī wā pugē:

Yulgrā goam pugē: yaa pekre la yulgre.

La sā n yaa Sārī wā pugē: yaa suf ning sēn be ne yīngā, sēn gudgd puusgo la sēn wōnd rēnda yikri

Ko-rāmbā:

B-ko-rāmbā kōbgo:

Koomā yaa kōbg a tāabo, rāerem kōbgo - koom-sēn-yulgd-ne - la yē la sēn ket n be suf ning Wēnd sēn naan-a wā zugu, la yē me la sēn yikd rēgd ning sēn yi ninsaal yīngē wā la a yēesd rēgd ning sēn bond ninsaalā. A yeelame A Naam Zēk yā

﴿إِذْ يُعَشِّيكُمْ التُّعَاسُ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنزِلُ عَلَيْكُم مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَكُم بِهِ﴾

﴿وَيُذْهِبَ عَنْكُم رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ﴾ [الأنفال: 11]

Kõbg a yībē soaba : - yaa ko yūlēnga [Al-Anfaal : 11].³

- la yēnda yaa a kōbgā maa a noorā maa a yūuga sēn na n tedg ne būmb sēn pa rēgdo, l'a yaa : yulgemd a mengē wā, l'a pa tōe n tall-a yulg rēgd ye, a sif-rāmbā sānda sēn toemā yīnga.

Kōbg a tāabē soaba : - yaa ko-rēgdo- la yēnda yaa koom ning sēn tedg ne rēgdā, zem t'a paoodame maa a yaa wusgo.

* ko rēgda yulg dame ti būmb ning sēn tedg-a wā sā n loog a meng yīnga, maa b kaa-a lame n lobe, maa b paas-a la koom ti būmb ning sēn tegd-a wā sē.

* l'islaam sā n maan sika koom yaa rēgd bi a yaa yulemde, a tikda vēenega, la rēnda, yaa ti b sēn mi bōn-yilmā pugē yaa yulgemd bala.

* koom sēn sakd yulgr ne, ne sēn pa sakde sā n gēdg taab ti b pa mi n bake, a basd-b lame la a wē tēema.

* fu-yulemd sā n gēdg ne fu rēgdo, maa sēn yaa haraam, a tikda vēenega la a puus puus vuka

B-Yulgrā kōbg toor-toore:

Yulgrā Sārī wā pugē a tara sēn solge ti pa nē n get ne nin ye la sēn yaa vēenega, rēnd sēn yaa vēenegā yaa yīngā yulgrā, la sēn solgā, yaa sūyā yulgre n yi zunuubā rēgdo. La sēn yaa vēenegā, yē yell la fighu wā sēn gomdā, b sēn baood-a soaba puusgā yinga, la a yaa buk a yiibu:

Rēgd sēn sung yīngē wā la rēgd sēn mate, la sā n yaa ne rēdg ning sēn sunged a yīngē wā yulgre, ya a tāabo: yaa yulg kasenga, la yē la soobā. La bila, la yē la koomā yōgbā. La b yiibā ledgā b yiibā sēn pa tōe maan wakat, la yē la tēema wēebo. La sā n yaa ne rēg-matgā yulgre, yaa kōbg a tāabo: pekre, la saagre la misbu

Laasā ۞

---

³Sūrat Al-Anfaal, Aayar : 11].

A-Laasã vōor vēnegre: A-a vōorã goam pugē:

Laase yaa laag a yembr yagre. la laag me: yaa būmb sēn ninged rubo la koom. La a yagrã yagr me yaa lagdo būmb sēn leb n pē rē me ye wuugo la tuumd-teedo.

La a vōorã dīinā bāngdb nengē pa yōsgd ne vōorã wā goamã pugē ye.

B- Laasã kōbgo:

D sã n na n ges laasã menga, a yaa kōbg toor-toore:

1 - sānem la wazuru laase.

2 - laas sēn bolg wazuru.

3 - laas sēn bolg ne sānem maa wazuru.

4 - laas ligd sēn yaa toogo, b sēn maan-a ne būmb ningā yīnga, maa yaa a maanega buud yīnga.

5 - gānd-laase.

6 - kōb-laase.

7 - laas sēn pa wōnd sēn togs ti loogã, wala yuya la lengre la zūudu maa waahd laase, la la-zaala

C-Sārī wā buud laasã zugu:

laag fāa sēn yaa yulemdem, zem t'a ligdã yaa toogo maa pa toogo, sakdame ti d rik-a n tum ne sã n pa sānemã la wazuru wā laase, maa sēn bolg ne b yiibã; ne a Huzaeefa sēn togse, ti nabiyaamã puusg la tlgr be a yīng@yeelame

(لا تشربوا في أنية الذهب والفضة، ولا تأكلوا في صحافهما، فإنها لهم في الدنيا ولكم في الآخرة)

Ra yū-y ne sānemā la wazuru wā ko-teedē ye, la y ra rī b yiibā leens pugē ye, tī bala b zitbā rēnde duni, n yaa yāmb a līslaambā rēnde laahr raare ^{4A} Buhaarī ne a Muslim fā togsā koεεgā.

La būmb ning rik n tum sēn yaa haraamā, a tal n maan reem la yul teog me yaa haraam. La gidg-kāngā pugē, roapā ne pagbā fāa yaa a yembre, koεεgā sēn gūbgā yīnga.

La ad maan būmb sik bal pa sekd t'a sūd yī rēgdo ye, tū d sā n pa paam bāng-n-wāaka t'a yaa rēgdo hakuka, bala tī yulemda, yē la yēgrā

D-Zēng sēn pa b līslaambā laase:

La rē gūbgda:

1-Gafā-rāmb (kirs-neb la zuuf-rāmba) laase.

2-Maoong kuudbā laase.

La Sārī wā buud pugē, yaa tī sakdame tū f rik-b n tum ne, sā n pa bāng n wāagame t'a pa yulemde; bala yulgemdā la yēgrā.

* la zēng sēn pa b moeembā futā yaa yulgemde, sā n pa tar vēnem t'a yaa rēgdo.

* la Gif gāng yulg dame ne nombo, tī sā n mik t'a nēmdā wābdame.

* la b sā n yāk būmb ning rūng yīngē t'a soaba ket n vī, bumn-kāng yaa rēgdo wala gīfo, la sā n yaa rūmsā kōbdā, la liuuli wā kōbdā, la zoobdā, bāmb yaa yulemde, tī b sā n yāk-a tī rūngā vī.

* la b maana sunna tī b lut laasā la b loe waoosā nōy, ne a Gεεbr sēn togs koεεg ningā wā, tī nabiyaam puusg la tulgr be a ying ☒ yeelame:

---

⁴⁴⁴() Al-buhaarī, Al-At'uma (5110), Muslim, Allībaas wazzūna 2067, Attirmiizi, Al-asrība (1878), Annasaa't, Azzūa (5301), Abuu Dawuud, Al-asrība (3723) [bn maage, Asrība (3414), Ahmad (5/397), Addaarūtu, al-asrība (2130).

أُوذِكُ سِقَاءَكَ وَأَذْكُرُ اسْمَ اللَّهِ، وَحَمَزُ إِنَاءِكَ وَأَذْكُرُ اسْمَ اللَّهِ، وَلَوْ تَعَرَّضُ عَلَيْهِ شَيْئًا.

{loe f waoogā la f tēeg Wēnd yuurā, la f lud f laaga, la f tēeg Wēnd yuurā, ba ti f na n palg-a la ne moogo} ⁵A Buhaari la a Muslim n togs-a.

H-Koom zēkre la we-keeng maaneg zugdo

Koomā zēkre yaa: būmb ning sēn yit soy a yiiḃē wā yēesgo ne koom.

* yēes ne kugā yē yaa: būmb ning sēn yit soy a yiiḃē wā yēesgo ne kuga maa vāoogo la sēn wōnd bāmb b yiiḃā.

* b buv nonglem, f sēn wat n kēed we-keeng zīigē ti f reng goabg naoorā la f yeele: "Bilmillaah, Auuzv billaah minal hubsi wal habaa'is" – ne Wēnd Yuurā, m kota gūudem ne Wēnde n yi saeetāan roapa la saeetāan pogse.

* b buv nonglem, f sēn wat n yit we-keengē bi f reng ritg naoorā la f yeele: "Yaaf-ma, pēgr be ne Wēnde sen yiis nangā n bas maamā la A kōm laafi wā".

* bu nonglem ne ned ning sēn maanda we-keenga t'a zomb a goabg naoorā zugu, la sā n mik t'a bee vuvugē, b bu nonglem t'a zāag ninā la a solge, la a bao zīig sēn yaa bugsgo t'a sā n na n baoole, sēn na yul ti ra wa rēgm-a ye.

* b kiswa fo sēn na n kē we-keenga ne būmb Wēnd Yuur sēn be a pugē, sā n pa mikame ti tulsem n be be, la a fuugā zēkre, taoor t'a na n pa pēneg tēnga, la a sēn na n gomd a pugē, la a sēn na n baool bok puga, la a sēn na sus a taoorā ne a ritgā, la a sēn na n yēesd ne a ritgā.

* b maana haraam Alkiblā teesgo, maa f sēn na tud-a f poore we-keengā maaneg sasa ti f sā n be weoog vuvugē, la sā n yaa meeb pugē sakdame, la sōmblem sēn yude yaa f zāag-a.

---

⁵ -Al-buhaari, bad-v alhalk (3106) Muslim, Al-asriba (2012) Attirmiizii, Al-At'uma (1812) Abvudaawuud, Al'asriba (3731), Ahmad (3/306) Maalk Algēem'v (1727).

* b harma ruvdgo la we-keeng maanego sor zugu la maasem nebã sên nafd ne tēngre, la tug sên womd tēngre, la sên wōnd rēnda.

* b yēesda ne kugr sên yaa yilemde, yēesg a tãabo sên yulgđ zīiga, la sã n pa yulge paasdame, la b maana sunna t'a maan lugem "wtr", tãabo maa nu la sên wōnd bamba b yiibã.

* b harma yēesg ne kōbre la rūms bindu, la rubo la būmb sên yaa waoor būmbu. sakdame ti b yēes-a ne koom la pēela la vāto, la f sē na n tunug kugã ne koomã sōmblem n yud koomã a yembre.

* rēgda zīig pekr fuugē wã ne koom yaa waagiba, la a zīigã sã n sobge, pekda fūugã gilli.

Sunna yaa ti rao zindame n ruude, la pas kis t'a yānes yīngr n ruude ye, t'a sã n maan bas-n-yam tų pa na n mad-a ye

Sunn-rāmb nins sên yaa rog-ne wã.

A-a vōorã:

Rog-ne wã "Al-fitratu": yē la sor ning sên tēeg turga la naand ning sên rogd ne wã, la rog-ne wã la būmb ning ninsaal sên sōmb n zīnd a zug a vumã pugē

B-sên yi sunn-rāmb nins sên yaa rog-ne wã:

1 - yaa sįgdre: la yē b maan-a lame t'a yaa sunn waka fãa, la a yulgda noore, ti Wēnd yard-a, sên wa n tug n yuda koom yōgb sasa la pvusg sasa, la Alkuraan karengo sasa, la miisr la zaka kōom sasa la ned sên wat n nēk gōeemē sasa, la noorã yūug sên wat n toeem sasa.

2-Pend pōngre, bāgd tōsbo, la nus-yēes wōrsgo, la nug-rud pekre.

3- no-kōbd wōrsgo, la toēeng basbo, la a wusgre

4- zug zoobd waoogre la a kaam sōobo la a sãasgo, la b kiswa sōmpoko la yē me la pōe zugã pedg n bas pedgo, bala a sãamda naande.

5- zoob peelog toeengo ne lalle la yombo.

6-yū-nood ningri ne misk la sên wōnd rē.

7-bōang kōom: la yē yaa gāng ning sên luta lan-zugã kurgre sên na yul ti rēgdã la baoolã ra tigm be ye, tu sã n yaa ne rawa.

La sã n yaa pag bãng koom: yaa gãng ning sãn be a taorã yĩngrã pedg zõdgre, la a yaa wala no-raoog geofo, la logtoεemb nins sãn tumd bangã kēesg pugē wã mi-a lame. La bangã koom yaa yulgre n leb n yaa yulemde, la a tara yell-sõma wusgo, la a yaa sunna sã n yaa ne rawa, n yaa waoore tu sã n yaa ne pagba

C-Koomã yõgbã

A-koomã yõgb võore:

Yaa yĩng-wilã a nãasã yulgre ne koom sãn sakd yulgr ne, n tũ ne halhaal sãn welge Sãrĩ wã pugē.

B-koomã yõgb yudlem:

Sãn wilgd koomã yõgb yudlem yaa bũmb ning sãn deeg n yi nabiyaamã, puvsug la tulgr be a yĩng nengē wã, t'a yeelame:

'منكم من أحد يتوضأ فيسبغ الوضوء، ثم يقول: أشهد أن لا إله إلا الله'

{ned pa be yãmb pugē sãn na n yõk koom, n maan koomã yõgb tu ta, rē poorē t'a yeele," Ashadu anlaa'laaha ullallaah, wahdahuv, laa saruka lahuu, wa Ashadu Anna Mohammadan, abduhuu wa rasuluuh". rēnda me tu b pak arzana ragnoy a nĩ wã n kō-a, t'a na n kē ne a sãn date noor ninga} (6) [A Muslim n reeg-a].

La koomã yõk tu ta wã, -tu pa tũ ne maan-n-zuuga maanda b rãmba tu b yĩng-wil sēb pund-b rãmba alkiyaoom raarã, ne nabiyaamã puvsug la tulgr be a yĩng koεεga -

إن أمتي يأتون يوم القيامة غُرًّا مُحَجَّلِينَ من أثر الوضوء، فمن استطاع منكم

---

⁶ Muslim, Attoahaara (234) Attirmiizii, Attoahaara (55), Annasaa'ı Attoahaara (148) tbn maage, Attoahaaratv wa sunanuhaa (470), Ahmad, (4/153).

{ad mam zāmā wā, b boond-b la alkıyoom raare, ti koomā yōgb zīig ya sēn pelge, koomā yōgbā vūun yīnga, la ned ning sēn tōe yāmb pugē n wogl a peelem, bı a maane} (7).

C-koomā yōgb sard-rāmba yaa piiga, bāmba la sēn watā:

1- lıslaoongo.

2- Yam.

3- bāng-n-welge.

4- Anniya, la anniyā wā tūnūngri, la rē yaa a ra wāag anniyā wā hal ti koomā yōgb wa ti sa.

5- būmb ning sēn kao koomā sēn na n sa.

6-koom zēkre maa yēesgo.

7 -yaa ti koomā yı yilemde.

8 - yaa a yı halaal koom.

9 - yaa būmb ning sēn gıdgd koomā taab yīngā zugā wā yākre.

15- wakatā taabo, sā n yaa ne ned ning rēgd sēn duumdi.

D-būmb ning sēn wat ne koom yōgbo.

Sēn wat ne-a wā: yaa rēgd sēn na n zind.

H-koomā yōgb faril-dāmba:

---

⁷ Albūhaari, alwudūv'v (136) Muslim, Attoahaara (246) ibn maage, azzıhd (4306) Ahmad (2/400) Maalik, attoahara (60).

Koomā yōgb faril-dāmb yaa a yoobe:

Rēenem soaba: yaa nengā pekre, la noorā ne yōorā lagma be.

Yiibē soaba: yaa nus a yiibā pekre, n tug n taāg kāntusā.

Tāabē soaba: yaa zugā saagre la tub a yiibā naaga be.

Nāasē soaba: nao a yiibā pekre.

A yeelame A Naam Zēk yā:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ
وَأَمْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ﴾ [المائدة: 6]

Nuē soaba : yaa tūnugri, bala Wēnde, (A Naam yī wagalle), a togs-a lame n tūnug taaba, la a kēes būmb sēn saagde yel a yiib sēn pekd soka. [Sūratu Al-maa'ida : 6].

D-Yoobē soaba:

pugl taaba, nabiyaama (puusg la tulgr be a yīnga) sēn maan boto wā yīnga.

I-koomā yōgb sunn-rāmba:

la sēn yi koomā yōgb sunn-rāmbē wā:

A-sēgdre.

B-nug-sēb a yiibā pekre naor a tāabo.

C-noorā wugsgu la yōyā fēesgo.

D-toeeng sēn yaa taok vaesgo la nusā ne nao-bi wā tēgbo.

E-reng ritgo n yaol n wa goabga.

F-pekr a yīibē soaba la t̄āabē soaba.

G-lebg n yāk koomā n saag tub a yīibā.

H-Wēnd kōsgo koomā yōgb poorē.

I-rakaar a yīib puusg koomā yōkr poore

J-koomā yōkr yell-kiti wā:

Sēn yi koomā yōgb yel-kiti wā suka:

1-zīn rēgd zīigē n yōk koomā, bala b yaeesda rēgdā na n wa yig n mad-a.

2 - la sēn na n paas naoor a t̄āabā zugu, ne b sēn togse, t̄i nabiyaamā (puusg la tulgr be a yīnga), yōga t̄āab-t̄āabo, la a yeele:

(فمن زاد على هذا أو نقص فقد أساء وظلم أو ظلم وأسَاء)

{ned ning sēn paasa sūd la hakuka a wēengame la a wēge} (8) [A Annasasa'ṭ n reeg-a].

3kooma raagr wusgo, bala tuntuomā (puusg la tulgr be a yīnga), a yōga - ne muddi, la mud me -yaa nus a yīib teoore- la maan-n-zuugā menga b gidg-a la būmb fā pugē.

4- yaa sunn a yembre maa sēn yud rē, sēn yi koomā yōgb sunn-rāmbē wā basgo; bala a basgā pōsgd-a la keoore sēn yaa t̄lae ne-a t'a gūus-a, la pa sōmb t'a pōsg-a ye

yel nins sēn kaood koom yōgbo:

A-yel nins sēn kaood koomā yaa yel a yopoe:

Rēenem soaba: sēn yit soy a yīibē wā (baol la bīndu).

---

⁸⁾ Annaa'ṭ, Attoara (140), Abṣṣ dawṣṣud, Attoahaara (135).

Yiibē soaba: sēn yit yīngā zīis a taabā sēn kellā.

Tāabē soaba: yam menengo ne gāeemse maa wūbgri maa yū-n-kuulga.

Nāasē soaba: yaa Adam biig zakar saagre maa pag taoor saagre tu būmb sã n pa gidg ye.

Nu soaba: rao sēn na n sus paga ne yamleoogo maa pag sēn na sus rawa ne yamleoogo.

Yoobē soaba: yugma nēmd wābre.

Yopoē soaba: būmb fāa sēn maan ti koom soob lebg tlae, a maanda koom yōgb me ti yaa tlae, wala lislaoong kēebo la mani yiibu sēn tū ne wum-noogo la sēn wōnd bāmb b yiibā, sã n pa kūum bala, yē koom soob ya waagiba, la a pa maan koom yōgb ti yaa waagib ye

B-Koom-soobo:

A-Koomā soob vōore goam pugē la Sārī wā pugē:

Al-guslu yaa koom, la sã n yaa "Al-gaslu"rē yaa soobā menga, la sã n yaa "Al-gıslu" yē yaa būmb ning b sēn tar n ylgdē wā.

A vōorā Sārī wā pugē:

koom-soob Sārī wā pugē: yaa koomā wıdengo yīngā fāa zugu sēn sung zugā suka hal n tug n tãag nao-pusã ne koom sēn yaa ylenga sēn tū ne halhaal sēn welg tore, la pag ne rao, b fāa yaa yembre a pugē, sã n pa pekre maa rogm zum koom-soob bala, sã n yaa rē sōmba ne paga t'a reng n yēes zumã vūun zānga ne būmb ylenga sēn tar yūugu sēn wind zumã yūugu

C-yel nins sēn maan ti koom-soob lebg tlae wā:

yel nins Sēn maand ti koomā soobā lebg tlae wā yaa yel a yoobe, bāmb me:

1- yaa mani sēn na n yi ne tusbu n naag ne wum-noogo zem tu yaa rawē maa pagē.

2 - yaa raoleem zug sēn na n lill (pag) taoor pugē.

3 -lslaam sā n ki, a soob yaa tlae, sā n pa ned sēn ki zab-laagē Wēnd Sorā poorē.

4- kifr sēn na n tuub n kē Dīinā, maa lslaam sēn yi Dīinā n na n lebgn kē.

5 - pag-pekre.

6 - rogm-zum.

D-sēn yi koom-soob nins b sēn bu nonglem lslaoongā pugē:

A-Arzūm daar kooma soobo.

B-Hagiim rukr koom-soobo.

C-kūum-soaad koom-soobo.

D-tig a yībā (kibs ne no-lokre) koom-soobo.

E-ned sā n yok n yi gāeemse maa vubgri.

F-Mak kōom koom-soobo.

G-Yūug sēn yōk kiuug maa wintoog sēn na n sobg puusg koom soobo.

H-Pag ning pekr sēn pa wāagd sēn sood koom puusg sēn ta fāa.

I-So koom Sārī wā sēn nong tigsg ning fāa yīnga

E-koom soob sard-rāmba:

A sard-rāmbā yaa a yopoe:

A-būmb ning sēn maan tu koomā soob yaa tlae wā sā n sa.

B-Anniya.

C-yaa f yī lslaam.

D-yaa yam belem.

E-bāng-n-welge.

F-yaa halaal koom sēn yaa yulgemde.

9 - yaa būmb ning sēn gidgd "رمضان" koomā taab yīngā zugā wā yākre.

F-sēn yaa waagib koomā soob pugē:

Būmb ning sēn yaa tlae a pugē wā, yaa bismillaah yeelgo, la f sā n yīm-a yel ka be ye, la sā n yaa pu-toogo a sāmnda koomā soobo

J-koomā soob faril-rāmba:

A farilā yaa anniyā wā, la a gūbg a yīngā gilli ne koomā, la a noorā pugē, la a yōyā, la a sā n wa tug n paam bas-m-yam wakat ninga tu koomā ta a yīngā gillā sekame.

La ned sā n maan anniyā n na n so koom ning soob sēn yaa Sunna maa yaa waagiba, b yībā yembr anniyā sekda a to wā.

La genaab ne pekr lagm n so ne anniyā a yembre sekdame

G-Koomā soob sunn-rāmba:

La a sunn-rāmbā:

A-yaa bismillaah yeelgo.

B-yaa freng rēgdā zīg pekre.

C-yaa f pek f nus-tal a yibā taor t l f na n pa kēs-b koomā teog pUgē.

D-yaa f reng n yōk koom.

E-reng rltgo n yaoll n wa goabga.

F-yaa tūnug-taaba.

G-yaa yīngā fāa sēdgre.

H-yaa f yērg n leb ktrenge n lebg n le pek f nao a yibā.

H-yell-kiti nins sēn be koomā soob pugē:

B kiswa koomā soob pUgē:

A-koomā yeebgo.

B-yānes zī-rēgd zīgē n so.

C-yaa f sēn na n sood vUugē t l lill ka be ye wala lalga la sēn wōnd rēnda.

D-ya f sēn na n sood ko-tēgemdl pUga, rat n yeelame t l yaa koom sēn yāsē n pa
zoetē

I-būmb ning sēn gudg ne genaab soaba:

B gldgalame t'a ra maan yEl nins sēn watā ye:

A-pUsgo.

B-Wēnd Roogā gilgri (tawaaf).

C-AlkUraanã sutsgo la a zãabo sã n pa ne a korgã.

D- miisr pUgĔ zĪndgu.

E-AlkUraan karengo

Rĕdg-rãmbã toor-toore a buudã la sĕn yĕesd to-to.

A-a vĕorã Laarb-rãmb goam pugĕ la Sãrĭ wã pugĕ :

Sã n yeel tu Nagęesa laarb-rãmb goam pugĕ, yaa : rĕgdo, bũmbã rĕgmame, a lebga rĕgdo : rĕgdo la bũmbã rĕgmame : a lebga rĕgdo : rĕgd n bol-a.

La rĕgd Sãrĭ wã raab pugĕ : a tara toag t'a sã n ta woto a buudã gudg a soaba t'a pa tĕe n puus ye, wala ruudem, la zum la rãam

:B-Rĕgd-rãmbã kĕbgo

Rĕgdã yaa kĕbg a yiibu :

1 - yaa bũmbã meng sĕn yaa rĕgdo.

2 - bũmb sĕn yaa rĕgd Sãrĭ wã buud pugĕ.

La sã n yaa bũmb ning meng sĕn yaa rĕgdã : yaa bũmb nins sĕn yaa rĕgdã, wala baaga la kurkuri, lbala b pek-b to-to fãa, b pa tĕe n tol n yi ylemd ye.

La sã n yaa bũmb ning sĕn yaa rĕgd Sãrĭ wã buud pugĕ wã : yaa rĕgd ning sĕn wate zĭig sĕn yaa ylemde zugu.

C-rĕgdã sĕn puĭ to-to:

Rĕgdã puĭ zĭis a tãabo:

1 - buk b sĕn zems taab a zugu t'a yaa rĕgdo.

2 - buk b sĕn yĕs taaba yalla a yaa rĕgdã bu.

3 - buk b sēn bas-a taale.

1 - buk b sēn zems taab a zugu t'a yaa rēgdo.

1 - yaa gifo sēn yaa rūng sēn vī ying fāa, la sā n yaa sēn vī koomē wā, bāmb gif yaa yulemde n yaa halaale.

2- yaa zi-fudgdga: la yē la zum ning sēn kiigdi n yit rūngē a kodgrā wakatā.

3 - kurkur nemdo.

4 - ninsaal baoola.

5 - ninsaal we-keenga.

6 - Mazı.

7 - Wadı.

8 - būmb ning wābr sēn pa halaal rūmsā pugē nemdo.

9 - būmb ning b sēn yāk rūngē t'a vī, wala b sēn na n kuug pesg bāoko t'a vī.

10 - pekr zum.

11 - rogem zum.

12 - yaa kaadgā zum.

2 - buk b sēn yōs taaba a rēgdā pugē.

1 - rūng nemd sēn wābd ruudem.

2 - rūng nemd sēn wābd bīndu.

3 - Mani.

4 - baag kolkoodo.

5 - wubdo.

6 - būmb sēn pa tar zum sã n ki: wala sī la suure la busla la sēn wōnd woto.

7 - B sēn bq̄s taal rēgdã pugē:

8 - soyã begdo.

9 - zum bilfu :

10 - nodr koom la mēto sēn yi ninsaalē maa rūng nemd sēn wābde.

D-rēg-rāmbã sēn yulgd to-to :

Rēgdã ylgrã tūuda ne pekre maa misbo la sēdgre la saagre.

-fu-rēgd sēn yulgd to-to: sã n mik t̄i rēgdã yaa būmb sēn tabende, yaa ne kãdsgo la tēgbo, rē poorē t̄i b pek-a la sã n mik t̄i yaa maasre, yaa ne pekr bala.

-bi-bilf baool sēn yulgd to-to: b yulgda bi-bilf ning sēn na n pa rit baoole ne misbu.

La rēgd sã n be tēngã zugu, b yulgd-a lame ne b sēn na yēes rēngdã menga la b kiig koom, sã n mikame t̄i rēgã yaa koom. La b yulgda neodre ne ruubu maa b sēn na n kēng ne-a yulgem zugu. La b yulgda teed nins sēn yaa yulgumdã wala koarakoara la suuse la zīig sēn pame la zēng sēn pa rēnda ne yēesgo. La baag sã n leg laag pugē, b pekd-a la naoor a yopoe, pekr a yembre yita ne tom

Tεεm wēebo.

1 - tεεm wēeb sēn yaa a soaba laarb-rāmb goam pugē la Sārī wã raab pugē :

A-a vōorã laarb-rāmb goam pugē: sã n yeel t̄i Tayammum goam pugē, yaa toglgo la gūusgu la tilgri.

B-la sã n yaa Sãrĩ wã raab pugẽ: yaa nengã ne nus a yiiã saagre ne tom ylenga sãn tũ ne sor sãn welg zall ti b miẽ.

La tayammum yaa yell nins Wënd sãn welg n kô lıslaambã zãma, la a yaa bũmb sãn ledgd koomã ylgr zıigẽ

2 - Sãrĩ wã sãn kô ned ning sore t'a tõe n wẽ tɛɛma:

A-sãn pa tara koom, koom kaalem yĩnga maa a zıigã zãrem yĩnga.

B-a sã n tar sãmpogre maa bãaga n yãɛsdẽ ti koomã na n wa nams-a lame.

C-koomã sã n yaa maasg wusgo t'a pa tar tōog n na n wing-a ye.

D-a sã n tar tulsem ne koomã, wala sãn na yũ maa ned-zẽng n na n yũ, la a yaɛsd ko-yũud na n wa paam-a.

3 - sard nins sãn maand ti tɛɛma wëeb lebg tlae:

A-yaa baaligemdu.

B-yaa a sãn na n tar tōog n tõe tik tẽngã.

C-yaa rēgd ning sãn kaood koomã sãn na n be be.

4 - sard nins sãn zıindid ti tɛɛm wëeb yaool n manegã :

A-yaa f yı lıslaama.

B-yaa haɛɛd la rogem-zum sãn na n wãage.

C-yaa yam belem.

D-yaa zı-yulg sãn na beẽ.

5 - Tɛɛm wëeb faril-dãmba :

A-yaa anni

B-yaa zı-yulgemde.

C-yaa tēngā wē-rāeenga.

D-yaa nengā ne nus-tala a yībā saagre.

6 - Tεemā wēeb sunn-rāmba :

A-yaa bismullaah yeelgo.

B-yaa alkiblā teesgo.

C-yaa a sēn na n yɪ, f sēn wat n rat n na n poušā

D-yaa tēngā wēebā a yībē soaba.

E-yaa puglg-taaba.

F-yaa tūnug-taaba.

G-yaa nus-biyā tēgbo.

7- yel nins sēn sāamd tεem wēebo :

A-yaa koom belem.

B-a sāamdame ne būmb ning sēn kaood koom sēn togs ti reng taoorā, n leb n paas yel nins sēn kaood koomā soobā, bala a ledgda ne bāmb b yībā, la būmb ning sēn yidgd būmb, a yidgda būmb ning sēn ledg a zīgē wā.

8- tεem sēn wēed to-to :

Yaa a maan a anniyā, rē poorē t'a yeel bismullaah, l'a wē tēngā n'a nus a yībā n saag a nengā la a tal b yībā n tunug taba la pugl tab tuul-tuulle.

9- Wē tεem n saag kuidga la sampogre :

Ned ning kaoogr sēn wa n be a soaba yīngē maa poglgo maa noda, t'a yeesd namsg na n wa paam-a t'a sā n pek-a, t'a saagrā yaool n yaa toog ne-a, a wēeda tεema n saaag-a la a pek sēn kellā.

Ned ning sēn kongā koom la tom a sēn bao n nams poorē, a puusda woto bala, la rolb pa be a zugu.

Nao-wuud la sampog-kuds saagre.

1 - A ḷbn mubaarak yeelame

Yōs-taab ka be nao-wuudā a yiibā saagr pugē ye. Tī lumaam Ahmad yeele : yel buud ka be mam sūurē wā sēn kēed na-wuudā saagre pugē ye, bala hadiis-rāmb pis-nas sēn yi Wēnd tuntuum nengē, (puusg la tulgr be a yīnga) n gomd a yelle ☞ la a yeel yesa : yē sōmblem n yud pekrā, bala Nabiyaamā, (puusg la tulgr be a yīnga) ☞ ne a Sahaabsā, ad b sēn bao wā, yaa neerem sēn yuda wā

2 - Tεema wā zāabā wakat woglem :

Tεemā tōe n zā raar a yembr ne a yung tōre tī sā n yaa ne ned sēn yaa zīida, la sā n yaa sokēnda, a tōe n zāalame rasm a tāab n lagm ne b yundā fāa. La saagrā rasem-rāmbā sungda rāeenem rēgd sēn na n paam nedā a sēn ning na-wuugā poore

3 - a sard-rāmbā

Yaa tī na-wuugā yī būmb sāri wā sēn kō sore tī b tōe n tuma ne-a. n yaa yulgemde. N lud farilā zīig zānga. N tab a meng yīnga. La nedā sēn ning-a wā wakat bī a yī yulgemde.

4- Nao-wuud a yiibā saagr sēn yit to-to :

A kēesda a nugā koomā puga n yāk n saag nao-wuugā zugē wā, sēn sung nao-biisē wā n tī tāag kargā, vugri, la a pa saagd tēngrā maa nao-kaseng-kāarā ye

5- yel nins sēn sāmnd-saagrā :

yela a nāas yembre n tōe n sām saagre:

1- a sā n pidg nao-wuugā n yī a naoorē wā.

2- a yiisgā sā n wa lebg tulae, wala genaab koom soobo.

3- a sã n pãrg maa a poog wusgo.

4- sãagrã rasem-rãmb sã n pidi.

Kuidgã zãng saagr sakdame hal n tu tãag a sãn na n wa lodg, ba tu wakatã sã n wogle, maa genaab soob n paam nedã

Pu-usgã

* Buud-rãmb sãn kãed puusgã wæengẽ.

* zãma lagm-n-puuse.

* Puusg koeegre.

* Lagm puusg a yiib ne taab n puuse.

* Yĩmb suguudu.

* Naafu puusgo.

* Arzum puusgo.

* tig a yiibã puusgo (kibs la no-lokre).

* saag kosg puusgo.

* Kiuug maa wĩntoog sobgr puusgo.

* kũ-rãmbã la b buudo.

Zeng-raoogo a yiibẽ soaba sãn yi luslaonngã zeng-raoodẽ wã yaa puusgã.:

1 - puusgã võor laarb-rãmb goam pugẽ la Sãrĩ wã raab pugẽ.

Sã n yeel tu "Assoalaat" laarb-rãmb goam pugẽ: yaa doaag maanego, Wënd yeelame, A Naam zẽk yã:

﴿حُدِّثُوا عَنْ آلِبَيْتِهِمْ فِي الصَّلَاةِ إِنَّكُمْ لَعندهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا جَاءَكُمْ مِنْهُ فَخُذُوا بِهِ وَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [التوبة: 103]

﴿حُدِّثُوا عَنْ آلِبَيْتِهِمْ فِي الصَّلَاةِ إِنَّكُمْ لَعندهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا جَاءَكُمْ مِنْهُ فَخُذُوا بِهِ وَتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [التوبة: 103]

"Rat n na n yeelame ti : maan-b doose, la sã n yaa Sãrĩ wã pugẽ :
yaa goam la tuuma sãn welg toor zalle, ti b sind⁹ [Attaooba : 103].

a ne Allaah Akbar, la sat-a ne sallem ningri, sãn tũng ne sard-rãmba
sãn welg toore

2 - a sãn yaa tlayã yelle:

B maana puusgã t'a yaa tlae, Yung ning Nabiyaamã sãn na n du saasẽ
wã, taor ti higrã wã na n pa maane (b sãn yik Mak n na n kẽng Madiinã),
la a yaa lãslaamdã zeng-raadã yembre, Sahd a yiibã poorẽ, bala puusgã
gũbga sahd a yiibã, la yaa yẽnda la rãeenem bũmbuu nabiyaamã sãn
maan sardo, (puusg la tũgr be a yĩnga) Wẽnd- yembgã poorẽ, (puusg la
tũgr be a yĩng) yeelame

(رَأْسُ الْأَمْرِ: الْإِسْلَامُ، وَعَمُودُهُ: الصَّلَاةُ، وَذُرْوَةُ سَنَامِهِ: الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ)

{Yellã zu-raoogã yaa lãsloongã, la a zeng-raoogã yaa puusgo, la a
zẽgrã zug tẽng-n-sukã yaa gihaadi zabr Wẽnd sorã yĩnga} (10).

3 - hukma ning sãn maan puusgã sagleg pugẽ :

Puusgã yaa bark puusgo ne neemã bed ninsi Wẽnd sãn maan n kã a
yemsã. Wala puusgã sãn leb n yaa bũmb sãn vẽnegd adm-biig yembdã
võore; bala vẽnegda a pugẽ toglgõ sãn tug Wẽnde, (A Naam yulg n zẽke),
la faag-n-menga la gãneg-n-menga A taoore, la sõs ne-A (A naam zẽk yã),
ne karengo la Yuur-tẽegre la kosgo, leb n be a pugẽ tõkr yambã ne a
Soaba suka, puusgã leb n zẽkda nedã n yi Dũni bũn-yoodã fãa gulli n kẽng
yõorã yulgrẽ la a yognego, bala ninssal a sãn bõr vumã pugẽ fãa, t'a yel
belgdsã veoogd-aa la puusgã sãn fãag-a taor t-a na n ka lisi, n ning-a

⁹ () Surat Attaooba, Aayar : 103].

¹⁰ () Attirmiizi, Al-umaan (2616), [bn maaga alfitan 3973), Ahmad (5/231).

hakuk ning taoore a sēn maan yam yaal-yaalã a pugē wã, la rēnda yaa a bāng ti būmb n be be n yud rē, n leb n wilg ti vumã pa sōmb ti b naan-a n maneg-a woto n wōr-a n kō ninsaala t'a be be n vi vi-yaals ye, t'a yaa sēn deemde, n yit wums-noogē n dabd a to

4 - Puusgã buvdo la a sōorã :

Puusgã yaa kōbg a yiibu. Yaa sēn yaa tlae, la sēn yaa yam-yākre, la sã n yaa ne sēn yaa tlae wã, yē yaa buk a yiibu : sēn yaa tlae ne ned fãa, la sēn yaa tlae ne neb sēn yikd ne-a ti seke, la sã ne sēn yaa tlae ne ned fãa wã : yē yaa tlae ne luslaam fãa, sēn pid baalika n yaa rawa ma paga, yē me la wakat a nu wã. Wēnd yeelame A Naam zēk yã :

﴿فَإِذَا قُضِيَتْمُ الصَّلَاةُ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾¹¹ [النساء: 103]

A le yeelame A Naam Zēk yã:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ﴾ [البينة: 5]

[Al-bayna : 5].

La puusg la tulgr sēn be a soab yīngã yeele ☐

(بنی الإسلام علی خمس: شهادة أن لا إله إلا الله، وأن محمدا رسول الله)

---

¹¹() Surat Annisaa'v, Aayar: 103].

{B mee lislaoongã yel a nu nu zugu : yaa kaset maanego ti soab buud kae sên nafde, rēnda Wēnde, la a Mohammad me yaa Wēnd tuntuuma, la puusg yānesgo, la zak kūuni} (12) [a buuhaari la a Muslim togsa koεεgā].

A naafu [bn Azrak yeela a [bn Abbaas : rē yīnga fo yāa wakat a nu wā Alkuraanā pugē ? T'a yeel ti : "n yen", rē poorē t'a karme :

﴿فَسَبَّحَنَ اللَّهُ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ﴾¹³ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾ [الروم: 17-18]

[Ar-Ruum : 17_18].

La weoogē laarbā hadiisā:

(أعرابيا جاء إلى رسول الله - صلى الله عليه وسلم - نائر الرأس، فقال: يا رسول الله، أخبرني ماذا فرض الله على من الصلاة؟)

{sên wa a Wēnd tuntuum nengē wā, puusg la tulgr be a yīnga, n yeele: yaa bōe la Wēnd maan ti yaa faril mam zugu sên yaa puusgo? T'a yeele: "yaa puusg a nu" t'a yeele: la zēng sên pa rē n dog mam zug bu? t'a yeele: "ayae, sã n pa fo yam raabo} (15) a Bvuhhaarı la a Muslim n reeg-a

5 - Bi-bilf saglgo ne puusgo:

¹²( ) -Al-Bvuhhaarı Al-umaan (8) Muslim Al-umaan (16), Attirmiizii Al-umaan (2609) Annasaa't, Alumaanu wa saraa'ıth (5001), Ahmad (2/93).

¹³ ( ) Suvrat Arruum, Aayar : 17.

¹⁴ ( ) Suvrat Arruum, Aayar: 18.

¹⁵ ( ) -Al-bvuhhaarı, Assaom (1792), muslim, Al-umaan (11) Annasaat, Astyaam (2090) Abvı dawvıd, Asoalaat (391), Ahmad (1/162), Maalik, Annidaav lısoalaat (425), Addaarimi, Assoalaat (1578).

B sagenda bi-bilf ne-a, t'a sã n ta yuum a yopoe, la b pãbd-a la a yĩnga pãbr sën pa bugd a yĩnga t'a sã n ta yuum piiga, ne hadiisã sën togse:

(مروا أبناءكم بالصلاة لسبع سنين، واضربوهم عليها لعشر سنين، وفرقوا بينهم في المضاجع)

{sagl-y kambã ne puvsgo tu b sã n ta yuum a yopoe, la y pãb-y-ba a poorë tu b sã n wa ta yuum piiga, la y welg-b ne taabagãasã zīgē} (16)
[Abvudaawvud la a Attirmiizi n reeg-a].

6 - neb ning sën kusa puvsgã yaa tlae wã halhaal sën yaa a soaba:

La ned ning sën kusa a yaa tlae wã, a lebga kifre, ti sã n mikame ti yaa ned sën pa zita ne yel-kãngã, ba t'a sã n puuse; bala a yagsa Wënd ne A tuntuumã la lslaambã zãma wã no-sugrã, la yaa woto bala, ned ning sën basa puvsgã ne faagre maa kvungo ba t'a sã n sak n reeg a zugë t'a yaa waagiba, ne Wënd sën yeele A Naam zëk yã:

﴿فَإِذَا أَنْسَلَخَ الْأَشْهُرَ الْحُرُمَ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَحْصُرُوهُمْ
وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ إِن تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَعَآتُوا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ﴾¹⁷ [التوبة: 5]

puvsgr la tulgr be a yĩnga □⁽¹⁸⁾.

La leb n deeg n yi a Gεεbr nengë, Wënd yard be a yĩnga, □ a yeelame: Wënd tuntuum yeelame

(بين الرجل، وبين الكفر والشرك ترك الصلاة)

¹⁶(Abvudaawvud, Assoalaat, (495) Ahmad 2/187).

¹⁷() Suvrat Attaooba, Aayar: 5].

¹⁸() Suvrat Attaooba, Aayar: 5].

{sēn gidg ned ne kflgā suka yaa puusgā} ⁽¹⁹⁾ [A Muslim n reeg-a].

7 - Puusgā zeng-raadā:

La a zeng-raadā yaa piig la a naase, b pa lutte zem ti yaa ne pu-toogo maa yaa sēn yīm, maa yaa sēn zi.

Pipi: yaa yānesgo, faril-rāmbā pugē ne ned ning sēn tōe n yānesa.

Yiibē soaba: yaa takbiir ning sēn kēed ne puusgā la yēnda me yaa: Allah Akbar, būmb a to pa manegd yellā ti sā pa yē bala.

Tāabē soaba: yaa Al-hamd karengo.

Nāasē soaba: zōondgo

Nuē soaba: yaa roog n yi zōondgē wā la maneg n yānes turga.

Yoobē soaba: tiuulgu.

Yopoe n soaba: yaa roog n yi tiuulgē wā.

Nii soaba: yaa zīindg ning sēn be tiuulg a yiibā suka.

Waē soaba: yaa yī-yōgnogo, yē me la maag-n-menga.

Piig soaba: yaa sahd baasdgā.

Piig la a yembr soaba: yaa zind n maan sahd baasdgā.

Piig la a yiibē soaba: yaa nabiyaamā sallg puusg la tulgr be a yīnga ☐.

---

¹⁹ ()–Muslim, Al-ımaan (82) Attirmiizii, Al-ımaan (2620) Abııdawıııd, Asunna (4678) [bn maage, [kaamat Assoalaat, wassunatıv fııhaa (1078) Ahmad (3/370), Addaarimii 5assoalaat (1233).

Piig la t̄aab soaba: yaa sallem ningri: la yē me yaa a sēn na yeel noor a yiibu: "Assalaamu Alaykum warahmatullaah" la sōmblem sēn yude yaa a ra paas "wabarakaatuhuu" ne a [bn mas-ʊud hadiisā sēn yeele, "

(النبي صلى الله عليه وسلم: أنه كان يسلم عن يمينه وعن يساره السلام عليكم ورحمة الله،
السلام عليكم ورحمة)

{ } " tu nabiyaama puusg la t̄lgr be a yīnga "a ra yume n ninged sallmā a ritg wēengē: "Assalaamu Alaykum warahmatullaah" la a goabg wēengē " Assalaamu Alaykum warahmatullaah " } (20) [A Muslim n reeg-a].

Piig la a naasē soaba: yaa zeng-raadā t̄unug taaba

8 - puusgā waagib-rāmba:

A waagib-rāmba yaa nii, puusgā s̄aamdame ti f s̄a n bas-a ne pu-toogo la s̄a n yaa yīnbu maa zulem yel ka be ye.

Rēenem soaba: yaa takbur buud f̄aa s̄a n zuvg puusgā sēn pakd ne takbur ningā wā.

Yiibē soaba: yaa (Sami Allah luman hamɔdahuu) wā yeelgo, limaamā la ned sēn puusd a yembre.

T̄aabē soaba: yaa (Rabba naa walakal hamdā) yeelgo.

N̄aasē soaba: Yeel tu: Subhaana Rabiya Al-Azum vugri rukuuē wā.

Nu soaba: yaa (Subhaana Rabiya Al-Aalaa) yeelgo, suguudē wā, vugri.

Yoobē soaba: yaa (Rabɔ ɔgfɔr lu) yeelgo, suguud-rāmb a yiibā suka.

Yopoe soaba: yaa (Sahd) r̄aengā.

---

²⁰() Attirmiizii, Assoalaat (295) Abʊʊdawʊʊd, Assoalaat (996) [bn maage [kaamatv Assoalaat wassunatv fihaa (914), Ahmad (1/409).

Nii soaba: yaa zīnd n maan-a wā

9 - puusgā sard-rāmba:

sard maana laarb-rāmb goam pugē: yaa tagmase.

La sā n yaa Sārī wā pugē: La sā n yaa ne b sēn rat ne-a wā: yaa būmb ning b sēn maan a soab sardā sēn pa tōe n zīndi, ti yē sā n ka be ye, la pa tlae me t'a zīndi, ti būmb sā n be be ye.

La puusgā sard-rāmba: yaa anniya la f yu lslaam, la yam belem, la sā yaa biig bi a ta yuum ning sēn tōe n bāng yell n welge, la wakatā sēn na n ta, la yilgre, la alkiblā teesgo, la yāndā ludbu, la rēgdā zāagre

10 -puusg a nu wā wakat-rāmba:

La wakatā puusgā pugē, yē la sabab ning sēn maanda t'a yaa tlae wā, n leb n yaa sard, n yi sard-rāmb nins sēn sōmb n zīndi ti puusgā yaool n manegā.

La sid la hakuka, nabiyaamā, puusg la tulgr be a yīnga, a yāka puusg a nu wā sasa rāmbā, hadiis-rāmb wusg pugē, rēnd sēn yi a [bn abbaas nengē, -Wēnd yard be b yiiibā yīnga- sēn yi nabiyaamā, puusg la tulgr be a yīng nengē, - a yeelame:

(أَمْنِي جَبْرِيلُ [عَلَيْهِ السَّلَامُ] عِنْدَ الْبَيْتِ مَرَّتَيْنِ)

{a Gibriil yu limaam n puus ne maam, Wēnd Roogē wā noor a yiibu} (21) t'a togs hadiisā pugē, puusg a nu wā wakat-rāmba, rē poorē ti t'a yeele, puusg la tulgr be a yīnga:

(الْتَفَتَ إِلَيَّ جَبْرِيلُ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، هَذَا وَقْتُ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ قَبْلِكَ، وَالْوَقْتُ فِيمَا بَيْنَ هَذَيْنِ)
(الوقتین)

---

²¹ () Attirmiizii, Assoalaat (149), Abuuḍawuud, Assoalaat, 393) Ahmad (1/333).

{rē poorē t'a Gibriil wēneg n tees maam n yeele: ya foo Mohammed, wānde la nabiyaam-rāmbā sēn reng fo taorā wakato, la wakat n be bāmbā b yibā suka} (22) [a Abu Dawuud n reeg-a].

La sid la hakuka, puusg a nu wā wakat-rāmb waame n pu raarā ne yungā suka, rēnd ninsaal sāl'n gūsi a paamda vuusgo n zems ne beoog vēegr sēn kolge, nidg pāngā la tuumā wakato, wakat-kāngā yaa fagir puusg wakat sēn ta, sēn na yl la ninsaal wum a mengē wā, yē sēn tar yudlem n welg bōn-naandsā sēn ketā, t'a kēed a raarā pugē, t'a yaa sēn paam silfānta ne lumaoongā.

La wēntoogā sēn wat n ta suka, a yānesda yānesg a to yesa, n na n tags n gese ne a soaba Zafarā puusg pugē, la a manes būmb ning a sēn tum ti pa zems a raarā sungrē wā, rē poorē ti Lasarā ta, t'a puus-a n togla ne a raarā sēn kellā, rē poorē ti Magribā wa, yungā ne Sāafa kōom sasa, b yibā pugē, b zāada a yīnga a yungā pugē sēn yaa yell-soaandī zīigā: vēenemā la kāndagrā n tug sor sēn yaa sōma, wala puusgā a wakat-rāmbā sēn yōs taaba pugē, yaa sēka ti ned tōe n tags n ges Wēnd soolemā pugē, A Naam yulg yā, la a sēn so būmb ning fāa sēn gūbg ninsaala a yungā la a Wīndga pugē

Zafarā puusg wakato:

Zafarā wakat rāeengā sungda wīndgā sēn wat n killee, la yēnda yaa wīndiga kullgo n yi saagā suka (23) la a wakat baasgo yaa būmbā fāa maasem sēn na n wa lebg wa a mengā sēn pa lagm ne wīndtoogā gōbgr sasa paasgo²⁴

Laasarā puusg wakato:

---

²² () Attirmiiizii, Assoalaat (149), Abūdawuud, Assoalaat, 393) Ahmad (1/333).

²³() -b bāngda rēnda ne nedā sulensuk woglem a sēn ra yaa gurg poorē.

²⁴() -la rēnda bāngre yaa ninsaal bāng būmb ninga maasmā sēn da yaa a soba wīndtoogā gōbgr sasa, rē poorē t'a ges būmb ning sēn paasa, sā n mik ti sēn paasā taa nedā woglem, rēnd Zafarā wakat taame.

Laansarā wakat rāeengā yaa būmbā fāa maasem sēn n wat n lebg wa a mengā sēn pa lagm ne wīndtoogā gōbgr sasa paasgā, la rēnda yaa wa sēn reng taorā sēn wīnig ti Zafarā wakat baasdgā yaa sēn ti tāag būmb fāa maasem sēn na n wa lebg wa a mengā, la sā n yaa ne laasarā wakat baasdgā, yē yaa būmb fāa maasem sēn na n wa lebg wa a mengā noor a yiibu, wintoogā gōbgr sasa loogr poorē, wānde yaa wakat ning f sēn tōe n maan f yam a pugē wā, la sā n yaa ne wakat ning sēn wat n lebg (Darvurā) pakrā, yaa wīndtoogā sēn wat n lu

Magribā puosg wakato:

Magribā puosg wakat rāeengā, yaa Wēntoogā lūs sasa, la Magribā wakat baasdgā, yaa ādsā sēn wat n sū n kalm taaba, la sā n yaa wakat baasdgā ninga sēn tōe n puosā, ba ti b sā n kisgalame yaa sawat-miidā sēn na n wa lilli

Sāafā puosg wakato:

Sāafā puosg wakat rāeengā, yaa sawat-miidā sēn zat n lilli. La sā n yaa sāafā wakat baasdgā, yaa yun-suka.

Fagirā puosg wakato:

A wakat rāeengā, yaa yaangā sēn wat n pelgā, la a wakat baasdgā yaa wintoogā pukri.

11- Puosgā wakat yākre, tēms nins sēn be tēng-gāngā rulsā sēn yalme n lugā zīiga

Tēms nins sēn ruls sēn yaa sēn lug n zēkā zīigē wā yaa buk a tāabo:

1 - yaa tēms nins sēn be yalmā ruls a yiibā sukā (45) la (48) goabg la ritgo sēne, la tēms-kāensā duni wā tagmas rāmb sēn tar tōkr ne sasa-rāmbā vēnegda a pugē, yung la winga, zem ti wakat-rāmbā woglame maa b koegame.

2 - yaa tēms nins sēn be yalmā ruls a yiibā sukā (48) la (66) goabg la ritg sēnē, la tēms-kāensā duni wā tagms sānda sēn tar tōkr ne sasa-rāmbā kongda a pugē, yuumdā rasem-rāmb saar pugē, wala sawat-miidā sēn pa lilli, hal n ti kē ne Fagirā pukri.

3 - yaa tēms nins sēn be tēngā-gāngā yaleng rulg (66) zugu, goabg la ritg sēnē sēn tog Sus āds (émiphères) a yiibā, la Duni wā tagms ka be tēms-kāeesā pugē ye, sēn kēed ne wakat-rāmbā, n toe n rik wakat woko yuumdā pugē, ti windiga maa yung tagms ka be ye

Buk fāa buudo sēn yi bugs-kāaesā pugē:

Sā n yaa ne pipi bukā, yaa tulae ne neb nins sēn vī zī-kāensa pugē wā, ti b puvs puvsugā wakat-rāmb nins pugē tōnd sēn da vēneg ti loogā, la sā n yaa ne buk a tāabē soabā, yōs-taab ka be be, ti ad puvsugā wakat-rāmb tēms-kāensā pugē, b semdame n mage, la rēnda yaa sēn na n rik n make ne magb ning sēn wa hadiis ning sēn gom Al-masuh Addageel yellā, la wa a pugē:

(عن الدجال : قلنا : يا رسول الله وما لبثه في الأرض؟ قال: أربعون يوماً، يوم كسنة)

{Tōnd yeele: yaa foo Wēnd tuntuumā, la yaa rasem wān la a na n kaoos tēngā pugē? rat n yeel t'a Addageel. t'a yeele: "raar sēn yaa wa yuumde", ti tōnd yeele: yaa foom Wēnd tuntuumā, raar ning sēn yaa wala yuumdā, rē yunga raar a yembr puvsug sekda tōnd bu? t'a yeele: "a yoo. Mag-y-yā awoglmā teka} (25) [Soahuh Muslim].

La sid la hakuka b yōsa taaba a magbā sēn yit to-to, ti b yeele: ti b magda ne tēng ning sēn pē bāmb n yud, sēn tar wīndig la yungo, ti b mi puvsugā wakat-rāmb a pugē ne Sārī wā sēn wilg tagmas ninsā.

La m tēdame ti koe-kānga n zems n yuda. Tī sānda yeele: ti b magda ne raarā pu-suka, ti b mak windigā ne wakat piig la a yiibu, yungā me woto, ti sānda yeele: ti b makda ne Mak maa Madiin wakatā. La sā n yaa ne buk a yiibē soaba: rēnd yē wakatā yaa wa pipi bukā wakat-rāmbā, sā n pa Sāaf la Fagir bala, la sā n yaa Sāaf la Fagir, bāmb yaa wa buk a tāabē soabā wakato.

12-Lagm-zāma-n-puuse

---

²⁵() Muslim, Alfitan wa Asraat Assaa'a, (2937), Atirmiizii, Al-fitan (2240),

Abvudaawvud, Al-mallahun, (4321), [bn maaga, Al-fitan (4075), Ahmad (4/182).

A-B sēn maan-a wā vōore:

zāmā-lagm-n-puusā a bee tūud-rāmbā bed-bedā pusē, a leb n vēnegda minim-taaba la yols-taaba, la lūslaambā fāa yaa a yembrā tagmse, bala b tigmda taaba, tigs-bil pugē noor a nu windgā la yungā pugē, yell sēn tar vōor zugu, taor soaba a yembr poorē, n togl zīig a yembre, tū sūyā tigim taaba n yulge, tū yols-taabā la tōk-taabā wusge, tū welgrā booge.

B- zāma Lagm-n-puuse buudo:

zāma lagm-n-puuse: yaa tūlae ne rapā sēn yaa b burkimbā n tar tōog n tōe kēnge, zem tū b yaa zūidba maa b yaa kēn-kēndba. Ne Wēnd Koεε sēn yeele A Naam zēk yā:

﴿وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلَتَقُمْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ مَعَكَ وَلِيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ ۗ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِن وَّرَائِكُمْ وَلَتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلِيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ ۗ وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً ۗ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن كَانَ بِكُمْ أَذَىٰ مِّن مَّطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَّرْضَىٰ أَن تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ ۗ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا

[النساء: 102]

(²⁶) [Pagbā: 102] La sagellā gādbā yaa tūlae. La sā n mik tū aayarā sēn gomdā yaa zabr zīigē, tū yaεεs be be, rēnd bas-n-yamā wakat n sōmb n yuda.

C-Sōor ning sēn sekd zāma puusgo:

zāma puusg yta ne limaam la tikdba (Maamuun) ba t'a yaa paga, sēn tū ne a Abumuusa hadiisā sēn yi nabiyaam nengē wā sēn togse:

²⁶ () Sūvrat Annisaa'v, Aayar : 102.

{sēn sung neb a yiibun tall n kēnge yaa zāmā} (27) [a [bn maage n teeg-a].

E- Zāmā wā puusg sēn yut ziig ninga:

La sunnā yaa zāmā puus miisr pugē, la sakdame ti b puus zēng sēn pa be sa n mik ti tulsem be ne rēnda.

La pagbā sōmb n welga toore n bas rapā, bala a AUSA la a Ummu salma maana woto (Addar Al-kutni togsa woto)

(أمر أمّ ورقة أن تؤمّ أهل دارها)

{(la nabiyaamā puusg la tulgr be a yīnga sēn sagl a ☐ Ummu warka t'a yu limaam n puus a pug-taabā zakē} (28) [A Abu Dawuud n reeg-a]

13-Puusg koeegre

Puusg koeegr rat n yeelame ti:

Puusgā koeegre ne so-toaka: yaa b maan puusg nins sēn yaa Rakaar a naasā ti lebgi yiibu, la wānde bee yell-bed nins sēn tar vōor Sārī wā sēn tigmā, bala a gūusda lūsalam halhaalā. La a maan sēn yaa yol-yole n kō-a. la puusgā koeegr yaa Sārī wā sēn kō sore ti be Alkuraanā la Sunnā pugē, leb n yaa būmb sēn sakde sēn tū ne bāng-bedā no-surā

B-puusgā koeegrā sakda basm-yam wakato la zēng sēn pa rē:

La puusg koeegdame sor-toak wakato, zem ti f bee basm-yam pūgē maa yaees pugē, la sā n yaa ne Aayarā sēn gom yaees ning yellā, yaa ti yaees n be so-togsā wusg fāa pugē; bala sor-togsā wusg fāa ☐ rabeem pa bakd a pugē ye. a Ali yeel a Asaeedna a Umar –Wēnd yard be b yiibā yīnga-: bōe yīng ti fo koeegd puusgā ti tōnd yaool n be basm-yam pugē? t'a Umar yeel-a: mame me maana yel-solemde ne būmb ninga fo sēn

²⁷ () [bn maaga, [kaamatv Assoalaati Wasunatv fihi (972).

²⁸(Abu Dawuud, Assoalaat, (591) Ahmad 6/405).

maan yel-solemdā ti mam sok nabiyaamā, puusg la tulgr be a yīnga, 𐌹 t'a yeele:

فسألت رسول الله صلى الله عليه وسلم عن ذلك، فقال: (صدقة تصدق الله بها عليكم فاقبلوا صدقة الله)

{yaa doaag Wēnd sēn maan ne yāmba, b-y reeg-y yā A doaagā} (29) [A Muslim n reeg-a].

C-Zārg ning b sēn kuvgd puusgā a pugē so-toak wakatā:

La sã n yaa ne zārem ning b sēn koeeg puusgā a pugē wã, yē yaa kēnd ning b sēn boond ti sor-toak buudã fãa, nebã minim pugē, ti b segend a yīng ne rubola sor-toak teedo.

D-puusgā koeegr sēn sunged wakat ninga:

Kēn-kēnd sungda puusgā koeegre t'a sã n zuug a tēngã roto, zuogr ning nebã sēn minim n yetē ti yaa zuogre; bala Wēnde a Naam yulg n zēke, A yagla puusgā koeegrã ne kēna tēngã zugu, la ned pa tōe n yeel t'a tugda sor tēngã zugu hal t'a wa tug n zuug a tēngã roto

14-Lagm puusg a yiib ne taab n puuse

Lagm puusg a yiib n puusã, yaa yolsg b sēn kō wakat ninga b sēn wat n tar tulsem ne-a wã, la sid la hakuka bāngdbã wusgo nongame ti b ra maan-a ye, sã n pa a tulsemã sēn wat n yaa vēnegã wakato; bala naiyaamã, puusg la tulgr be a yīnga, 𐌹 a pa tigm wakat a yiib n puus ye, sã n pa naor saar bala, la ned fãa puusg koeegr sēn sakd ne a soaba, sakda ne-a t'a tigm puusg a yiib ne taaba, la pa ned fãa sēn tōe tigma puusg a yiib n puus la kōt sor t'a tōe n koeeg puusg ye

---

²⁹ Muslim Soalaat Al-musaafiruna wa kasrihaa (686), Attirmiiizii, Tafsiir Alkuraan (3034), Annasaat, Tagsiir Assoalaati fi assafar (1433) Abuu Dawuud (1199), Ibn Maaga, ikaamatv Assoalaati wa assunatv fihaa (1065) Ahmad (1/36) Addaarimii, Assoalaat (1505).

Lagm wakat a yīibā n puvs rēnem soaba sasa, la lagm b yīibā n puvs yaoolem soaba wakato.

Sēn sōmb n yuda yaa ninsaal maan sēn yaa yol-yol ne-a zem t'a na n dengame maa a na n yaoolame, bala raabā tigm-taab n puvsā pugē yaa yolsgo la sēn na yī nana. La sã n mikame tī b yīibā fāa maaneg na n yu yembre, a sēn na n lagm-b taab yaoolem soaba, yē la neer n yud, la sã n mikame t'a siga tēng ninga rēnd sunnā yaa a puvs puvs g fāa a wakatē wā

15-Yīmb suguudu

Yubgr puvs gā pugē yaa fo sēn na n yīm būmb a pugē, la yīmb suguudā yaa būmb Sārī wā sēn kō sore sēn tū ne bāng-bedā no-sure, ne ned ning sēn yīmd a puvs go, bala nabiyāamā puvs g la tulgr be a yīng maan-a lame ʔ la a sagl tī b maan-a. La sārī sagla yīmbā suguudā, ne fo sēn na n yīm n paas yīnga, maa f booge, maa f maana sika, la a zīigā yaa taor tī f na n pa ning sallem ye, maa sallemā poorē, la a yaa suguud a yīibu, la sahd maaneg ka a pugē ye, la a yetame tī "Allaah Akbaar" suguud fāa wakatē, la a ning sallem b yīibā saab poore

16-Naafil puvs go

A- B sēn maan Naafilā puvs gā vōore:

Sēn yī Wēnd neemā wā pugē A yembsā zugu, yaa A sēn segl tūudmā toor-toorā tī zemsd ne ninsaalbā yalē wā, la A leb n pidsd būmb ning a sēn datā sēn yaa tuudmā, wala neng ning sēn sōmb n maanā, la ninsaal sēn yaa tudugdā la tuumd begs soabā yīngā, Wēnd maaname, A Naam zēk yā, būmb ning sēn pidsd yel-kāngā, la tōe n ledg yē zīigē, la sēn yī rē pugē yaa naafil puvs go, la sud la hakuka kibar tabendame sēn yī Wēnd tuntuumā nengē ʔ tī naafilā puvs gā lokda farlā puvs go, tī sã n mikame tī puvsdā pa pids-a wa sēn sōmbā

B-b La būmb ning ned sēn maand yam-raab tuumd tī yaa sōma n yudā:

La būmb ning ned sēn maan ne a yam-daab tī yaa sōma n tī yuda yaa nidg pāng n sōng Wēnd Sorā, rē poorē yaa Sārī wā bāngr karengo, la rik-a n wilgi, Wēnd yeelame A Naam Zēk yā:

﴿يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾

[المجادلة: 11] ﴿١١﴾

Rē poorē yaa puvsgo, la yēndame n yud tūudum nins sēn tūud ne yīngā tuumā [Al-no-keem-wēed poakā : 11].

Ne nabiyaam puvsgr la tulgr sēn be a yīng soabā sēn yeele ☒:

(استقيموا ولن تحصوا واعلموا أن خير أعمالكم الصلاة)

{tēeg-y turga, la yāmb kōn tol n tigm būmbā fāa ye, la y bāng-y tu ad yāmb tuumā sēn yud sōmblem yaa puvsgr} (³⁰) [a [bn Maage n reeg-a]. La sēn leb n yi tuum nins sēn yaa yam-raabā pugē

C-yaa yung puvsgr :

La yung naafil puvsgr yuda windg naafil puvsgr, la yungā pu-sug-baasdgā yē n tug n yuda, ne nabiyaam puvsgr la tulgr sēn be a soab yīngā sēn yeele:☒

(ينزل ربنا تبارك وتعالى إلى السماء الدنيا كل ليلة حين يبقي ثلث الليل الآخر)

{tōnd Soabā sigdame A Naam yī wagell n zēke, yung fāa duni saagē wā, tu yungā pu-sukā sā n wa looge...} (³¹)... Hadiisā [A Muslim n reeg-a].

La tahagud yaa puvsgr ning fo sēn gūs n yik n yaool n na n puvsā, a Aṣa yeelame, Wēnd yard be a yīnga: "puvs yēbdga yaa f na n yik f gōeemā poorē"

³⁰ () Attoahaara wa sunanu haa (277), Ahmad (5/282) Addarimii, Attoahaara (655).

³¹ () Al-bvhaaru, al-gum-a (1094) Muslim ; soalaat Al-musaafuruuna wa kasrḥaa (758), Attirmiizii (Assoalaat (446), Abv Dawvud Assoalaat (1315), [bn maage, kaamatv Assoalaat wa assunatv fuhaa (1366) Ahmad (2/267), Maalik, Annidaa-v lussalaat (496) Addaarimii, assoalaat (1478).

D-Sāor sasa puusgo :

Luhaa puusg maaname ti yaa sunna rasem-rāmb sānda pugē, la basd rasem-rāmb sānda, ne a Abusaud hadiisā sēn togse:

(كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يصلي الضحى، حتى نقول: لا يدعها، ويدعها، حتى نقول: لا يصلّيها)

{Nabiyaamā, puusg la tulgr be a yīng ra yume ☐ n puusg Luhaa (sāor) wakato hal ti tōnd wa yetē t'a pa na n bas-a ye, la a mi n bas-a, hal ti tōnd wa yetē t'a pa na n le puus-a ye} (³²) [a Ahmad la a Tirmizi n deeg-a, t'a Tirmizi yeele: t'a yaa sōma n yaa wilinga

La a sēn paood n yud yaa rakaar a yiibu, la puusg la tulgr be a yīngā puus-a la ☐ rakaar a naase, la a puus-a rakaar a yoobe, la a waooglem sēn yude, yaa rakaar a nii, la pa sard ti f maand-a wakat fāa ye.

E-Miisr kōom puusgo :

La b maaname ti yaa sunna, ti f sā n kē Misiir pugē bi f maan rakaar a yiibu, ne a Abu kataada hadiis sēn togse ☐ ti Nabiyaam, puusg la tulgr be a yīng yeelame:

(إذا دخل أحدكم المسجد، فلا يجلس حتى يصلي ركعتين)

{yāmb yemb kām fāa sā n kē Miisri, bi a ra zīndi, halu t'a wa puus rakaar a yiibu} (³³) [Zāma wā n reeg-a].

F-Alkuraan kareng suguudu :

B maaname ti Alkuraan kareng suguudā yaa sunna ne karemdā la sēn kelgda wā, la a yetame ti "Allaah Akbaar" suguudā sasa, la sā n roog n yi

---

³² () Attirmiizii, Assoalaat (477) Ahmad (3/36).

³³ () Al-bvhaarı, Algum'a (1114) Muslim, Soalaatv Al-musaafir wa kasrihaa (714) Atirmiizii, Assoalaat (316) Annasaa't Al-masaagidi (730) Abv Dawvud, Assoalaat (467), [bn maage, [kaamatv Assoalaat wassunnatv fıhaa (1013), Ahmad (5/311), Addaarimii, assoalaat (1393).

suguudē wā a ningda sallem, la a yeta a suguudē wā: Subhaana rabiya A'laa maa būmb ning sēn wa rē pugē wā.

G-bark puvsug suguudu:

B maaname ti yaa sunna ti b maan suguudu bark puvsug yīnga, wakat ning neemā wā sēn wat n palmsdē, ti namsgā yaa sēn zāage sēn tū ne a Abubakrat hadiisā sēn yeele:

(أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَتَاهُ أَمْرٌ يَسْرُهُ، أَوْ يَسْرٌ بِهِ يَخْرُ سَاجِدًا شَكَرًا لِلَّهِ تَعَالَى)

{ti nabiyaamā, ☐ puvsug la tulgr be a yīngā ra yume, ti yel sā n wa-a t'a sūurā noom ne-a la a sēn lut n maan suguudu} (34) [a Abuu Dawuud la a Tirmizi la a]bn maage n deeg-a]. " "La a la Seena Ali maana suguudu wakat ning a sēn wa n yānd ned ning nus sēn yaa yoad-yoad wa biisā soaba hawaariga pugē wā " a Ka'b]bn Maalik me maan suguudu, b sēn wa n kō-a kiba-noogo ti Wēnd reega a tuubgā" la a Ka'b kibarā bāngdbā zemsa taab a zugu. La a sifā ne a buudā yaa wa Alkuraanā kareng suguudā

H-Taraawuh puvsug :

Taraawuhā yaa sunn kengdga, Wēnd tuntuum puvsug la tulgr be a yīngā n tuk-a, ☐ la b puvsd-a la ne zāma Miisr pugē Sāafā puvsug poorē No-loerā kiuug pugē. la sid la hakuka, Wēnd tētuum, puvsug la tulgr be a yīnga n tuk-a lame ☐ t'a a Umar]bn Hataab lebg n vuug-a a sēn wa n yaa lslaambā taor soaba wakato, la a sōmblemā sēn yude, yaa b puvs-a rakaar piig la a yembre, la yell ka be ti b sā n paas rē zug ye, la b paasda nidg-pānga rasem-pi-yaoogā pugē, ne puvs-n-woglogo la Wēnd Yuur tēegre, la kosgo

I-Witrā puvsug:

Witrā yaa sunn sēn yaa kegenga, ti Wēnd tēnbtuuma, puvsug la tulgr be a yīnga, maan-a lame, ☐ la a sagl ti b maan-a, la a sēn paood n yud yaa

---

³⁴ () Attirmiizii, Assiyarv (1578) Abuu Dawuud, Algihaad, (2774)]bn maage,

]kaamatv Assoalaati wa assunatv fihaa (1394).

rakaar a yembre, la a pidã sën paode, yaa rakaar a tãabo, la a sën waog n yuda yaa rakaar piig la a yembre

La a wakatã :

Yaa Sãaf puusgo ne Fagir suka, la b maanda kunuut a pugē (kota doaaga) rukuu'ã poorē, yaa bũmb b sën bu nonglem.

A suf-rãmbã :

1 - yaa a tong-a n puuse n ra tol n zĩnd n maan Sahd, sã n pa rakaar baasdgē wã ye.

2 - yaa a sën na n zĩndi n maan Sahdo taor t'a na n ka kē raka-baasgã, rē poorē t'a yiki n pa ning sallem n wa ne rakaar a yembre, n zĩnd n maan sahdo la a ning sallem.

3 - yaa a ning sallem rakaar a yiib fãa poore, rē poorē t'a wa baas ne rakaar a yembre, la a maan Sahdo la a ning sallem, la yãwã n yud suf-rãmbã fãa ne sõblem ; bala yaa yēnda la nabiyaamã, puusg la tilgr be a yĩng sën maan-a, ۞ la duum a zugu.

J-Naafil-rãmb nins sën maand farul-rãmbã puusg wakatã :

La Naafil-kãensã sën yud sõblem, yaa Fagir sasa rakaar a yiibã, ne a Ausa hadiisã sën yi nabiyaam nengē :

(رَكْعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا)

{Fagir rakaar a yiibã, a sõblemã yuda duni la sën be a pugē wã} ⁽³⁵⁾ [A Muslim la a Tirmizi n deeg-a, la a Tirmizi yeelame ti yaa hadiis sën manege].

La Naafil-rãmb nins b sën kengã n yuda, yaa rakaar piig la a yiibu : yaa rakaar a naase taor ti Zafar na n pa puus ye, la rakaar a yiibu a

---

³⁵) Muslim, Soalaat Almusaafiruna wa kasruhaa (725), Attirmiizii, Assoalaat (416), Annasaat, ktyaamu Allayli wa tataaw'u Annahaar (1759), Ahmad (6/265).

puusgã poorë, la rakaar a yiibu Magrib poorë, la rakaar a yiib Sâaf poorë, la Fagir rakaar a yiibã.

La b maana sunn ti f rol naaful-kãensã, ti b sã n pösg-fo, la witrã rolbo yta rakaar a yiib poorë, sã n pa naaful ning sën pös ne a farulã fãa n lebg wusgo, sën tog n yud wakat-kãnga, yaa b bas a naafulã, bala nang n be a pugë, sã n na n puus-a, sã n pa fagir rakaar a yiibã bala, sã yaa bãmba a rond-b lame sën yaa neng ning fãa, a kengrã sën yaa wusgã yïnga. La fo sën na n puus-b fãa zakë yë sõmblem n yuda, ti rë yõsga ne farulã la puusg nins sën puusd ne zãmã wã, rënd bãmb sën sõmb n yud yaa Miisrë wã

17-Arzūm puusgo

A-zūma raar yudlemã:

Zūma raare bee ra-bedã pugë, la ra-zusdã, Wënd welg-a lame n kō lslaambã zãmã la A maan ti b tigmd taab a pugë, la hikma ning sën be rë pugë wã sãnda, yaa sën na yil ti bãng-taab zïnd lslaambã ne taab suka la minim-taaba la yols-taaba la song-taaba, la zūma raare, yaa rasm a yopoe wã tigri, la yë me la raar sõmblem sën yude, Wëntoog sën pukd a pugë

B-Arzūma puusg buudo:

Arzūma puusg yaa tlae ne Wënd koëeg sën yeele, A Naam zëk yã:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا
الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾ [الجمعة: 9]

La b maana sunn ti f so koom la f kēng-a pīnda. L'a yaa rakaar a yiibu. [Arwūma Sūrat, Aayar : 9].³⁶

C-neb nins zūma wã puusg sën yaa tlae b zugã :

---

³⁶ ( ) Sūrat Al-gum'a, Aayar: 9.

Yaa rao fāa sēn yaa lūslaam n pid baalik, n yaa burkina tu padeng ka a zugu.

D-Arzūmā puusg wakato :

B sã n puus-a taoor tu windigã na n pa kulle, pa sãam ye, la sēn sōmb n yuda, yaa a kullugã poorē, bala yaa rē la wakat ningã puusg la tulgr sēn be a soab yīngã sēn da yu 𐎧 n puusd-a naoor wusgo.

E-sōor ning sēn sekd Arzūmā puusgo :

B lugunda Arzūm puusgo ne sōor ning nebã sēn nong n boondē tu yaa zāmã.

F-Sard-rāmb nins sēn sōmb n zīndi tu Arzūma yaool n manege:

Sēn be a manegrã sard-rāmbē yaa yala a nu:

1 -yaa wakatã sēn na n ta.

2- yaa anniyã wã.

3- yaa b sēn na n maan-a yiri.

4- yaa sōor ning b sēn boond tu zāma, nebã mining pugē.

5- yaa b reng n maan hutb a yiibu tu Wēnd pēgre la puusg la tulgr kosgo a tuntuumã yīng be b pugē, 𐎧 la aayae-rāmb karengo sēn yi Alkuraanã pugē, 𐎧 la f sagl nebã ne Wēnd-zoεεga, la koεεg zēkre zāmã wã sēn na wumē yīnga. La goam yaa gidgame limaamã sēn wat n maan hutbã sasa, la negã gāeesgo, la ned ning sēn puus-a a sekd-a lame n yi Zafarã puusgo, la ned ning sēn paam rakaar a yembre ne limaamã, a soab paama Arzūmã. La a sã n paam sēn pa ta rēnda, a maanda a anniyã zafar puusgo, n puus-a rakaar a naase.

18-tig a yibã puusgo (kibs la no-lokre)

A maanegã vōore:

Tigrã puusgo yaa dīnã tagms-rāmb nins sēn yaa vēenegã a yembre n leb n yaa yel nins Wēnd sēn welg n kō a Mohammad poorē-rāmbã, puusg

la tulgr sēn be a yīnga, ۞ ti Wēnd bark-puusg yit ne tigrān, ne Wēnd sēn maan neema tu paam n loe noorā la b kaag lohormā Roog, tigrā leb n boondame n tog ninbāan-zoεεga la yols-taaba lɪslaambā ne taab suka, la gād-taabā la sūyā yulgre.

A buudā:

Tigrā puusgo yaa farɪla tu zāma sēn sekd sā n yik ne-a, a roka neb a taabā zugu, la nabiyaamā, puusg la tulgr sēn be a yīnga, ۞ la neb nins sēn ledg a zīigē wā a loogrā poorē wā, b ra yumē n puusd-a n wakat fāa, la a yaa sunn b sēn keng a yellā ne lɪslaam raog la lɪslaam poak fāa, la b maan-a lame ti yaa yir la b puud-a, pa sor-toak zug ye

A sard-rāmbā:

A sard-rāmbā yaa wala Arzūmā puusg sard-rāmbā, sā n pa hutb a yīibā bala, bala hutb a yīibā yaa sunna tigrā puusgē, ti b maand-b puusgā poore

A wakatā:

Yaa sēn sing Wēntoogā sēn wat n zēk n zems wa kānd yasre n tug n tāag wēndtoogā kullgo, la btigrā daar sā n ta ti b pa bāng ti daarē-kānga yaa tigri hat ti wīntoogā wa ti kulle, b puusda a vēk-n-beoogo n rol-a a wakatē wā

Tigrā sēn puusd to-to:

La tigrā puusg yaa rakaar a yīibu, ne a Umar koεεg sēn yeele:

(صلاة الفطر ركعتان وصلاة الأضحى ركعتان تمام غير قصر على لسان نبيكم)

{no-lokr ne kibsā puusgo yaa rakaar a yīib-yīibu, sēn pidi, ti pa sēn koeeg ye, ti yaa sēn tū ne nabiyaamā zlemde, la sɪd la hakuuka ned ning sēn pasa zīri rē sēn pa rēnda a soab bōn yā} (³⁷) [A Ahmad n deeg-a]. La b puusd-a lame taor ti hutbā na n pa maan ye.

---

³⁷ () [bn maage, ikaamatv assoalaat wa assunnatv fuhv (1064) Ahmad (1/37).

Rāeenem rakaarā a maanda Allaah Akbar noor a yoobe, Allaah akbar rāeengā poorē, la taoor t'a na n pa yeel ti "Auvzu billaah min Asoytaani rragiim" n na n sung karengā, la rakaar a yiiḃē soaba, a maanda takburā naoor a nu taoor t'a na n pa sung karengā ye

A puvsḡā zīiga:

Yaa zī-peel raooḡē la sakdame tu b puvs-a miisa wā puḡē, tu sā n mikame tu tulsem n tall-b n kēng be.

Tig a yiiḃā puvsḡ sunn-rāmba:

B maana sunna, ti f maand Allaah akbar wakat fāa, rat n yeel ti pa za ne puvs-rāmbā poorē bal ye. La f maan-a t'a yi tigrā yund a yiiḃā puḡē, ne Wēnd koεεg sēn yeele A Naam zēk yā:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ
فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ
اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ [البقرة: 185]

Ti lumaam Ahmad yeele : "A Umar biig ra yumē n maan Allaah akbar tig a yiiḃā fāa puḡē". ⁽³⁸⁾ [Naafā, Aayar : 185].

La highiimdā kiuug rasem piigā yel puḡē, Wēnd yeelame A Naam zēk yā :

﴿لَيْسَ لَهُدًى مِّنْفَعٍ لَهُمْ وَبَدَّكُرُوا أَسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم مِّنْ بَهِيمَةٍ
الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِعُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ﴾ [الحج: 28]

³⁸ ( ) Suḡrat Albakara, Aayar: 185.

La sã n yaa Allaah Akbar nins sën za wã, rat n yeel tı sën b sën yet-b wakat a nu wã poor fãa wã, yẽ welga ne kibsã, la a wakatã sungdame sã n yaa ne ned ning sën pa be hagiimdẽ wã, ne Arfa raar Fagirã n tvg n tãag tigrã rasem-rãmbã saabo [Hagiindã svvra, Aayar : 28].³⁹

La b maana sunna tu nebã këng puusgã pinda, la sã n yaa limaamã, yẽ yaoondame n tu tãag puusgã wakato, la b maana sunn tu ned ning sën na n kënga puusgã bu a yulg a mengã la a yelg a futã neerem sën yuda soaba, la pagbã pa yit ne faas teed ye

Tigrã puusg sunn-rãmba:

B maana sunna tu b yãg ne kibsã puusgo pinda, la b yaool no-lokrã puusgo.

la b maana sunn tu f rı taoor tu f na n pa yi n këng no-lokrã puusgo ye tamar sōor sën pa tõe n puı yiibu, la f yōk f meng n da rı kibsã puusgẽ sën na yulẽ n wa sing rubã ne f rüngẽ bũmbu

19-saag kosg puusgo

A-B sën maan-a wã vōore:

Wënd naana ninsaala, la a maan-a t'a yaa sën togend a meng n këngd Wënd nengẽ, la a lebgd n tugd A nengẽ tulsem sën wat n be ne-a wakat, maa yel-bed sën wat n sig-a, rënd saagã bōosgã yaa naangã tagmasã yembre tu lıslaam togenda a pugẽ n tug a Soab a Wënd nengẽ n baood yünugri koomã tulsem sën wat n sig-a zugu

B-a maanã wã:

yaa yünugr baoobo Wënd nengẽ, A Naam yı wagel n zẽke, 𐌹n kō tẽmsã la nebã, sën tũ ne puusgo la kosgo la yaafa bōosgo

---

³⁹ () Svvrat Al-hagga, Aayar : 28.

C-a buvdā:

Saag kosg puvsgo yaa sunn b sēn keng a yellā. Wēnd tēntvum maan- a lame, puvsq la tulgr be a yīnga, 7 la a moon-a nebā suka, la a yi a yīnga n kēng puvs zεεgē wā

D-a wakatā la a sifā la a buvdā :

Yaa wala tigrā puvsqo.

E-la b buv nonglem ti limaamā moon a yellā taoor t'a wakatā ket rasem-rāmb saare :

La a bool nebā ti b tuubi n yi Wēnd-kusgā pugē la b bas wēgdā la b loe noore la b maan Sārā-rāmba la b bas zab-taaba, bala Wēnd-kusg wata ne ware, wala tūdmā me sēn wat ne yell-sōma la barka

20-Kiuug maa wīntoog sobgr puvsqo

A-Wīntoog sobgr sēn yaa soaba la a puvsqā sāri wā sēn maan-a wā vōore:

Sā n yeel ti "Al-kusuufe" yaa wīndigā maa kiuugā vēenem sēn na n menem. La a yaa tagmas-rāmb sēn yi Wēnd tagms-rāmbā pugē, n maand ti ninsaal segend a menga la a gūusd Wēnde, A Naam zēk yā, la a lebsd a meng Wēnd nengē, yellā nao sēn wat n yōs taabā, la a tagsdē n getē Wēnd sēn maneg duni wā gill ne A tōogā ti be neerā. ti leb n yaa Yē a Yembr bala n sōmb ne tūdmā. Rēnd Wīndigā sā n wa sobge, ti kiuugā bōre, b maana sunna ti b puvs Al-kusuuf puvsqo ne zāma:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا

لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾ [فصلت: 37]

[Fussilat, Aayar : 37].⁴⁰

B-a wakatā:

---

⁴⁰() Surat Fussilat, Aayar: 37.

Yaa sēn sung sobgrā sungr wakato n tug n tãag a loogre, la a puusgã sã n pōs-fo, pa rond ye, la ned baa a yen pa tol n wa ne kibar tı b maan-a a pãrgrã poorē ye, a wakatã sēn loogã yīnga

C-a sufã:

Yaa rakaar a yiibu, b karemda ra-ka-rãeengã n vēnege, Alhamdo la suura sēn wogme, rē poor t'a maan rukuu n wogle, rē poor t'a rooge n yeel tı "Sami Allaah liman hamidahu" rē poor t'a karem "Alhamdo" la suura sēn wogme, rē poor t'a maan rukuu, rē poor t'a rooge, rē poorē t'a maan suguud a yiibu sēn wogme, rē poor t'a puus rakaar a yiibē soaba wala rãeenem soaba, la yē koeeglem n yud rãeenem soaba, a kōbgã gil fãa pugē, la a leb n tara suf-rãmb a taaba, la suf-kãngã n maneg n yuda la a yud pidbu, la a sã n wa ne rukuu-rãmb a tãabo maa a naase maa nu, yell ka be ye, tı tulsem sã n be ne rēnda

21-Kü-rãmb buudo.

A-Nisaalã ba a yōorã sēn yı wok to-to fãa, sik ka be t'a na wa kiime ye:

n yi tuumã zakē n kēng rolb zakē, la sēn be lıslaam hake-rãmbē a lıslaam taag zugu yaa a kaag-a t'a sã n bē, la a yãag a kũumã t'a sã n maan kaalem.

-la b maaname tı tug n kaag bãad n tēeg-a tuubgã yelle la sagl-a t'a guls sagle tı rē yaa sunna

-b maaname me tı yaa sunna tı ned ning kũumã sēn wat n wa a soab nengē tı b tees-a Al-kıblã, ne b sēn na n gãneg-a a ritg wεengē t'a nengã yaa sēn tees Al-kıbla, tı rēndã sã n pa toog wusgo, sã n pa rē b gãneg-a la a poorã zugu, t'a não a yiibã tees Al-kıblã la b zēk a zugã bilfu, sēn na yl la a nengã tees Al-kıblã, rē poorē tı b læems-a Assahdã "Laa'uaaha [l]allaah" (Soab ka be sēn tũud ne sıd tı sã n ka Wēnd ye), la b madg a koesã ne koom maa bōn-yũudu, la b karem (Yaasun) a nengē.

-Lıslaam sã n maan kaalem, b maana sunna tı b mum a ninã la b sēb a toεengã ne bōn-loetga, la b tēg a yīng-sogsã ne bug-buge la b zēk-a yīngri la b yees a futã, la b lud a yãndã, la b rogl-a soobã gãag zugu n tees-a Al-

kiblā a ritg wεεngē ti sã n mik ti yaa nana ne-a, sã n pa rē, b gāneg-a la a poorā zugu, t'a nao a yiibā yaa sēn tees Al-kibla

B-Kūumā koom-soobo.

ned sēn sōmb n yud ne a soobā, yaa a sēn bas saglg tu ned ning maan rēndā wā, yē poorē yaa a ba wā, rē poorē yaa a yaabā, rē poorē yaa sēn pē-a n yud. La sēn sōmba ne pag soobo, yaa a sēn saglg ne ned ninga, rē poorē yaa a ma wā, rē poorē yaa a yaab poaka, rē poorē, yaa sēn yuda ne pēm pagbē wā. La yi-kāadb a yiibu n sood taaba.

La b maana sard ti soodā yī yam soaba n mi n yellā n bake n mi koomā soob buudo.

-yaa haraam ti lslaam so kfre maa a mum-a, la ad a busd-a lame ne tomā ti ned sã n ka be be n na bus-a

C-Koomā soob sēn yaa soaba sunnā pugē:

B sã n sung kōomā soobo, b luta a yāndā, rē poorē ti b zēk a zugā n maan wa b na n zīnig-a lame, n wēoog a puga faag faaga, la a wusg koomā kiigri, rē poorē ti soaadā sēbg a nugā ne peende maa sēn wōnd rē n zēk-a ne-a, rē poorē t'a yōk-a koom yōgbo, yaa b sēn bu nonglem, a sēn sēbg a nugā peend a to poorē, rē poore t'a maan anni wā n na n so-a, la a yeel ti "Bismullaah" n pek-a ne koom maa mugnuga maa safande, la a sungda ne a zugā la a toεεngā, rē poorē a ritg wεεngē, rē poorē a goabg wεεngē, rē poorē t'a le pek-a yiibē soaba, la noor a tāabo, wala rāeenem pekrā buudu, la a sã n pa ylge, a paasdame hal t'a wa ylge, la so-baasdgā a ningda kaafuur maa yū-noodo n lagm koomā, la a no-kōbdā maa a nus-yēesā sã n yaa wogdo, b kursd-a lame, rē poorē ti b bil-a ne fuugu, la paga b maanda a zoobdā gem a tāabo n sik a poorē wā

D-Kūumā kaseng ningri:

B maana sunna ti b maan rao kasengo fut a tāabo, sēn yaa peelse, b wusd-a lame ne yū-noodo, rē poorē ti b tēeg-ba n tēeg-b n palg-b taaba, la b ningda yū-noodā kākēmsā ne taab suka, rē poorē ti kēes kūumā kāsēmsā pugē ti b yaa sēn gāneg-a, la b ning lamdo kīg b a yiibā ne taab suka la loe kuidg a zugu sēn wōnd wa pāntalō kidga n lut a yāndā, la b ningda yū-noogā a yīngā fāa gilli, rē poorē ti b lebs fuugā kirēng ning sēn

be a yīngri goabg wēngē wā b yiis-a a ritgā wēngē, rē poorē ti b palg ritg soaba goabg wēngē, la b maan yiibē soaba me ti yaa woto, la kaseng a tāabē soabā me woto, la sēn kellā n ningda a zugē wā, rē poorē ti b sēbg-a n wa ti lok Kabrē (yaoogē wā) wā. La b ninga bi-bilfu kasenga ne fuug a yembre, la sakdame ti b maan ne fut a tāabo.

La sã ya paga, n rengdē n sēbg-a lame ne fu-poko, rē poorē ti b yelg-a fū-woko, rē poorē ti b lud-a ne (humaar) zug-fuugu la fu-yorgo la fu-gobs a yiibu, rē poorē ti b yelg-a fu-yorgā la b lud-a ne zug-fuugu, rē poorē ti b vil-a ne fu-gobs a yiibu, la sã n yaa bi-pugl kidga, yē yaa fu-yorg pugē la fu-gobs a yiibu.

-b sã n so kūum, zem ti yaa paga maa rawa, so-vuka sēn tat a yīngā fāa, sekame, b tōe n ning-a la kãseñgā ne fuug a yembre sēn lut a yīngā gilli, zem ti yaa rawa maa paga.

-b La biig sēn fabe, sã n mikame t'a taa kiuug a naase, rē poorē t'a ki b put-a la yuure la b so-a la b puus-a

E-Kūum puusg sifa:

La sunnā yaa ti limaamā yānes n zems rao yāoogē, la sã n yaa paga, yaa a pu-sukā, a yetame ti (Allaah Akbaar) naoor a naase n zēkd a nugā ne (Allaah Akbaru) fāa, a yeta (Allaah Akbaru) rāeengā, la a yeel ti (Avuzu billaah mima Asaytaan Arragiim) la a yeel ti (bilmillaah) la karem (Al-hamdo) n solge, la a pa karemd puusgā pakr doaag ye, rē poorē t'a yeel (Allaah Akbaru) yiibē soaba, la a yeele:

(اللهم صل على محمد وعلى آل محمد كما صليت على آل إبراهيم)

{Allahumma Soalt Alaa Mohammadun wa'alaa aalt Mohammadun, kamaa soallaeeta Alaa ibraahuma wa alaa aalt ibraahuma, unnaka hamiidun magiidun. Allaahumma baark alaa Mohammadun wa alaa aalt

Mohammadun, kamaa baarakta alaa ibraahuma wa alaa aali ibraahuma innaka hamiidun magiidun} (41).

-Rē poorē t'a maan Takbur (Allaah Akbaar) a t̄aabē soaba, la kotē n yetē:

(اللهم اغفر لحينا وميتنا، وصغيرنا وكبيرنا، وذكرا)

{ m Soab A Wēnde, yaaf tōnd vuuta la d kiida, la sē zīnda ka la sēn pa zīndā ka, la d bi-bilfu la d kāsma, la d rawa la d paga, ad Foo n mi tōnd lebeng zīiga la d gāag zīiga, la Foo la Tōoda ne būmbā fāa, m Soab A Wēnde, F sēn vuums a soab tōnd pugē, b̄ F vuums a luslaoongā la sunnā zugu, la F sēn deeg-a soab yōor tōnd pugē, b̄ F kit t'a maan kaalem b̄ yīibā zugu, m Soab A Wēnde yaaf-a la F yols-a, la F kō-a laafi la F yaaf n bas-a, la F waoog a sāando, la F yalg a kōomā zīiga, la F so-a ne koom la sa-pulml (galaas) la ko-maasga, la F yulg-a n yi zunuuba la yell-tuuti wā, wala b sēn yilgd fu peelle n yi rēgdā, la F tedg a zaka sōmblem sēn yud a zakā, la paga sōmblem sēn yud a pagā, la F kēes-a Arzana, la F maan-a gūudem n yi yaoogā namsgā, la bugmā namsgā, la F yalg-a a kabrē wā, la F maan vēenem a pugē. } (42). -La sā n mikame t̄i yaa bi-kudga, b̄ yeta woto loogr poorē: b̄ F kit a maan kaalem b̄ yīibā sunnā zugu:

(اللهم اجعله ذخرا لوالديه وفرطا وشفيعا مجابا اللهم ثقل به موازينهما)

{m Soab a Wēnde maan-a ..... la bingri a roagdb a yīibā yīnga, la sugsa b sēn sakd a soab yīnga, m Soab A Wēnde, zisg b̄ yīibā tvumā a yīnga, la f zisg b̄ yīibā keorā a yīnga, paas-a ne muunim sōmbsā la F ning-a a [braahum wubrā pugē, tulgr be a zugu, la f tulg-a ne F yolsgā n yi

---

⁴¹( ) -Al-bvhaari , Ahaadiis Al-Anbiyaa't, (3190) Muslim Assoalaat (406) Attirmiizii Assoalaat (483) Annasaa't, Assahwv (1288), Abvv Dawvvd, Assoalaat (976), [bn Maage, ikaamatv Assoalaat wassunatu fūha (904), Ahmad (4/244), Addaarimii, Assoalaat (1342).

⁴²( ) Attirmiizii, Al-gēnaa'iz, (1024) Annaa't Al-gēnaa'iz (19986) Ahmad (5/412).

Gehum namsgā}.-rē poorē t'a maan (Allaah Akbaarv) n gānes bilfu, rē poorē t'a ning Sallem a ritg weengē.

F-Kūum puvsq yudlem:

Ned ning sēn puvs a kūum a tara keoor sēn yaa wa Kuraat, la Kuraatā me yaa wa Uhd tāngā bilgri, la f sã n pug-a hal ti b wa ti mum-a f tara Kuraat a yiibu.

-b maaname ti yaa sunn ti roap a naas tuk kūumã, la b maan ti yaa sunna ti rao fãa gād pānde wã kirms a naasã a yembre, la b maana sunn me ti b yāg ne kūumã, la sēn kēndbã lvi a taore, ti sēn zaobã zīnd be a poorē wã

F-yaoogã sifa la mūmbã la būmb ning b sēn gugdg yaadē wã :

Yaa tulae ti b zulg kabrã, la b sã n wa ta kabrã tēngre, b tuuda a pugē Al-kiblã weengē zīig sēn na rıgl kūumã, la b boonda rēndã ti Lahde (yao-bēka) la yē sōmblem n yud b sēn na n pārg suka, la ned ning sēn na n kēes-a wã yetame, "Bıslmullaah wa alaa millatu rasuulullaah" (ne Wēnd Yuurã barka, la Wēnd tuntuum sorã zug la d mumda,) la a ningd-a la a yao-bēkã pugē a ritg weengē n tees Al-kiblã, rē poorē ti b tedg tãnkoeemã a zugu, rē poorē ti b mum-a, la b zēkda kabrã ne tēngã, n zems wa nug-yakemde la b mēs-a ne koom

- b harmã meebo kabrã zugu. La a saasgo, la a tabre, la puvsq beenē la miisr meeb a zugu, la bark baooobo la f saag-a ne yīngã, la fitl-rāmb ningr a zugu, la ti-puud ruogr a zugu la zot n gild-a.

- b leb n maana sunna ti b maan rubo n kō kūumã zak-rāmba, b ksigame ti kūumã zak-rāmb maan rubo n kō nebã.

-b maana sunna ne ned ning sēn kaaga yaadã t'a yeele :

(السلام عليكم دار قوم مؤمنين، وإنا إن شاء الله بكم لاحقون)

(Assalaamu Alaykum daara kaomim muuminiin, Wa innaaa insa Allah, bikum laahukvun, yarhamu Allaah Al-mustakdimiina minkum wal mustaahurun, nas-alv allah lanaa wa lakum Al-aafiya, Allahumma la

tuhaarunna agraahum, wala taftunnaa baadahum, wagfir lanaa, la lahum) (Tilgr be ne yāmba, yaa yāmb lūslaam zāma zaka, ad tōndo, Wēnd sã n sake, d na n paama yāmba, Wēnd ne yols sēn reng-b taoor yāmb pugē, la sēn yaool-ba, d kota Wēnd laafi tōnd la yāmb yīnga, m Soab A Wēnde, ra mōng-do b keoorā ye, la F ra zarb-do b loogr poorē ye, la F yaaf-do ne bāmba) (43).

La b maana sunna tu b puus kūumã-rāmb kuurã taoor tu b na n pa mume ; la mūmbã poorē n tug n tãag rasm a tãabo n lagm ne b yundã fãa, sã n pa sēn da ka be a yiri -yē tōe n wa puusa sēn yaa wakat ning fãa, ba tu rasm a tãabã loog yã.

-b maana sunna ne ned ning masub sēn paam-a t'a yeele :

(إنا لله وإنا إليه راجعون، اللهم أجرني في مصيبي، وأخلف لي خيراً منها)

{"Innaa Lullaah, Wa innaa llayhi raagu'uun, Allahumma agurnii fu musiibatu, wahluflu hayran minhaa" Tōnd yaa Wēnd n so, d lebeng-zīig me yaa Yē nengē, m Soab A Wēnde, kō-m keore m yellã pugē, la F ledsma sōmblem sēn yuda} (44).

-sakdame tu b yāb kūumã yīnga, la futã pārsg, la yeyã pābre, la zēk koεega yaa haraam, la sēn wōnd rēnda.

3 - Zakã.

- Zakã buudo. - zakaat Al-fitrã yelle.

---

⁴³ Muslim, Attoahaara (249) Annassaat, Attoahaara (150), Abuu Dawuud, Al-gēnaa'iz (3237) [bn maage, Azzuhd (4306) Ahmad (2/300) Maalik, Attoahaara (60).

⁴⁴ Muslim, Algēnaa'iz (918) Attirmiizi, Al-gēnaa'iz (977) Abuu Dawuud, Algēnaa'iz (3119), [bn maage, maa gēε-a ful gēnaa'iz (1447), Ahmad (6/309), Maalik, Algēnaa'iz, (558).

Zeng-raoogo a täabē soaba sēn yi lslaoongā zeng-raoodē wā.

A-zakā gānegrā vōore

Sēn be zakā tgānegrā vōor pugē, yaa sēn watā:

1-yaa sēn na ylg adam biisā yōyā n yi beedā zug-yaalsā, la yā-beedā la kāas-n-pī wā

2 - sēn na yubs talsā nēnse la sēn na mans koms-rāmbā yella, la keelmā-rāmba, la sēn pa tarbā.

3 - yaa sēn na maan yell nins sēn nafd nibuiidā gilli, yell nins vumā sēn pa tōe n kēng ti pa tū ne-a wā la a na yi turga.

4-yaa sēn na ning toaaga rakāagbā arzeḡsā zāmb pugē la toandbā nusē la nug-tuum-bedā-rāmbā, sēn na yl la arzekā ra be neb saar nugē bal ye maa a gilimd rakāag-rāmbā ne taab suk ye.

B-zakā sēn yaa soaba:

Yē yaa sōor ning sēn yaa tlae tu b yiis-a n kō b rāmba, arzek ning sēn wat n ta geelg sāri wā wilgā, sēn tū ne sard-rāmba b sēn mi.

La a ya būmb sēn yulg d yamba n yi a zunuubā la a yulgd a yōorā, Wēnd yeelame, A Naam Zēk yā

﴿حُدِّ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةٌ تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلَّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ

وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [التوبة: 103]

[Svuratv Attaooba : 103]⁴⁵.

C-Zakā dargē lslaoongā puga:

---

⁴⁵( ) Svurat Attaooba, Aayar: 103.

A yaa zeng-raad a nu wã a yembre, la b tōk-a lame ne puusgã zīis wusgo, Wënd Gafã pugē

D-Zakā buud Sarī wã pugē:

Zakā "yaa faril tu Wënd maan-a n rogl lūslaam fāa sēn paam ligd t'a sōorā ta zak yākre, sēn tū ne a sard-rāmbā" Wënd maan-a lame t'a yaa farila A Gafã pugē, tu nabiyaamā reeg-a, puusg la tulgr be a yīnga, ۞ la a leb n sagl tu b reeg-a ned fāa nengē sēn yaa waagib a soab nengē, zem t'a yaa bedre maa a yaa kudga, a yaa raoa maa a yaa paga, a yaa tirga maa a yaa yalma, maa yaa gāeenga, A yeelame A Naam zēk yā:

﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ

وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [التوبة: 103]

[Attaooba: 103].⁴⁶

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنفِقُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَنِّي

حَمِيدٌ﴾ [البقرة: 267]

[Suuratv Al-Bakara, Aayar : 267]⁴⁷.

⁴⁶ Suurat Attaooba, Aayar: 103..

⁴⁷ Suurat Albakara, Aayar: 267.

﴿ إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِن ثُلُثِي اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ ۖ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ مِّنَ الَّذِينَ
 مَعَكَ ۗ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۗ عَلِمَ أَن لَّنْ نُحْصِيَهُ فِتَابَ عَلَيْكُمْ ۖ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ
 الْقُرْآنِ ۚ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنكُم مَّرْضَىٰ ۖ وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِن فَضْلِ
 اللَّهِ ۖ وَآخَرُونَ يَقْتُلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ ۚ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
 وَاقْرَءُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا ۚ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِن خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا
 وَأَعْظَمَ أَجْرًا ۚ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠﴾ [المزمل: 20]

[Al-muzzamil : 20].⁴⁸

(بني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله،)

{ b mēe lslaoongā zeng-raad a nu zugu : Yaa kaset maanego ti soab
 fāa kae sēn nafde, rēnda Wēnde, la a Mohammad me yaa Wēnd tuntuuma,
 la puusg yānesgo, la zak kūuni la Roogā kaagre, la Ramadaan no-loeere }
 (49) [a buuhaari la a Muslim n reeg-a].

E - Teed nins sēn yaa ligdā, bāmb la: Sānem la Wazuri la ligd vāto:

Rēnd zak yaa waagiba sānemā pugē, t'a sā n ta miskaal pisi: (pilgem
 nanegem) yē yaa sēn puī zīis piig n yāk a yembre n puī zīis a naase n
 yaool n yāk a yembrā zaka.

La zakā yaa tulae Wanzur pugē t'a sā n ta Durham 200, yē me yaa
 (pilgem nanegem) sēn puī zīis piig n yāk a yembre n puī zīis a naase n
 yaool n yāk a yembrā zaka.

Ligd vāt nins sēn be ründā-ründā wā b geend-a lame ne sānmā maa
 wanzurā ligdi a sā n ta bāmbā a yīibā a yembre, sōor ning sēn sōmb n

⁴⁸ Surat Almuzammulᵁ, Aayar : 20.

⁴⁹ -Al-bᵁhaari, Al-ᵁmaan (8), Muslim, Al-ᵁmaan (16), Attirmiizi, Al-ᵁmaan (1609),
 Annasa'a, Al-ᵁmaan wa saraa'ᵁhhu, (5001) Ahmad (2/93).

yāk zakā, zakā yaa tulae a pugē, la a gēlā me yaa pilgem nanegem tu yuumd sā n gilg n sog a zugu.

F-Rūmsā zaka:

Zak yaa waagiba yugma wā pugē, la niisā la rūm-bōongā (piisā la buusā), sā n mik tu b gūud-b la yuumdā pugē, maa yuumdā wusg fāa, ween-vuugā pugē maa weoogā pugē, a sā n ta gēlā (nisaab) tu yuumdā gilg n sog-a, b yiisda a zakā, tu sā n mikame tu yaa sēn tar n pēedē la sēn wusgd bala, t'a zakā yaa wa sēn wata

G-Rūm-bōongā geellā:

Sōor ning sēn sunged yiisgā la a sēn tekdē wā, sēn sunged ne piis⁴⁰ n tug¹²⁰ yaa pesg a yembr la yiisda. n sung piis¹²¹ n tug²⁰⁰ yaa piis a yiibu. piis²⁰¹

Yaa piis a tāabo

Rē poorē rūms. 100.pugē fāa yaa pesg a yembr la yiisda

H-Ninsā gēla:

Sōor ning sēn sunged yiisgā la a sēn tekdē wā, sēn sunged ne niig 30 n tug n tāag niig 39 yaa naaf sēn tar yuumd la yiisda. sēn sung niig 40 n tug n tāag niig 59 yaa nag-sādg sēn tar yuum a yiib la yiisda. 60

yaa yuumd nag-bi-sāds a yiibu, rē poorē, niig 30 fāa yaa nag-bil sēn ta yuumde. la niig 40 La sōor pugē fāa b yiisda nag-sādg sēn tar yuum a yiibu

C-Yugma wā gēla

Sēn sunged yugm a 5 n tug n tāag 9 yaa pesg a yembre 1014 yaa piis a yiibu 15 19 yaa piis a tāabo 20 24 yaa piis a naase 25 35 yaa pe-sādg sēn tar yuumde. 36 45 yaa pe-yāang sēn tar yuum a yiibu 46 60 yaa pe-yāang sēn tar yuumd a tāabo 3 61 75 yaa pe-yāang sēn tar yuum a naase 76 90 yaa pe-yāans a yiibu sēn tar yuumd a yiibu. 91 120 yaa pe-yāans a yiibu sēn tar yuumd a tāabo 121

yaa pe-yāans a t̄āabo s̄ēn tar yuum a yiibu.

R̄ē poor̄ē a geelda yugma 40 f̄āa n yāk pe-yāams s̄ēn tar yuum a yiibu, la yugma 50 pugē f̄āa yaa pe-yāang s̄ēn tar yuum a taabo la a yākda.

Rūmsā (yugma la niisi la piis la buuse) s̄ā n gvund-b la koosg yīnga, la wusgre ti yuum gilg n seg-ba, fo geeld-b lame n yāk zakā b ligdē wā s̄ēn puī piig n yāk yēmb̄r n lebg n puī naas n yāk yembre.

La s̄ā n mikame ti b pa gvund-a tol̄b yīnga, r̄ēnd zak ka a pugē ye.

-b pa reegd zaka s̄ā n pa rūm-yāamsā bala, la s̄ā n yiis raogo pa maneg ye, s̄ā n pa niisā zaka la pe-raoog s̄ēn ta yuum a yiibu, maa pe-raoog s̄ēn ta yuum a t̄āabo maa pe-raoog s̄ēn ta yuum a naase, t̄ōe n yāka bāmba ledg pe-sadg s̄ēn ta yuumd ziiḡē, la s̄ēn na n mik ti rūms nins s̄ōor s̄ēn ta zakā yākrā f̄āa yaa raado

a- būmb nins s̄ēn yit tēngā zaka:

Zak yaa waagib bōn-beelā f̄āa pugē, la tibiis f̄āa s̄ēn vugdi, ti t̄ōe n bingi, wala tamaru la zabiib la yaa s̄ōorā s̄ēn na n ta, la a geelā yaa s̄ēn na n ta nabiyaamā saawall 300, rat n yeel ti yaa s̄ēn zems wala Kilogaram Kobs yoob la pisi la a naase (624)

-yuumd a yembr tibiisi t̄ōe n rik n lagma taaba s̄ēn na yul t'a s̄ōorā pidi, ti s̄ā n mikame ti yaa kōbg a yembre, wala tamru wā kōbg toor-toore s̄ēn lagm taaba, ti d s̄ā n na n rik bilgri.

D-Būmb ning s̄ēn yaa waagib bōn-beelā la ti-biisā zak pugē:

A-yaa (pilgem) s̄ēn na n puī zīis piig n yāk yembre, tiis nins yūnugr s̄ēn pa tū ne naongā pugē, wala s̄ēn tū ne sa-koom.

2 - yaa s̄ēn puī piig n yāk yembr pusoka, ti s̄ā n mik t'a zāgsḡā tūu ne naongo, wala bulsā koom.

3 -s̄ēn puī zīis piiga n yāk yembre n puī zīis a naase n yāk t̄āabo, s̄ā n mikame ti b zāgsa ne naongo wakat s̄ānda, wakat s̄ānda me ti yaa sa-koom.

-zak yaa waagiba ki wā sā n pelge tu ti-biisā bungā sā n wa vēnege.

- zak ka be būmb maasē wā la ti-biis nins sēn pa tōe n bingā pugē sā n pa mikame tu b kood-b lame n koosdē, sā n yaa rē, b geend-a lame n yiis a ligdē wā sēn pui piig n yāk yembre n pui naas n yāk yembre, tu sā n sog yuumde n ta zakā geelgo.

-Būmb ning sēn yit Mōgā pusē, wala lu'v-lu'v wala Margeeni la zīma zak ka rē pug ye, la b sā n sogl-a n na koose, b yiisda a zakā a ligdē wā pilgem nanegem, t'a sā n ta zakā geelgo, tu yuum gilg n soge.

- Arrikaaz (kudem-teedo), yē yaa te-kuda b sēn buk tēngā pugē. sēn yaa waagib tu b yiis a pugē, yaa b pui-a ziis a nu n yāk yembre, zem t'a paodame maa a waogame, b kēesd-a la yell nins sēn na n naf lislambā talsā la sēn na naf lislaoongā, la naas ning sēn yi nu wā pugā sēn ketā, yē yaa ned ning sēn yā-a wā n so

a- laog zak sēn yākd to-to:

Laogo, yē la būmb ning b sēn segl n na n koose, sēn na n bao yōod yīnga, wala zagse la rūmsi la rubo la bōn-yūudi la tuumd-teedo, la sēn wōnd rēnda.

Laogā sā n ta zak geelgo, tu yuumd gilg n sog-a, zak yaa tlae a pugē, la b geelda a ligdā n yiis būmb ning sēn tar yōod n yud ne talsā, b yākda ligdā sen pui piig n yāk yembre n lebg n pui naas n yāk yembre, a ligdā fāa pugē, wala sēn sakd tu b tōe n yiis zakā laogā meng pugē tu pa tū ne geel-a n yiis a ligdē wā, la sēn yaa a soab fāa, geta būmb ning sēn na n naf talsā n yude n maan rēndā, zem tu f na n yiisa a ligdē wā, maa yaa laogā menga.

-la sā n mik t'a maana anni tu laogā yaa sēn na n bing bala, tu pa na n tall n tole rēnd zak ka a pugē ye.

-rūm-pæedi wā, yōod nins sēn yiisd rūms nins sēn saad n wābdē wā, la koosgā yōodā, bāmb yuumdā yaa yēgrā sēn na n gilg n seg yuumde, tu sā n mikame t'a taa zak geelgo

b-Sard nins sēn sōmb n pid tu zak yaool n yi waagiba:

Zak yaa waagi ne ned ning fāa sēn yaa (1) burkīna, (2) n yaa luslaama3) t'a sēn tara taa zak geelgoe (4) ti arzekā yaa yē a ye n so (5) ti yuum gilg n sog arzek ning sēn ta zakā geelgā, ti pa bōn-bēelā ye, maa b sēn bugs yell nins tēngā pugē wā ye,

E-Zakā yiisgu

a-zakā yiisg wakato:

Zakā yiisg yaa tilae, tuul-tuulle, yaa wala pulemsā pidsgā la kafaara-rāmbā maanego; bala sagls sā n yi Wēnd nengē, n pa yāk toaaga, yaa yāgb la b rat a pugē, wala Wēnd sēn yeele

﴿إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَءَاتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ [البقرة: 277]

La a tōe n yaool-a lame n ti tāag tulsem wakato, maa a rog-pēt .maa a yak sēn ka be yambē yīnga (50) [Al-bakara]

b-ned ning sēn tōdga zakā buvdo:

Ned ning sēn tōdga zakā tilae wā, la a yaool n miē, la a maan ne pu-toogo, a soab kiflame, ba t'a sā n yiis-a, a sēn yags Wēnd ne A tuntuumā yīngā, la luslaambā zāma noorā, la b moond-a lame t'a tuubi, a sā n sak n tuubi, sā n pa rē, b kuvd-a lame. la ned ning sēn tōdga zakā beed yīnga la yam-yaal-yaal yīnga, b reegd-a la ne pānga la b zugl-a, a sēn maan haraamā yīnga.

Bi-bilfu ne gāeenga, b yiibā zāadb n yiissd b yīnga.

c-Būmb ning b sēn maan ti yaa sunna a yiisgā sasa:

⁵⁰ () Surrat Albakara, Aayar : 277.

A-B maana sunn t'a vēneg-a, sēn na yul n tus rōadg n yi a mengē. 2- yaa yē mengā pu-a sēn na yul n bāng hakuk t'a taa neb nins sēn sōmb n deeg-a wā.

3 - yaa a yeel a kūuna sasa: "m Soab a Wēnde, maan-a t'a yī yōodo, la F ra maan-a t'a yī bōn ye".

4 - B maana sunn tū ned ning sēn na n deeg-a wā yeele: " Wēnd na kō- f keoore f sēn kō wā pugē. Wēnd na maan būmb ning f sēn kellā barka, la A maan tū yī f zunuub yilgre".

5 - B maana sunn tū f kō-a tals nins sēn yaa rog-pētbā, rāmb nins rulgr sēn pa zao f zugā

F-Zakā kūun zīisi:

Neb nins sēn sakd tū b kō-b zakā yaa nii, bāmb-rāmb la sēn togs Wēnd koεεgā pugē, A Naam zēk yā:

﴿ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَقَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴾ [التوبة: 60]

(⁵¹) [Sv̄ratv Attaooba, Aayar: 60

La b sōdgrā yaa wa sēn watā:

1- Talsā, bāmb la neb nins sēn pa tōe n paam sēn na sek-ba pedgo.

2- Miskumbā (minbāan neba): bāmb la neb nins sēn paamd sēn tōe yiis b komā maa a pusuka.

3- Neb nins sēn tumd a pugē wā: bāmb la neb nins sēn yās ne a geelā la a tīkrā la a gūubā, tū sā n mikame tū b pa reegd yaood tuumdā pugē.

---

⁵¹ ( ) Sv̄rat Attaooba, Aayar: 60

4- la b sēn na n yāk kō-b rāmba sēn na yul ti b yul lislaoongā nonglem: la bāmb yaa b nebā taor-rāmba, neb nins b sēn tēed ti b tōe n kēe lislaoongā, maa a na n gudga a nangā n zāag lislambā, maa b sēn tēed ti b sā n kō a soaba a liimaoongā na n kengame maa a taab n na n tuubi.

5- la sēn na fāag yembse n bas burkīndi: la bāmb la yembs nins sēn zems ne b zu-sob-n-rāmbā ti b na n tum n da b mensā.

6- la sam-dāmba, la b yaa kōbg a yiibu:

1- yaa neb sēn kē samde sēn na maneg neb a yiib ne taab suk poorē.

2- yaa ned sēn kē sam a meng yīnga, wala a sēn na n tuk sam ka tegse, la pa tar būmb n na n yao ye.

7- la sēn na sōng sēn be b Wēnd Sorā sōngr pugē: la bāmb me la gihaad zabdb nins sēn kē b mens yīnga n zabd Wēnd sorā pugē, n paas sēn boond-b nebā n togd Wēnd dīnā, la būmb ning fāa sēn na sōng Da'awa wā la a sōngd a tuumā.

8- la kēngkēnda: yē me la so-toagd ninga surfānta sēn sa n bas-a tu būmb pa be n na n taas-a a yirā ye.

G-zakaat Al-fitrā yelle

1 - a yōodā:

Sēn be zakaat al-fitrā maaneg yōodā: yaa t'a yulgda no-loet yōorā n yi būmb ning sēn da tōe tabl-a sēn yaa reem goam zaala la pagb-kēed-n-taar yel goama, wala a sēn leb n sekd talsā la miskumbā n yi bōosgo no-lokrā raare

2- A sōorā, la rub nins b sēn yiisd zakaat al-fitrā a pugē wā:

Zakaat al-fitrā sōorā yaa saawalle, saawall me yaa mudr a naase la b geenda saawallā rūndā-rūndā kilo garam a tāaabo (kg 3) la b yiisd-a lame tēngā-rāmb sēn dit būmb ning wusg n yudā, zem tu yaa ki, maa tamāru maa mui, zabub la aktaa

3 - A sēn yut waagibā sasa la a yiisgā sasa:

Zakaat al-fitrā yaa tlae ti tigrā raar yung sã n ta, la a yiisgã wakat-rãmbã: Tara wakat f sën tõe n yiisi, la rënda yaa f sën na yiis-a taoor tu tigrā raar na n pa ta ne raar a yembre maa rasm a yiibu, bala a [bn Umaar maana rënda. La a kũun wakato sën sõmb yaa sën sing tigrā dar fagir pukri n tug pëneg puusgã sasa, ne nabiyaam puusg la tulgr sën be a soab yĩngã sën sagl 𐎧 ti b yãk zakaat al-fitrā n kõ, taoor ti nebã na n pa yi n tug puusgẽ wã ye

4- zakaat al-fitr sën yaa tlae n zao a soaba:

A yaa tlae lslaam fãa zugu, sën yaa burkina, maa ya yamba, a yaa rao t'a yaa paga, bi-bilfu maa kãsma, ti bũmb sã n kelled a raarã rub pugẽ, b buu nonglem ti b yiis-a bi-pæelg sën na be a ma pugẽ zugu

5-zakaat al-fitrã sën kut zĩis ninsi:

Zakaat al-fitrã sën keesd zĩis ninsã wã, yaa wala zagsã fãa sën keesd zĩis ninsẽ wã, la talsã ne miskumbã n sõmb ne-a n yud kõbg ning sën kellã, sën tũ ne nabiyaamã puusg la tulgr be a yĩng sën yeele 𐎧

«أغنوهم عن السؤال في هذا اليوم»

{sek-y-ba n yi böosgã ra-kãngã raarã}.

4 – No--loeereA buvdã la buvd-rãmbã.

Zëng-raoogo a naasẽ soaba sën yi lslaonngã zeng-raoodẽ wã. yaa Ramadaan no-loeere

A-No-loeer võore la b sën maan-a t'a yaa tlae n dog nebã zug tēegre:

1-No-loeer võore:

Sã n yeel ti no-loeere goam pugẽ: yaa yõkre, la sã n yaa Sãrĩ wã pugẽ: yaa yõk-n-menga sën tũ ne tũudem anni rukre n bas rubo la yũubu la pagb lagengo la sën kaood noorã fãa gilli sën sung fagir pukri n tu tãag wintoog luusi

2 - b sën maan no-loeerã t'a yaa tlae wakat ningã:

Wēnde, A Naam yu wagell n Zēke, a roglā ۞ a Mohammad puvsḡ la tulgr be a yīnga poorē-rāmbā ۞ no-loerā, wala A sēn ra dogl-a zāmā nins sēn deng bāmb taorā; ne A koεεg sēn yeele, A Naam Zēk yā:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: 183]

La rēnda yu saabaan kiuugā puḡē higrā wā sēn loog yuvm a yi poorē.)⁵²[Svratu Al-Bakara, Aayar : 183].

B-Yōod ning sēn be no-loerā puḡē:

No-loerā tara yōod-rāmba sēn kēed yōorā vum wεεngē la nibuiidā wεεngē la laaft wεεngē, la a sāndā la woto:

sē yi no-loerā yōod sāndā sēn be yōorā vum wεεngē, yaa t'a minimda ned sugri la a winigd-a yōk-n-menga la a sōngda a puḡē, la zīndigid Wēnd-zoεεg bull yōorē wā, la a wubd-a.

-la no-loerā yōod sēn be sēn kēed ninbuiidā wεεngē, yaa t'a a minimisda lsulaambā āma yōgn-n-menga la naag-taaba la sud la tēeg-turg nonglem la a leb n tigend muumin-rāmbā puḡē ninbāan-zoεεg yīng-sidga la neer-maaneg zugdo, wala a sēn gūud ninbuiidā n yi yell-wēnse la yell-sāamdse.

-La sēn be yōod ning sēn kēed laaft wā wεεngē, yaa t'a yulga yāadā la a manegd yā-roodā la a yulgd yīngā n yi bōn-paadı la yel-kelā sēn be yīngē wā, la a leb n sōngdē ti nobrā wusgā la puḡā zısg ne kaamā pa paamd pāng ye

C-Ramadaanā kiuug kōom:

Ramadaanā kiuugā kōom tabenda ne sēn tu ne yel a yiib yembre: rāeenem, yaa kiuug ning sēn denga yē taora sēn na n pidi, yē me la

---

⁵²() Svrat Albakara, Aayar: 183.

Saabaane, rënd saabaan sã n pid rasem pistã (30), rasem 31 raarã, yẽ ya ramaadaanã kiuug ra-rãeenga, sik sën ka a pugẽ.

La yiiḃẽ soaba: yaa b sën na n yã a kiuugã, rënd b sã n yã no-loeerã kiuugã, saabaanã rasem 30 raar yungo, rënd no-loeerã kiuug kēeme, t'a loeesã lebg waagiba, ne Wënd koεεg sën yeele, A Naam Zēk yã:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ
فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ يُرِيدُ
اللَّهُ بِكُمُ الْإِسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَيْكُم
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾⁵³ [البقرة: 185]

[Al-bakara : 185].

La tuntuummã, puusg la tulgr be a yĩnga sën yeele :

« لَا تَصُومُوا حَتَّىٰ تَرَوْا الْهَيْلَالَ وَلَا تُفْطِرُوا حَتَّىٰ تَرَوْهُ فَإِنَّ غَمَّ عَلَيْكُم فَافْذَرُوا لَهُ » .

{ (y sã n yã kiuugã bı y loe-y yã, la y sã n leb n yã-a bı y lok noore, la gãngãbg sã n lud yãmbã bı y pids-y sōorã rasem pist-tã)^{54*55}

Rënd tēng ning-rãmb sã n yã kiuugã, no-loeerã roga b zugu, la sën mik ti kiuugã yiiḃ yōsa taaba ; wala d sã n na n ruk bilgri, kiuugã yiiḃ Aazi zãmaana pa wa a sën yit zĩg ning Eraopã ye, la a sën yit zĩg ning Afrikã, pa wa a sën yi Amirikã ye, rē n kut ti tēng fãa, maa zĩg fãa tara a buudo sën welg ne bãmba, la lıslaambã sën be tēngē veoong vusã fãa gillã sã n loe, n tũ ne tēng a yembr yãabo, rënd yẽ yaa sën wiligd lıslaoongã yell-sõmã la minim-taaba la zems-n-taarã la ma-biirã tagmase.

⁵³() Suvrat Albakara, Aayar: 185.

⁵⁴ Al-bvhaari, Assaoom (1801), Muslim Assiyaam (1080) Annasaa-t, Assiyaama (212) Ahmad (2/145) malik, Assiyaam (634) Addaarimii, assaoom (1684).

⁵⁵ A Muslim n reeg-a.

La ramadaanã kiuug yãabo nin-yend sën yaa sid soaba kaset sekdame, maa sid-rãmb a yiibu, bala nabiyaaam puusg la tulgr be a yïnga, kõo sor ۞ raoo a yembre sën yã no-loerã kiuugu, ⁽⁵⁶⁾ la sã n yaa sawaalã kiuugu (kiuug ning sën pugda Ramaanã) sën na lok noorã, yë pa tõe n table sã n pa sën tũ ne sid-rãmb a yiib kaseto. ۞ bala tuntuumã, puusg la tulgr be a yïnga, pa kõ sid-soaba a yembr kaset sore no-lokrë wã ye⁵⁷

D-Ramadaanã kiuugã loeesã sën yaa tilae wã:

Ramadaanã kiuug loebã yaa tilae sën tũ ne Alkurãana togsgã la nabiyaaamã sunna la lıslaambã zãma no-surã, la a yaa lıslaoongã zeng-raadã a yembre, Wënd yaalame A Naam zëk yã:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدٰكُمُ ۚ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ [البقرة: 185]

[Svratu Al-Bakara, Aayar : 185]⁵⁸.

Tı puusg la tulgr sën be a soab yïngã yeele ۞

«بني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول»

{B meë lıslaoongã yell a nu nu zugu : yaa kaset maanego ti soab ka be sën na n tũ n paam tulgre ti sã n pa Wënd ye, la a Mohammad yaa Wënd

⁵⁶A Muslim n reeg-a.

⁵⁷ A Muslim n reeg-a.

⁵⁸ Al-bvhaari, Al-ımaan (8), Muslim, Al-ımaan (16), Attirmiizi, Al-ımaan (1609), Annasaa't, Al-ımaan wa saraa'ıwhuu, (5001) Ahmad (2/93).

tuntuumã, la f tēeg-turg ne puusgo, la zak kūuni, la Roogã kaagre, la Ramadaan no-loeere} (59) (60).

E-No-loeerã zēng-raado:

1 - yaa anni wã, la yēnda me la sūurã loe-n-wãaka ne no-loeerã, Wēnd sagallã tūudem yīngã, A Naam yi wagell n zēke, ۞ n leb n yaa Pēnegr baoobo n tog A nengē, ne a koεεg sēn yeele, puusg la tūgr be a yīnga:

«إنما الأعمال بالنيات..»

{ Ad tuumã tūuda ne anniyã rāmbã } (61) (62)

2- yaa yōk-n-menga, la rēnda yaa f sēn na n gād f menga n yi sēn kaood noor buud fãa, sēn yaa rubo la yūubu la kēed-n-taare.

3- yaa wakatã, la b sēn yeele ti wakatã, yaa wīndga, la rēnda me yaa sēn sung fagir pukri n tug n tãag wīndgã louise

F-Sard nins sēn pit ti no-loeerã yaool n yi waagiba:

1-Sãrt-rāmb nins sēn pit ti no-loeerã yaool n yi waagibã yaa a naase:

2 - la f sēn na n pid baalika.

3 - yam belem.

---

⁵⁹ A Al-Bvhaari la a Muslim n nreeg-a.

⁶⁰ Al-bvhaari, bad'v alwahyt, (1) Muslim, Al-umaara (1907), Attirmiizii, Fadaa'ul al-gihaadi (1647), Annasaa't, attoahaara (75) Abv dāvvd, Attoalaak (2201) [bn maage Azzuhdu, (4227), Ahmad (1/43).

⁶¹ A Al-bvhaari n reeg-a a Gaf-manegdgã pvgē. Wahı wã singr Gafo (Kitaabv bad'ti Al-wahyt) rēnem buka, rēnem hadiisi.

⁶² A Al-bvhaari n reeg-a a Gaf-manegdgã pvgē. Wahı wã singr Gafo (Kitaabv bad'ti Al-wahyt) rēnem buka, rēnem hadiisi.

4 - la f sēn na n tar tōog n tōe n loe noorā.

La b maana sard pag no-loer sēn na yī sōma yaa t'a yulg n yī pekre la rogm- zum

G-Sard nins sēn pit ti no-loeerā yaool n manegā:

1 - lslaoongo.

2- yaa f ruk anniyā ne yungo.

3 - yam belem.

4- Bāng-n-welge.

5- yaa haeed zum sē na n wāage.

6- yaa rogm-tum sēn na n wāage.

H-No-loeerā Sunn-rāmbā yaa:

1 - yaa b yāg ne no-kaoorā, la rēnda yaa b sēn na n kao, b sēn wat n bāng vēeneg ti wīndigā luume wā bala.

2 - yaa b sēn na n kao ne tamaru maasa maa tamaru koeemse maa koom, bāmbā b taabā sōmblem sē yuda yaa rāenem soaba, la koomā n yaa faag n yuda, la b buv nonglem ti b kao ne sōor sēn lugi. tāabo, maa nu maa yopoe.

3 - yaa doaag kosgo no-kaoorā sasa, la Nabiyaam ra yumē ﴿﴾ n yetē a no-kaoorā sasa:

(اللهم لك صمنا وعلى رزقك أفطرنا فتنقبل منا إنك أنت السميع العليم)

{ m Soab a wēnde Fo Yīng la d loe-yā la Fo rtlā la d kao ne, bī F reeg d yīngā tī Foo la Wumda n aa Mita } (⁶³) (⁶⁴).

4- yaa sugrā rubo, la yēnda me yaa f sēn na n dī la f yū, yungā baasgē, tōd-baoogā sasa, n maan a anni wā ne no-loeere.

5- yaa sugrā rub yaoolgo n tug n tāag yungā ped-baasdga

J-Yell nins b sēn kisg noorā loees pugē:

B kiswa ne lo-loeta yel sānda, sēn tōe n maane n sām a no-loeerā, ba t'a mengā pa sāmnd no-loeere, la bāmbā:

1 - Yaa f sēn na n wugs f noorā wusgo maa f fēes fyōorā wusgo koomā yōgb wokato.

2 - yaa pag mōkre, bala a tōe n widga yamleoog sēn tōe tug n sām no-loeerā, ne mazi sēn na n yi, maa a tak kēed-n-taare n wa, rē me maandame tī kafaara lebg tūae.

3-yaa f sēn na n teeg f pag n tar gesgo ne yamleoogo.

4- yaa f sēn na n tagsd kēed-n-taarā yelle.

5- yaa pag saagr ne nugu maa f sēn na n ruug-a ne f yīngā

A-Padms nins sēn kot sor tī noorā tōe kao:

1- noorā kaoob yaa tūae ne pekr-soaba la rogm-zum-soaba.

2- sēn tara tulsem ne no-kaoore, sēn na yil n fāag ned sēn be halkr pugē, wala bōrbo la sēn wōnd rēnda

---

⁶³ A Abv̄v̄ dawv̄v̄d, Assaoom (2358).

⁶⁴ .A Abv̄v̄ Dawv̄v̄d n reeg-a

3-Yaa kēn-kēnd b sēn kō-a soab sor t'a tōe n koeeg puvsḡā tī yaa sunn ne-a me t'a kao.

4- yaa bāad sēn yaeesd tī toog na n wa paam-a no-loeerā sababo.

5- zīida sēn bob sor wīntoog sasa rēnd sōma sēn yud ne-a yaa a ra ka oye, sēn na yul n yi yōs-tabā pugē.

6- pug-soaba ne sēn yēsēmda biiga, b sã n yaeesd b mensã zugu, maa b koambã yīnga, la b sã n kao tī yaa biigã yaees yīng bala, yaa tilae ne biigã wubdã t'a rilg miskun raar fãa, la sã n yaa b mensã ne biigã fãa, rēnd rolb n be b zugu.

B-Yel nins sēn sãamd no-loeere:

Sēn sãamd no-loeerā yaa:

1 -yaa tar n yi dīinã.

2 - Kūum.

3 - ned sēn na n loe-n-wāag t'a na n kaoome.

4 - yaa a sēn na n maan "a kao maa ra kao".

5 - yaa a sēn na n wub ne pu-toogo.

6- yaa b sēn na n vudg-a a sε-bokē wã la vudb nins sēn tōe n ledg rubã zīigē.

7- yaa pekr zum-yiibu maa rogem-zum.

8- yaa kãgs n lebg n vole t'a sã n ta noorē wã.

9- yaa (hıgεema) mōgbo: zem tī yaa sēn mōgda wã maa yaa b sēn mōgd a soaba.

10- yaa mani yiibu sēn tū ne ges n yulmē.

11- yaa mani yiibu maa mazu sēn tū ne mokre maa saagre maa f taor tēgbo, maa kēed-n-taar maanego sēn pa tū ne taorē wā.

12- būmb ning fāa sēn ta pugē wā maa kokorē wā, maa kalkōtē wā, sēn yaa koom buud fāa, maa zēng sēn pa rē.

C-Tēegre:

Ned ning sēn maana kēed-n-taare ramadaanā wīndig pugā, zem tu yaa taorē wā, maa yaa poorē wā, rēnd rolb ne karaara n be a zugu tu sā n mikame tu yaa pu-toogo, la sā mikame t'a yīmame a no-loeerā yaa sōma, rolb pa a zugu, kafaara me pa a zugu.

B sā n mōdg paga n maan kēed-n-taar ne-a, ramadaan wīndig pugē, maa a pa mi maaa yīmame rēnd a no-loeerā yaa sōma la yaa ra-kāngā raarā rolb bala n be a zugu, la sā n sak n tū ne pu-toogo, rolbā yaa tlae a zugu n lagm ne kafaara.

Kafaarā yaa: yamb bas yemb burkindi, la a sā n pa paame, ya a loe kiuug a yiib n tong taaba, a sā n pa tōe bu a rulg miskum pisyooobe, a sā n pa paame lutame n yi a zugu.

La a sā n maan lagm-n-taar ne a paga tu pa tū ne taorā, rolb n be a zugu la tuubgu n tug Wēnd nengē, A Naam zēk yā.

B maana sunna tu b rol ramadaanā sāmde tvul-tvulle, n tunug taaba, la a sā n yaol-a n tug n tāag ramadaan ning sēn watā wā poorē, tu pa tū ne padenga, rēnd miskun rulgr n be a zugu a sēn na n dol raar ning fāa pugē.

La ned sā n maan kaalem tu puleng no-loeer n be a zugu, maa puleng hagiimdu, a wali wā n lot n dol a yīnga

D-No-loeer nins b sēn bu nonglem la b sēn kisgi la b sēn harme:

a-no-loeer nins b sēn bu nonglem:

B bu nonglem rasem-rāmb nins sēn watā no-loeere:

-Arafa raare, ne ned ning sēn pa be hagiimdē wā, la yēnda me yaa hagiimdā kiuug rasm a wae raare.

-Muharramā kiuug (zāmbende) rasmn a wae la a rasm piig loeibo, maa a rasm piigā la a rasm piig la a yembrā loeibo.

-Rasm a yoobe no-loeere sēn yi sawaalā kiuug pugē.

-Saabaanā kiuug pusug singdgā no-loeere.

-Hagiimdā kiuug rasem-pi-rāeengā.

-Muharramā kiuug.

-kui-pæelā rasem-rāmb kiuug fāa pugē la rēnda me la: Rasem piig la a tāabā la piig la a naasā la piig la a nu wā.

-Tēnē ne lamus raar no-loeere.

-loe daare n bas daare.

-Rā-kōor ning sēn pa tar fur tōog noor loeibo.

b-no-loeer nins b sēn kisgā:

Arfa raar no-loeere ne ned ning sēn yāsa beene.

-welg arzūm raare a yembre n loet noore.

-Saabaanā baasgā no-loeere.

-kisgr ning sēn be resem-kāeesā no-loeerā pugē wā, yaa kisgr sēn na yul la b zāag-a.

La sā n yaa sēn watā, yaa būmb ning kisgri sēn yaa haraam yīnga:

1 -Loe-n-tonge, la yēnda yaa fo sēn na n loe noor n tong rasm a yiibu n pugl taaba maa sēn yud rē, n pa kao ye.

2 - Sik raar no-loeere.

3 - Loe n duum zāmaana, la yēnda yaa ned sēn na n loe yuumdā gilli n pa tol n kao a pugē ye.

4 - Pag sēn na n loe ti pa tū ne a sidā sor-kūun ye, t'a sidā yaool n beē, ti sã n mikame ti no-loeerã yaa Naaful no-loeere

c-no-loeern nins sēn yaa Gidge :

Yaa rasm-rāmb nins sēn watã no-loeere:

1- Yaa tigr daar no-loeere, zem ti yaa no-lokre maa yaa kibsã.

2- Yaa kibsã tigrã rasm a tãabã, ti f sã pa ned sēn rik Umbrã n kell n maan hagiimdu, n pa paam būmb n na n ku ye.

3- Pekrã la rōgmã zum rasm-rāmb loeere.

4- Bãad ning sēn yaeesd t'a meng na n wa halk no-loeere.

5 - [tukaaf yelle la a buudo

A kōbgã la a sard-rāmbã.

E-[tukaafã

1 maanã wã :

-sã n yeel ti [tukaaf goam pugē: yaa kaoosgo la duungu la zīndgu la sēbre.

-La sã n yaa Sãri wã pugē: Yaa fo sēn na n zīnd la f kaoos miisr pugē tūudem yīnga, sēn tū ne anni sēn welge la yalēn sēn welg tore

2- Sãri wã sēn maana wã vōore:

1 - [tukaafã yiisda dūni wã yel sūurē wã la a maana sogla ne tog-l-n-mēng n tug Wēnd tūudum la Wēnd yuur tēegre.

2- La yōorā sēn sak n kō a menga n tug Laldā, A Naam yī wagell n zēke ☞ ne a sēn duk a yellā n bobl Wēnde, la a yās Wēnd yudlmā la A Yolsgā rag-noorē.

3-[ʈtkaafā bugsi :

[ʈtkaafā yaa buk a yiibu:

1- yaa sēn yaa tīlae: la yēnda me la sēn tū ne pulungā, wala ned sēn na n yeele: "m sā n paam tuum-kāngā, m na maan [ʈtkaaf rasm a tāabo", maa a sēn na n yeele "tuum-kāngā sā n yī naana ne maam, m na maan [ʈtkaaf" la sēn wōnd woto.

2 - Sunn b sēn kenge: La a sōmblem sēn yude, yaa sēn na n yī no-
loerā kiuug rasem pi-yaoogā pugē.

4-[ʈtkaafā zēng-raado :

1 - Ned ning sēn na n maana [ʈtkaafā: Tī bala [ʈtkaafā yaa tuum sēn yaa tīlae t'a tall tumda.

2 - yaa miisrā pugē kaoosgo: sēn tū ne a Ali koεεg a sēn yeele, Wēnd yard be a yīnga ☞ "[ʈtkaaf ka be sā n pa zāma sēn puusd miisrning pugē ye" sēn leb n paasdē, [ʈtkaafā soab sā n be miisrē zāma sēn puusd a pugē mikdame t'a bee seglg sēn pid pugē n na n puus wakat-rāmbā fāa ne zāma tī b yaa sēn pid b nēnsā fāa gilli.

3 - [ʈtkaafā zīiga: yē la zīig ning [ʈtkaafā soab sēn yākd n na n zīnd a [ʈtkaafā pugē wā

5-Sārt-rāmb nins sēn sōmb n zīnd tī [ʈtkaafā yaool n manegā, b tigm-
a la wala sēn watā :

1 - yaa tī sēn na n maana [ʈtkaafā yī more, a pa manegd ne kīfr ye.

2- ya a yī ned sēn mi a nengā, rēnd a pa manegd ne gāeeng maa bi-bilf ye.

3 - yaa a yī miisr ninga b sēn puusg zāma a pugē, sā n yaa ne raopa.

4 - yaa t'a soabã yulg n n yi genaab la pekre la rogem-zum.

6-[ʈtkaafã sãamda ne yel nins sën watã :

1 -yaa kēed-n-taare, baa tɪ būmb sã n pa yi, ne Wēnd koεeg sën yeele, A Naam zēk yā:

﴿وَلَا تُبَشِّرُوهُمْ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسْجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ

اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿۱۸۷﴾ [البقرة: 187]

[Al-bakara : 187].⁶⁵

2 - yaa yel nins sën yut sabab n wat ne kēed-n-taarã.

3 - yaa vūbgri la gāεemse, zem tɪ yaa sën tū ne suubu maa zēng sën pa rē.

4 - yaa tar n yi luslaoongã.

5 - yaa miisrã pug yiibu tɪ pa tū ne padenga.

Padmes nins sën kōt sor tɪ ned tōe n yi wã:

padmes nins sën kōt ʈtkaaf maand sor t'a tōe n yi a ʈtkaafē wã, b yaa kōbg a tãabo:

1 - padmes sën yaa Sārĩ padmse:

wala a sën na n yi n kēng Arzūm puusgo maa tig a yuibã tɪ sã n mikame tɪ b pa puusg guma maa tig a yuibã a sën be miisr ning n maan ʈtkaafã pugē.

La rēnda sababã yaa tɪ ʈtkaafã yaa pēnegr baoob ne Wēnde A Naam yulg yã n tū ne Wēn-kusgã basgo la zoe n zāag wēn-kusgo, tɪ mikam me

---

⁶⁵ Sūrat Albakara, Aayar : 187.

tu Arzūmā la tig a yīibā bas n pa puvsā yaa Wēn-kusg me, n pa yekd ne lūtukaafā sēn yaa pēnegr baoob ne Wēndā ye.

2- yaa padens b sēn minim:

wala ruudem la we-keenga, maa genaab soobo sēn tū ne zāmsdo, tu sā n mikame t'a pa tōe n so miirā pugē ye rēnda yaa sēn tū ne sardo t'a ra kaoos yunga sā n pa wakat ning sēn zems a yellā manegrā tek bala

3-Padens sēn yaa Darvura (pakre):

Wala a sēn na n yaeesd a arzək yeebgo, maa a sēn na n yaeesd t'a teed na n sāame, maa a yaeesdē t'a meng na n halkame maa a paam wēnga, t'a sā n na n kell n pa lūtukaafā pugē.

6 -Ha-giindu

- Hagiimd buudo

- Al Umrā ne a buudo

Zeng-raoogo a nu soaba sēn yi lūslaongā zēng-raadē wā yaa hagiindā

1-Hagiindā maana:

a - hagiindā yudlem lūslaongā puga:

Hagiindā la zēng-raoog a nu soaba sēn yi lūslaongā zēng-raad a nu wā pugē, la b maan-a lame t'a yaa farila Higrā wā yuum a wae sasa.

A yeelame A Naam Zēk yā:

﴿فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا قَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ

مِنْ أَسْطَافٍ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ عَنِّي وَعِنْدَ الْعَالَمِينَ ﴿٩٧﴾ [آل عمران: 97]

[Aalv [mraan: 97]⁶⁶

Ti Wënd tuntuum, puusg la tulgr be a yīng yeele ☐

(بني الإسلام على خمس شهادة أن لا إله إلا الله، وأن محمدًا عبده، ورسوله)

{b mēe lslaoongā zēng-raad a nu zugu : yaa kaset maanego ti soab ka be ti sã n pa Wënd ye, la a Mohammad yaa Wënd tuntuumã, la puusg yalsgo, la a yãk zaka, la Roogã kaagre, la Ramadaan no-loeere } (⁶⁷) (⁶⁸).

b - Hagiimdã maaneg buudo:

Hugiindã yaa Wënd n dogl a yemdsã zugu, vugri fyōorã woglem pugē, sēn tū ne nabiyamã koeeg sēn yeele, puusg la tulgr sēn be a yīngã ☐

(الحج مرة، فمن زاد فهو تطوع)

{hagiindã yaa vugri, la ned ning sēn yulm-a, rēnda yaa yē yam-yākre} (⁶⁹) (⁷⁰) La hagiidã rat n yeelame ti: " yaa Mak kēngre n na n tug n tum tuumd sēn welg ti b miē, wakat sēn welg ti b miē pugā ".

2-Al Umrã sēn yaa a soaba:

Al-Umrã maana:

Sã n yeel ti Umrã laarb-rāmb goam pugē yaa kaagre. La sã n yaa Sārī wã pugē: yaa tuum b sēn mi n welge, ti d na n togs-a a zīigē wã wala sēn watã

---

⁶⁶ Suurat Aalv [mraan, aayar : 97.

⁶⁷ Al-bvhaari, Al-umaan (8), Muslim, Al-umaan (16), Attirmiizi, Al-umaan (1609), Annasaa'i, Al-umaan wa saraa'vhuu, (5001) Ahmad (2/93).

⁶⁸ A Al-Bvhaari la a Muslim n reeg-a.

⁶⁹ Al-bvhaari, Al-umaan (8), Muslim, Al-umaan (16), Attirmiizi, Al-umaan (1609), Annasaa'i, Al-umaan wa saraa'vhuu, (5001) Ahmad (2/93).

⁷⁰ ( ) A Al-Bvhaari la a Muslim n reeg-a.

3-maanegã buudo

a yaa tulae vugri bala f vuma pugẽ.

4-Sãri wã sën maan hagiindã ne Umrã wã vōore:

Sën be hagiindã ne Umrã yoodẽ, yaa a sën yulgd yōorã n yi Wënd-beegrã vūuni, sën na yl ti nedã lebg ned sën sōmb ne Wënd waoogre, A Naam zëk yã, beoog daarã, ne nabiyaam koeeg sën yeele, puusg la tulgr be a yīngã, ☐

(من حج فلم يرفث ولم يفسق رجع من ذنوبه كيوم ولدته أمه)

{Ned ning sën kaaga Ro-kāngã, n pa wa ne gom-beedo, la a pa maan tuum-beedo, a soab sën wat n na n lebgã a lebgda wala a ma wã sën dog-a raar ningã}^{71*72}

5-Sard nins sën pit ti higiindã maa Umrã wã yaol n lebg waagibã:

B maaname sën na yl ti hagiindã lebg tulae b gānega sard nins sën watã:

1 - lslaoongo.

2 - Yam.

3- yaa a sën na n ta baalika.

4-yaa tōog sën na n beẽ, la rēnda me yaa silfãnta sën na n beẽ, la bōn-zombdga, sën zemsd ne yē taabã.

5- Yaa soog-n-meng sën pidi.

---

⁷¹ Bahaari, Al-hag, (1724), Muslim, Al-hag (1350) attirmiizii, Al-hag (811) annasaa'ı, manaasi al-hag (2627), [bn maage, manaastk (2889) Ahmad (2/410) addaarimi, al-manaastk (1796).

⁷²( ) A Al-bahaari n reeg-a a Gaf-manegdã pugẽ.

6- la b paasda paga sard a to, yëndã yaa a rog-pëtg sën yaa rawa sën na n tüud-a, la a sã n këng hagiimdã ti pa tũ ne rog-pëtgã, a paamda zunuuba la a hagiimdã manegame.

-bi-bilf sã n maan hagiindu, a hagiindã manegame, la yaa naafila, la lslaoongã hagiind ning sën yaa tlae wã ket n roga a zugu, t'a sã n wa ta baalika.

-higiind sën ned ning zug sã n maan kaalem, n pa paam n maan hagiindã, b yiisda ligd a arzekë wã, ti b maan a yïnga.

-ned ning sën na n pa ruk hagiindã a meng yïnga, pa rikd a to yïng ye, la ned tõe n ledsa a to t'a maan hagiindã a yïnga, zem t'a tõe maa a pa tõe, ti sã n mikame ti yaa hagiind sën yaa naafila maa Umra sën yaa naafila.

Hagiindã ne Umrã wã maaneg kôbgo:

1 - Umra sën welg a toore.

2 - Hagiind sën welg tore.

3 - hagiind la Umra sën tők taaba.

4- Umra sën maane, rë poorë ti b wums noogo n ti kë hagiindu.

-la sã n yaa Umra sën yaa toorã, yënda yaa sën maand yuumdã rasem-rãmbã fãa pugë. la Umra maaneg sën yud sõmblem, yaa sën. maane n lagm ne hagiindã, maa ramadãanã kiuug pugë.

-la sã n yaa hagiindã sën welg toorã, yë yaa a sën na n maa anni wã ne hagiindã a yembre, n pidg n yi Umra buud fãa, zem ti yaa sën deng hagiindã taoore, maa ti yaa sën na n maan hagiindã poorë n tők ne-a.

-la sã n yaa maan b yiiibã n tők taabã, yaa f sën na n maan anni wã n maan hagiindã la Umra n lagm taaba, ti b yiiibã tuumd kë taaba, wakat-kãngã, sekd-a lame t'a maan Tawaaf a yëmbr b yiiibã yïnga la a zoe (safaa ne marwaa suka) hagiimdã ne Umrã fãa yïnga.

-La sã n yaa wums-noogã soaba, yẽ la hagiimdã tũudmã sãn tug n yud sõmblem n yuda, la yẽnda: yaa a sãn na n maan a anni wã ne Umra maango, n maan Umra wã hagiimdã kiis pugẽ, n zoe safaa la marwa suka, la a maan a tawaafõ, rẽ poorẽ t'a saas Umrã wã n yi a pugẽ n zĩnd n gã hagiimdã kiuug rasm a nii wã raare, t'a lebg n dt hagiind anniyã n maan-a yuum-kãng pugẽ bala, n maan hagiimdã tuumd gilli, sãn yaa tawaafe la safaa la marwaa suk zoeese, la Arfa yãnesgo, la zẽng sãn pa rẽ, sãn yaa hagiimdã tuum pugẽ, la rũng kuub n yaa waagib a zugu, Umra wã maan n sa n yaool n wãne Hagiindã yĩnga, la lag Hagiindã ne Umra wã ne taab n maanã

Hagiimdã ne Umrã wã zẽng-raado:

hagiimdã tara zẽng-raad ya a naase, la bãmba: yaa hagiimdã anniyã rĩkre, la Roogã zoe-n-gilgi, la safaa la marwa zoeese, la Arfa yãnesgo, la zẽng-raoog a ye sã n lu bãmbã pugẽ hagiindã sãamame.

-la Umra wã tara zẽng-raad a tãabo, bãmb me la sãn watã: yaa hagiimdã anniyã rĩkre, la Roogã zoe-n-gilgi, la Safaa ne Marwa zoeese, rënd a pa piti tũ sã n pa wa ne zẽng-raad-kãeesã ye. La d na n welsa zẽng-raoog-kãeesã wala sãn watã

1 - Rëenem zẽng-raoogã: hagiimdã anniyã wã rĩkre:

Yẽnda me yaa anni wã maanego n na n kẽ tuum a yiibã yembr pugẽ: hagiimdã maa Umra wã, f sãn selg poorẽ n na n yelg hagiimdã futu, la f yi te-sẽtu wã puse.

Yell nins sãn yaa tulae hagiimdã anniyã ruk pugẽ :

Yaa yel a tãabo, bãmb me la sãn watã :

1 - yaa f maan anniya wã toadgẽ wã : rẽ me la zĩig ninga Sãrĩ wã sãn yãke tũ yaa toadg zĩiga, tũ b sõmb n duk hagiimdã anniyã wã beenẽ, t'a pa sõmb n zuug zĩ-kãngã t'a pa ruk hagiind anniyã ye, tũ sã n mikame t'a rabda hagiimd maa Umra.

2- yaa a pidg fu-sẽtu fã gill n yi a yĩngẽ wã : tũ rao pa yeelgd kasaabo, a pa yeelgd gormusga, a pa ving peende, a pa lut a zugã ne baa fu, wala a

sēn pa ningid nao-wuudo, sã n pa mikame t'a pa paama neoodre. Pag me pa lut a nenga ye, a pa ninged nus-wuud me ye.

3- yaa labbayka maanego, yē me yaa a yeele : "labbayka allhumma labbayka, labbayka laa saruka laka Labayka, innal hamda wanne'mata laka wal mulk, laa sariika laka ".

Hagiindã rukd yet-a lame, a sēn wat n dukd anniya wã sasa, t'a yaa sēn be toadgē zīigē n na pa zvug-a ye, la b buu nonglem t'a yulemd-a la raopã zēkda b koesã ne-a, b leb n buu nonglem ti b palmsd-a halhaal fãa pugē, sēn yaa sigb zīigē maa ruogr zīigē maa puvsug yalsg wakato maa puvsug saab poorē, maa f sēn wat n yek f tūud-n-taase. La b wāagda labbayka maanego a sēn wat n dat n sung tawaafã ti sã yaa Umra, la sã yaa Hagiindu a wāagd-a la a sēn wat dat n sung kugã lobre.

Zeng-raoog a yībē soaba: yaa tawaafã

Tawaaf, yaa zoe n gilg Roogã naor a yopoe, la a tara sard-rãmb a yopoe:

1 - yaa a maan a anni wã, a sēn wat n na n kē a pugē wã.

2 - yaa a ylg a meng n yi rēg-bãanego la rēg-beda (rēgd sēn bole la sēn yit fo mengē wã).

3 - yaa yãndã ludbu, bala tawaafã yaa wala puvsugo.

4 - yaa ti Roogã gilgr yi miisrã pugē, ba ti sã n zãagã ne Roogã.

5 - yaa ti Roogã zīng a goabg wēengē.

6 - yaa ti tawaafã yi naoor a yopoe.

7 -yaa t'a tunug gilgrã ne taaba, rēnd a pa waelgd-b ne taaba ye, ti sã pa tulsem n bebe.

6-Sunn-rãmb nins sēn be Tawaafã maaneg pugē:

1 - Yaa zãoobo,

la yēnda yaa sunn ne raop nins sēn tar rē tōogā,- la pa ne pagbā ye (⁷³) la a hakukā, yaa tī sēn gilgda wā yāge a kēnā pugē, la a pēneg a nayakmā ne taaba.

La b pa maan-a t'a yaa sunna, rēnda Tawaaf ning b sēn maande taabā wakatā, Sēn sung yembr n tug n tāag tāabē soaba zīigē bala.

2 - Yaa pil n bas bāk-peoog yunga,

Yēnda me yaa f sēn na n bas f ritg bākā yunga (⁷⁴) la b pa maan-a t'a yaa sunna, rēnda taabā sasa tawaafā bala, la yaa ne raopā bala, pa lagm ne pagbā ye, la a yīta gilgr a yopoe wā fāa pugē.

3 - yaa kug-sabellā mokre

tawaafā sungr sasa, la a sēn wat n gilg n seg fāa, t'a sā n tōe n mok-a, leb n yaa woto bala la RUKNU YAAMAANI wā saagre

4 - yaa b sēn na n yeele:

bismullaah wallaahu akbar (ne Wēnd Yuurā barka la d sungd d tuumdā.). Allahuṃma ḷumaanan bika, wa tasdukan bi kitaabika, wa wafaa'an bi ahduka, wat tibiaa'an li sunnati nabiiyika,"(M Soaba A wēnde, wānde yaa sēn tū ne kō-sid ne Foo Wēnde, la sidgre ne Fo Gafā, la F Al-kaoolā pidsgu, la F nabiyaamā sunn pugb yīnga) ☐ A yeta wānde, a rāeenem gilgrā sungr wakat.

5 - Doaag kosgo tawaafā maaneg wakato

la doaagā pa yāk toadg ye, a pa welg me, la gilgd fāa kotame a pāng tōog tēka, Wēnd sēn pak n kō-a, la b maaname tī yaa sunna t'a yeele gilgr fāa gōdgr zīig:

---

⁷³ A Muslim n reege, sēn yi a ḷbn Umar nengē, tī nabiyaamā zāoosa sēn sung kug-sabellē wā, gilgr a tāabo, la a kēne gilgr a naasā.

⁷⁴ A limaam Ahmad togsame, tī nabiyaamā ne a sahaabsā, b maana Umra n lak b bāgdā n bas yunga, tī b maan tī b fu-gōbsā be b bāgdā tēngre, n rik-a n palg b goabg bāgdā zugu.

﴿وَمِنْهُمْ مَّنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ

النَّارِ﴾⁷⁵ [البقرة: 201]

6-Yaa a kos Multazamě wā, ti tawaafā sā n yaa vug wakato

Yě me la zīig ning sēn be Roogā ne kug-sabellā suka.

7- Yaa rakaar a yīb puusgo, a [braahum yānesgā zīig (Makaam [braahum) a sēn wat n maan tawaafā n sa wā

la a karemda rakaar a yībā pugě, suuratu al-kaafuruun (kul yaa ayyuhhal kaafuruun) la suurat al-[hlaas, (kul-huwallaah). Al-hamdā kareng poorě.

8- yaa Zamzamā koom yūubu

hal n wa wum a maasmā sūy wā, f sēn wat n sa rakaar a yībā poorě

9- legb n tug n mok kug-sabellā taor ti f na n pa yi n kēng zoesā zīigě ye. Zēng-raoog a tāabě soaba yaa yāgbo: Yāgbā:

Yāgbā: yě yaa kēna safaa ne marwaa suka, n kēngdē la f lebgdē n tū ne tūudem anniyā, la a yaa Zēng-raoog hagindā ne Umrā wā pugě.

A-Sard-rāmb nins sēn be zoesā pugě:

Sard-rāmb nins sēn be zoesā pugě wā yaa:

1 - yaa anni wā rukre, ne nabiyamā koeg sēn yeele ☐

«إنما الأعمال بالنيات..»

---

⁷⁵Suurat Albakara, Aayar: 201.

{Ad tuumã tũuda ne anniyã-rãmbã} ⁽⁷⁶⁾ .

2 - Yaa a sãn na n tũnug-a ne tawaafã, rat n yeelame ti ya a sãn na n deng tawaafã maanego n yaool n kãng zoesẽ wã.

3 - Yaa a maan a zoesã n pugl taaba, la welgr bilfu pa sãamd-a ye, sãn tug n yuda, sã n mikame ti yaa bũmb yĩnga.

4 - Ya a sãn na pid zoesã sõorã b yopoe, la a sã n woog zoes a yembre maa a pusuka pa sek ye, bala ti zoesã hakukã tũuda ne a sõorã sãn na n pidi.

5 - Yaa zoesã sãn na n yi maan-a tawaaf sãn maneg poorẽ, zem ti yaa tawaaf sãn yaa tilae poorẽ, maa sãn yaa sunna.

B-Sũnn-rãmb nins sãn be zoesã pugẽ:

Sũnn nins sãn be zoesã pugẽ wã la woto:

1 - Tibri, la yẽnda me yaa f sãn na yãg f kẽna pugẽ tagmas-rãmb a yiibã sãn yaa kẽesã suka, b sãn ning ko-so-kudrã kurẽns a yiibã, zĩig ninga a (Haager) sãn yaa a [smaa'ul ma wã sãn da tibdẽ wã, la a yaa sunna ne raop nins sãn tar a maanegã tõogã, la pa nin-valemsã la pagbã ye.

2 - Yaa Safaa ne marwaa zug yãnesgo, sãn yul n kos Wënd b yiibã zug.

3 - Yaa f sãn na n kos safaa ne marwaa zugu, kënd a ye fãa pugẽ sãn yi kãn a yopoyã pugẽ.

4 - yaa f sãn na n yeele: "Allaahu Akbaru" naor a tãabo, f sãn wat n na n du safaa la marwa wã zugã, kãn fãa pugẽ, n leb n paas f sãn na n yeele: (Laa'ulaaha [llallaah, wahdahuu laa sarika lahuu, lahulmulk wa lahulhamd, wahuwa alaa kulll say'un kadur. Soab ka be ti sã n pa Wënd a

---

⁷⁶Al-bvhaari, bad'v alwahyi, (1) Muslim, Al-umaara (1907), Attirmiizii, Fadaa'lt al-gihaadi (1647), Annasaa't, attoohaara (75) Abv dāvvd, Attoalaak (2201) [bn maage Azzuhdu, (4227), Ahmad (1/43).

Yembr ye, a pa tar lagm-n-taag ye, Naam yaa Yē n so, Pēgr be ne Yē, Yēnda me n leb n tōe būmbā fāa. Laa'ulaaha [llallaah wahdah, sodaka wa'adah, wa nasoara abdah, wahazama-l-ahzaaba wahdah]. Soab ka be ti sã n pa Wēnd a Yembr ye, a Pulungã yu sıda, la a sōnga a yambã, la a leb tōoga beebã sulã Yē a yembre.

5- ya f pugleg zoesã ne tawaafã taaba, n da welg b yیبã ne taab suk n zãag ye, ti pa tũ ne padeng Sãrĩ wã sēn kō sor ye.

7-Zēng-raoog a naas soaba: yaa Arfa yānesgo:

Arfã yānesgã, a hakukã: yaa f sēn na n wa zīg ning b sēn boond ti Arafaatã, wakat bilfu maa sēn yaa wusgo, n maan anni wã ti f na n yānesa Arafa, sēn sung hagiindã kiuug rasem a wae wã raare Zafare, n tug n tag a rasem piigã raar Fagiri.

La ned ning Arfa yānesg sēn pōs a soaba, hagiind pōsga a soaba. La wakat-kãnga a yidgd a meng n yi hagiindã puga sēn tũ ne Umra maanego, la a wa rol hagiindã sēn wat pugē, la a kuuda rūnga sã n mikame t'a ra pa rik sardo. La ned ning beeb sēn wa n gid-a t'a pa ta Roogã, yē me kuuda rūnga, rē poorē t'a yi hagiindã anniyã wã pugē.

La bãag maa rtl saab sã n gid-a, sã n mikame t'a ra ruka sard ti "ti mam teka yaa ziig ning gidgrã sēn paam maamã" a yita hagiindã puga ti yell pa be a zug ye, la sã n mikame t'a r pa rik sard, a yita hagiindã puga, ti hadi rūng be a zugu.

8-Yell nins sēn yaa waagib hagiindã puga:

Yell nins sēn yaa tulae hagiindã pugē yaa yopoe :

1-Yaa hagiindã anniyã wã rikr tedgē wã.

2- Yaa arafa yānesgo, n tug tãag wintoogã luuse sēn yaa ne ned ning sēn yānesa wīndga.

3- Yaa Muzdalufã gãaga, kodgrã raar yung n tug n tãag yun-sukã loogr poorē.

4- Yaa mina gãaga, tigrã rasm a tãabã yund pugē.

5- Yaa kugā lob n tūnug taaba.

6-Yaa zugā pōngre ma a wōrsgo.

7- yaa tawaaf ning sēn yaa Wēnd-na-wat-ne Tawaafā maanego

9-Yel nins sēn yaa tulae Umbrā wā puga

A waagib-rāmbā yaa yel a yiibu.

1- Yaa f maan anniyā wā Haarmā poorē, tu sā n yaa ne Mak-rāmbā, la sā n yaa zēng sēn pa Mak-rāmba, yaa zīig ning b sēn tēdgē wā.

2-Yaa zugā pōngr ma a wōrsgo.

10-Tēegre :

Ned ning sā n bas zēng-raoogo, a tūudmā pa manegde tu sā n pa a wa ne-a ye.

la ned sā n bas būmb sēn yaa tulae, a kuvda rūnga n dol a zīigē wā, la ned sā n bas būmb sēn yaa sunna, yell pa be a zug ye

11-Yel nins b sēn gudg hagiindā pugē wā:

Yel-gugdā, yaa yel nins b sēn gudgā, ti hagiind maa Umra maand sā n tum-a, maan-n-dolg n yaa tulae a zugu, sēn yaa rūng kuvbo, maa no-loeere maa rulgre, rēnd b harma ne sēn kēe hagiindu maa Umra tuumd pugē, zem t'a yaa raoa maa paga, yel nins sēn watā :

1 - Kōbd pōngre sēn yi a yīngā zīig ningē fāa.

2 - Nus-yēes wōrsgo.

3 - zugā ludbu la nengā ludbu tu sā n yaa paga, sā n pa mikame tu rao zēms n wa n puugdē.

4 - rao sēn na n yeelg fu-sēti, la yē yaa būmb ning b sēn sē n kell n zems yī-wilā yalmā, wala fūugu la pantalō, la sēn wōnd b yiibā.

5 - yaa yū-nood sōobo.

6 - yaa yung-rūms nins nemd sēn wābdā tāosgo.

7 - Fur loeese.

8- Kēed-n-taare, sã n mikame tı yaa taor t'a na pa yidg n yi hagiindã tuuma, yidg rãeengã, b yibã fãa hagiind sãamame tı yaa tılae a zugu, t'a kv (Badna) yugumd poalga maa nag-poalga, la b kelldē n baasa b Hagiimdã tuumã la b leb n wa rol yuum ning sēn watã wã, la sã n mikame tı yaa rãeenem yidgrã poorē, b hagiimdã pa sãamd ne kēed-n-taarã ye, la pesg kvub n dog b zugu.

9 - Yaa rao sēn na n kē ne paga la pa ta taorē wã ye, a sã n yiis mani, naaf kvub n dog a zugu, la bumb sã n pa yi, pesg n be a zugu, la a hagiindã pa sãamd halhaal a yibã fãa pugē ye.

Pag yaa wala raoa yel-gıdgds nins sēn gom tı loogã pugē, sã n pa fũ-sētı wã yelg bala, rēnd pag yelgda a sēn dat fũug ninga, la a pa sōmb bas a yīsã yung ye, la a luta a zugã la a laka a nengã, la a pa lut-a tı sã n pa wa n mikame tı ra-zēms n be be.

Yidg rãeeng ning sēn yit hagiindã tuuma pugē wã, yaa sēn tũud ne yel a yib maanego, sēn yi yel a tãab suka :

1 - tawaafã maanego

2- la lobrã

3- yaa zugã pōmbo ma a wōrsgo.

Pag ning sēn duka Umra anniyã n na n sãag ne Hagiindu, a sã n yã pekre taor t'a na n pa maan tawaafã, la yaeesdē t'a sã n na n kolle, hagiindã na n pōsg-a lame, a rukda hagiindã anniyã n paase, t'a lebg ned ning sēn maana Umra ne hagiimdu n lagm taaba, la pagb nins sēn tar-b haæedã la rogmã-zumã maanda hagiindã tuuma fãa, sã n pa Roogã gilgrã (Tawaaf) bala.

Sakda ne ned ning sēn kē a hagiindā pugē t'a kodg rūnga la noaaga, la sēn wōnd rē, leb n sakdame t'a ku būmb sēn beogd-a tu sã n mikame tu yaa būmb sēn namsd neda, wala bōn-yēega la katre, la ābga, la we-yūuga, la waafo la nanga, la yōngre la sēn namsd ned buudā fāa, wala sēn sakd ne-a koomē tāosgo la koomē tāosg rubo.

B maaname tu yaa haraam ne higiin-dukda la zēng sēn pa hagiindā rukda t'a kuvg tus nins sēn be harmē wā (Mak tēng-laagā puga) la a moodā, sã n pa tug ning sēn boond tu "[zhirā" wala b sēn maan tu yaa haraam a zugu, t'a tāos harmā puga, la a sã n maane, rolb ninga n be a zugu, la b harma Mandiin lohoromā zīig tāosgo la a tusā keebo, la maan-rol ka a pugē ye.

Ned ning sēn tara padenga n tar tulsem n na n maan hagiindā yel-guti nins b sēn togs ti loogā, sã n pa kēet-n-taarā bala, wala zugā pōmbo, la fu-sēti wā yeelgo, la sēn wōnd bāmba b yiibā, a tōe n maan-a lame, la rolb n be a zugu. la a tōe yāka yel nins sēn watā yēmbre:

1 - rasm a tāab no-loeere.

2 - maa Muskumb a yoob rulgre, muskun fāa yaa "Bur" (yaa bōn-beel sēn wōnd wa ki buudu), sēn ta "Mudi" maa mui.

3 - maa pesg kuvbo.

* Ned ning sēn maan būmb hagiindā yel-guti wā pugē, t'a yaa zita maa yīmda, maa b modg-a lame t'a maane, zūnuub pa be a zug ye, la rolb me pa be a zugu ; ne Wēnd koeeg sēn yeele, A Naam zēk yā :

﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ [البقرة: 286]

(La sōmba ne-a t'a bas tvvmdā tao-tao.)⁷⁷ Suvrat Albakara, Aayar : 286.

---

⁷⁷Suvrat Albakara, Aayar: 286..

*Ned sã n ku we-rũaga, tu mik t'a bee hagiind tuom pugẽ, sã n mikame tu we-rũaga tara buud yir-rũmsa pugẽ, b kutdame t'a bao rũagã buud n koadg n dulg Mak miskumba, maa a geel a ligdã n da rubo n dulg miskumba fãa Mudr-Mudri, maa a loe noore, mudr fãa zĩigẽ, la sã n mikame t'a sãn tãoos rũag ningã pa tar buud yir-rũmsã pugã, b kutdame t'a geel a *sãn ku rũag ninga buud ligd n da rubo n puı harmã miskumbã, maa a loe noor mudr fãa zĩigẽ.

* la kãed-n-taarã ning bũmb sãn pa yi wã rolg yaa wala yel-gutu a taabã rolbã bala "yaa no-loeere, maa rılgre, maa pesg kodgr".

* La Kãed-n-taarã rolb hagiindã pugẽ, taoor t'a na n pa maan yigd rãeengã, yaa naafo, a sã n pa paame, yaa rasm a tãab no-loeere, hagiindẽ wã, la rasm a yopoe a sã n wa leb a tẽngẽ wã. La sã n mikame tu yaa yidg (Tahallul) rẽengã poorẽ, yẽ yaa wa f yãk yam n na maan yel-kitu wã yembr ne tulsmã rolbo.

* Yaa tulae ne ned ning sãn dukda Umra n na sãag ne hagiindu maa sãn dukda hagiind ne Umra naagd taaba tu b ku rũaga, tu b sã n pa Mak neba, la yaa pesgo maa yugemde ma naafo, la sãn pa paama rũagaa a loeta rasm a tãabo hagiindẽ wã la a sã wa lebg n kuli a loeta rasma yopoe.

* bũmb sãn gidg a soaba t'a pa tãog n na n pids a hagiindã, a sã n pa paam hadı rũaga, a loeta rasm piiga, rẽ poorẽ t'a yi hagiindã pugẽ.

* ned sã n maan yel-gıdgıdg a yembr n yulme, n pa paam n dole, a wat n maan n dola vugr bala, tu sã yaa zẽng sãn pa tãoosgã, la ned sã n maan yel-gıdgıdsã n yulme, sãn yaa kãbg toor-toore, wala a sãn na n pãng a zugã, la a wãrs a nus-yẽesã, a maand n dola kãbg fãa zĩigẽ vugri.

12-Tegsã, (mawaakut). Tedsã yaa buk a yiibu :

1 - Yaa sasa tedse : yẽnda me yaa hagiindã kuit pugẽ, Sawaal, la zulka'da, la zul-hıge.

2 - yaa zĩisã tedse : la bamba me la zĩis nins hıgiin-dukd sãn duk hagiind maa Umra annıyã wã, la b yaa zĩis a nu :

1 - Zulhulaæefa : yē yaa Madiin-rāmb tēdga, la ned fāa sēn puwug beene, la a zāra ne Maka kilo 435 la yē n yud tedsā fāa zārem ne Maka.

2 - Alguhfa : yē yaa Saam-rāmbā la misra-rāmb tēdga, la neb nins sēn yēgl-a maa a puwug-a lame. La yē me yaa tēng sēn pē Raabig, la a zāra ne Mak kilo 180 la rūndā-rūndā wā nebā yalsda Raabig n dukd anniyā wā.

3 - Yalamlam : yē yaa yaman-rāmb tēdga, la neb nins sēn yēgl maa b puwuga lame, la yalamlam yaa ko-soog sēn zār ne Maka, kilo 92.

4 - karnul-manaazil : yē yaa Nagd-rāmb ztēdga la Toaa'if la neb nins sēn puwug-b beene, la yēnda la b sēn boond masā tı- "Assaylul-kabur" a ne Mak suk yaa kilo 75, la b sēn boond tı waadı mahramā yē bee Karnul-manaazil zugu.

5 - Zaatu [rkun : yē yaa [raak-rāmb hagiimd tēdga, la Huraasaan la sēn be b Nagd tēngē suka la a goabg wēngē, la neb nins sēn yēgl-a maa puwug-a lame, la a yaa ko-soogo, la b boond-a lame tı "Doaruba" a ne Mak yaa sēn kolg kilo 100.

* zī-kāeesā fāa yaa teds ne b rāmba la ned-woo-ned fāa sēn puwug-a sēn pa bāmba, n dat n maan hagiindu maa Umra.

* ned ning sēn wa n be zīg ning sēn pa ta zī-kāeesā ne Maka, yē soab tēdg yaa a sēn sungē wā bala, halı n tug n tāag Mak-rāmba, yaa Mak la b rikd b anniyā wā.

* ned ning sēn data hagiindu, Mak nebē suka, a rikda anniyā wā Mak bala, la ned ning sēn data Umra, Mak nebē suka, a yita Harmā (Mak tēng laaga) kurenga sēn yaa ween-vuwug ning fāa n duk anniyā wā beene.

* sā n mikame t'a sorā zugu, rukr zīg ka be, rēnd yē rukrā zīga, yaa zīg ning sēn pē yē wusg n yuda, a sā n wa yēglg zī-kāngā, a rikdame, zem t'a bee sulg pugē maa mobilli maa koglo.

* pa sakd ne hagiin-maanda, maa Umra maanda, t'a zuug a tēdgā, t'a pa rik anniyā ye, la ned ning sēn zuuga zīgā n pa rik anniyā yaa tılae t'a lebg n tug zīgē wā n tı rik anniyā wā, la a sā n pa lebge, a rikda zīg ninga

a sēn beē wā bala, la rūng kvub n be a zugu, la a hagiimdā maa a Umrā wā yaa sōma, la a sā n dik anniyā wā taoor t'a na n pa ta tēdgā, pa sām ye, la b kiswa rēnda.

13 - kibsā kvub la zug-lukri.

Al-Udhiya (Kibs rūnga) :

Yē yaa būmb ning b sēn kodgde, sēn yaa yugma maa niis la rūm-bāoongo kibsā raare, la rasem-pēelā (rasem a tāab nins sēn pugd kibsā), n maan anniyā ti yaa kibs la a na n ku, la rē yaa sunna

Kibsā rūng sēn kvud wakat ninga :

Yaa tigrā pvusg poorē, kibsā raare n tug n tāag rasem pēelā baasgo.

B maana sunn ti b puī rūngā zus a tāabo, n rī a yembre, la b kō a yembre, la b rik yembrā n maan sāra.

Kibsā kvubā tara yudlem wusgo, ne rī-yalgrā sēn be a pugē wā, la talsā nafā wā, la b tuls-rāmbā pidsgā.

La kibsā, ne sēn kvud-b haginā zīgē wā, rūngā pa sekd rēndame t'a pa ta yuum a nu ye, ti sā n yaa yugemde, la sā n yaa naafo yaa yuum a yiibu, la sā n yaa pesgo, yaa kiuug a yoobe, la sā n yaa buuga, yē yaa sēn ta yuumde.

Pesg sekda ned a yembre, la yugemd sekda neb a yopoe, naaf me sekda neb a yopoe, la a tōe n kodga pesgo, maa yugemde, maa naafo, a meng yīnga la a zak-rāmb yīnga, la sōmbame ti rūnga tulg n yi zamse

14-Zug-lukr rūnga :

Yē yaa rūng ning b sēn kvud bipēelg yuur yīngā, la a yaa sunna, la Sārī wā maaname ti b ku piis a yiibu, ti sā n yaa bi-ribla, la sā n yaa bi-pugla yaa pesg a yembre, b kodg-a la rasem a yopoe wā daare, la b pud a yuurā, la b pōng a zugā, n bao sanēm maa wānzuri zislem sēn zems wa zoobdā n maan sāra. La a sā n pōsg rasem a yopoe wā pugē, a maanda piig la a naasē raarā, a sā n pa tōoge, yaa pisi la a yembrā daare, rē poorē, sēn yaa daar ning fāa. La b maana sunn ti b ra wā a kōbā ye, la zug-lukrā kvubā

yaa sēn na n puus Wēnd barka, ne neemā ning sēn ylemdā la bipēlg sēn le wate

15- Gi-haadı

a-a vōorā :

Yaa nidg pāng la wisg-n-meng maanego, n zab ne kuf-rāmbā.

b-Sāri wā sēn gāneg-a vōore :

Gihaadı wā zabrā yaa lıslaoongā yugm-zegr tēn-suka, la būmb ning ned sēn maan ne a raabā sēn tug n sōmb n yud lıslaoongā pugē yaa yē, Wēnd maan-a lame, sēn na yul tu raab nins sēn watā pidi :

1 - Sēn na yul tu Wēnd Yuurā bal n be zugē, tu dīinā fāa gilli yı Wēnd yīnga.

2 - sēn na yul tu ninsaalbā paam zu-noogo, la sēn na yiis-b ligsē wā n tug vēenemē wā.

3 - Sēn na yul n zīnig tēeg-turg tēng-gāngā zugu, sēn tū ne a sēn na n kō sudā pānga, la a wilg zīri sēn yaa zaalem to-to, la a gidg wēgdā la sāangā.

4 - Sēn na yul n sāeeg dīinā la sēn na gū lıslaambā, la a gidg bēebā raba

c-Gihaadı wā zabr buudo :

Giyaadı wā yaa faril-sekdga, neb sēn sekd sā n yik ne-a a rokdame n yi sēn kellbā zugu, la a lebgda tılae ne sēn tō-a fāa, halhaal-rāmb nins sēn watā pugē :

1- A sā n wa zabrā zīigē.

2 - Bēebā sā n kē a tēngā.

3 - Limaamā sā n bool tu b yi.

d-Sard-rāmb nins sēn piti tu gihaadı wā yaool lebg tılae wā :

Yaa luslaoongo, la yam-belem, la baaligumdu, la f sēn na n yaa raoa, leb n yaa a sēn na n tar laafi ti zang pa tar-a, (wala bāagā la zondlem la wobendo), la rti sēn na n beē

e-Gihaadi wā bugsi :

Gihaadi wā yaa buk a naase :

1 - la yēnda yaa f sēn na wōr yōorā, dīnā kareng pugē, la tum ne-a, la bool nebā n tug dīnā, la sugr maanego ne nang ning sēn be a pugē wā.

2 - yaa zab ne a Sūtāana : la rē me yaa f sēn na n zab ne-a, sēn tū ne fo sēn na n tus n zāag yel-kalem ninsi la yōorā yam-leed ninsi a sēn belgd ninsaal ne-a wā.

3 - Zab ne kifr-rāmbā ne munaafigsā : la rē yta ne sūuri la zulemde, la arzeka la ne nugu.

4 - zab ne wēgdbā la bida wā rāmba la yell kiti wā rāmba : la sōmblem sēn yuda, yaa sēn na n yi ne nugu, t'a sā n tōe, la a sā n pa tōe, bī yi ne noore, la a sā n konge rē bī yi ne sūure

f- Yudlem nins sēn be Wēnd nengē n na n kō sēn kia Gihaadi wā pugē :

B sēn ku a soab dīnā poorē tara yell-sōm-bed a yopoe : b yaafd-a lame a zumā sēn tosg tēngā bala, a leb n yāta a zīndigā zīigā arzane wā la b gū-a n yi yaoogā namsgo, la a paam bas-n-yam n yi peleng-yik-kēengā, la b nags-a ne liimaong faas-teedo, la b loe Huvruun-Aeen-rāmba fur n kō-a, la b leb n kō-a sor t'a sugr neb 70 Wēnd nengē sēn yi a rog-pētsē wā.

g- Zabrā zugdo :

Sēn yi zābr zudgē luslaoongā pugē, yaa f ra maan zāmb ye, yaa f ra ku pagbā la koambā ti b sā n pa naag n zabe ye, yaa zāag-n-mēng ne pug-n-meng la belg-n-menga, la f ra nong n dat n na n yek bēeb ye, la f kos Wēnd doaag ne sōngre le peleng kengre, la sēn be do-kāeesā pugē " Allahumma Munzulal-kitaabi, wa Mugriyas sahaab, wa haazimal Ahzaabi, thzimhum wansurnaa alayyhim " yaa m Soab a Wēnde, sēn yaa Gafā Sikdā, la sawatā Kēnesdā, la sulā Kaoogdā, sāeeg-ba la F sōng tōnd ti d tōog-ba. -la b

harma zoe-n-bas zabrã, sã n pa halhaal a yib pugẽ bala : Rënmã yaa f sën na n lake n na n zab kirëng a to. Yibẽ soaba, yaa f sën na n bake n na n ti sõng zīg a to.

h-b sën yōg neb nins zabrẽ wã :

1- pagbã la koambã, b maanda bãmb yemse.

2-raop nins sën zabdã, lslaambã taor soab n gete, a na n bas-b lame b, b a na n deega yōor yaood b nengẽ b a na n kv-b lame.

Yaa tlae ne taor soaba, t'a pëes n bãng a tãpã yelle kënë wakato, la gudg ninyaalga la munaafigse, la a pa baood kifr ti wa sōng-a, sã n pa mikame ti tuls kegeng n be be, la b zã sulfãnta la kën ne tãpã bug-buge, la a bao zīg sën yaa sōmã wusg n sik-ba, la a gudg tãpã ti b ra maan sãang maa Wënd-kusg ye, la a gomd ne-ba ne bũmb ning sën na keng b sũyã la a këes b Wënd Sorã zug kũumã yamleooogo, la a sagl-b ti b maan sugri, la a pu tãpã sull-sulli ti ned fãa mi a tuumde, la a yãk taor-rãmb la gũudba n luus b taoore, laa tums kibae kutba bæebẽ wã, sën na yul n bãng b yellã, la a kō wusgo a sën nẽ a soab ta sōmba ne kũun tãpã pugẽ, la a maan dīinã-rãmba la yam bedã-rãmba saawar, gihaadũ wã yelle pugẽ.

i-bũmb ning sën dog tãpã zugu sën këed ne limaamã (taor soabã) wëengẽ:

Yaa tlae ne tãpã ti b tũ limaamã la b maan sugr ne-a, la b pa sōmb n këng zabre ti sã n pa yēnda n kō sor ye, sã n pa bæebã n wa n ling-ba, ti b yaeed b wëngã la b nangã, wakat-kãngã, b pa gũud limaam noor ye, la bæebã sã n bao zabrã gãnegre, maa mikame ti bee kiis nins zabrã sën yaa haraam pugẽ, sōmba ne lslaambã ti b sak zabrã gãnegre

Buk a yibẽ soaba Yaa tumd-n-taarãKosmã ne a buvdã la a sard-rãmbã. Ribaa wã yaa sãang zug-raoogo a leb n wãada ninbuidã arzegse, la ribaa buvd sën yaa a soaba. Luwaase ne a buudo la a sard-rãmba. Arzek yalsgo Wënd Sorã pugẽ, a buvdã la a sard-rãmbãKauum sagl basgo a buudo la a sard-rãmba. หมวดที่ 2 การทำธุรกรรม

Buk a yībē soaba: Yaa tūmd-n-taarā

1- koosmā

A-Koosmā vōore goam pugē la Sārī wā pugē :

Koosmā maana goam pugē: a yīi koose la yē me yaa f sēn na n duk būmb sēn tar yōod n na n tek ne būmb a to sēn tar yōodo, maa f kō būmb n tek n deeg būmb a to.

La koosmā Sarī wā pugē: yaa zems-taaba n kō la reege būmb sēn yaa ligd būmbu, tī rē kitdē tī ned tōe n soog būmbu maa a naf ne-a n tug n tāag wakat sēn pa yāk toaaga, la kae a pa kō la reeg ninga sēn yaa yell-sōmd baoob yīngā ye.

Koosmā buudo lislaoongā pugē: koosmā, Sārī wā kō sor ne-a, t'a yaa būmb sēn sakde, tī Alkuraanā la sunnā la bāngdabā no-surā winig-a lame, t'a leb n sakda yam pugē me

B-b sēn maan tī koosmā saktē wā vōore:

Ligdā la koosmā la laogā sēn lagm n pui-pui nebā ne taab sukā, tī ninsaal me raabā bee sēn bee a to nugē wā, tī yē soaba me pa na n kō tī sā n pa tū ne tekrē, tī b sen kō sor ne koosmā yaa sabab t'a tulsemā na n pidā, la a paam a raabā, rē n kitī Wēnd maan koosem tī yaa halaal sēn na yul tī yel-manesdsā pidi

C-Koosmā zēng-raado:

Koosmā zēng-raadā yaa:

- 1 - Gomdā gānegrā: kō la reegā.
- 2 - Gāgdb a yībā: koosdā la raadā.
- 3 - B sēn gāgad būmb ning zugā: ligdā la teogā.

D-Koosmā goamā gānegre.

yē la kō la reegā, la būmb-woo-būmb fāa sēn wiligd tu sakr n be be, wala koaasdā sēn na n yeele: "m koosa ne fo" maa "m kō-f lame" maa "yaa foo n so-a, ne lidg sōor woto". Tı raadā yeele: "m daame, maa m soogame, maa m sakame" la sēn wōnd woto. La koosmā manegda ne koe-kāensa yembre zem tu yaa ned a yembr n yeele maa yaa b yīibā fāa n yeele. koosdā la raadā

1-Telfōndē gāgbo:

Gomd ne taab telfōndā pugē wā, yē bal la koosmā zīigē la a sata ne goamā saabo, bala nebā sēn minim būmb ning n maandē wā tu yell ka a pugē wā a yaa būmb b sēn gūusdi gāgbā zīig yākre la a kuubā

2-Sard-rāmb a yopoe n sōmb n pidi tu koosmā yaool n manege:

1 -yaa Yardo sēn yi koaasdā la raadē wā, maa neb nins sēn, na n ledg b yīibā zīigē.

2 -Yaa gāgdb a yīibā yembr fāa sēn na n so a menga n tōe n maan a raabo, la rē yaa b yīibā yembr fāa sēn na n yaa burkina, n yaa baalika n yaa yam soaba.

3 -Yaa tu teogā yı būmb sēn tōe n tall n nafe, rēnd būmb sēn pa tōe n tall n naf koosem pa sakd ye, būmb ning nafā me sēn yaa haraam pa sakd ye, wala rāam la kurkuri, būmb ning me sēn tar nafa la pa tōe n naf ne-a sā n pa pakr wakat me pa tōe n koos ye, wala gıfo.

4 - Yaa tu bōn-koaasdgā yı koosdā n so-a, maa b kō-a la sor t'a tōe n koos-a gāgbā sasa.

5 - Yaa tu teogā yı būmb b sēn mi a sıfo, maa b yāa-a lame.

6 -Yaa tu ligdā yaa sēn yāk sōore.

7 - Yaa tu bōn-koaasdgā yaa būmb b sēn tōe n kuse, rēnd rūng sēn wegem koosg pa sakde ye, la liuuli sēn be yīngri, la sēn wōnd rē

3-Sard-rāmb nins sēn be koosmā pugē:

Sard-rāmb nins sēn be koosmā pugē wā yaa bugs a yiibu: sard sēn manege, tī yaa tulae tī f pds-a, la sard sēn ka manege, sēn sāamd koosgā; la sā n yaa sēn yaa sōmā wā: yaa wala b sēn na n ruk sard tī b na n yaoola ligdā kūuni, maa b na n yaool a sānda. maa b sēn na n maan sard tī fgāneg būmbu, maa f wa ne būmb sēn tōe n wa leds teoogā zīigē tī yaa teed sēn yāk tī b miē; bala yel-kāngā yaa sēn na maneg koosgā. Maa b sēn na n duk sard tī bōn-koaasdgā sōmb n talla suf nina, la rē yaa sēn tū ne hadiisā sēn yeele:

"المسلمون على شروطهم"

{Lislambā sōmb n yānesa b sard-rāmbā zugu} (78) [A Ahmad la a Abu Dawuud n reeg-a].

La sakdame tī kooasdgā duk sard ne raadā, t'a na n nafa ne būmbā a sēn koos ne-a wā wakat b sēn mi pugē la a yaool n kis-a, wala a sēn na n gāand zakē kiuugu.

La sā n yaa sard-rāmb nins sēn ka manegā, sēn yi sard-kāensa yaa: be b pugē sēn ka manege, n sāamd koosgā menga, wala b yiibā yembr sēn na n duk sard ne a to wā, tī yē na n kēesa koosg a to n lagm koosem kānga pugē, wala pengre la koosem sēn lagm taaba, la luwaase ligd latekre sēn lagm taaba. La be b pugē sēn pa sāamd koosgā ye, la yaa sard ning bāmb sēn dukā n yit zaalem, la rēnda yaa wala a sēn na n duk sard tī bōn pa zīndid yē zug ye, maa teoogā sēn na n da sōma sā n pa rē, yē na n lesbs-a lame. Maa a sēn na n duk sard tī raadā ra koos-a ma a ra kō-a ned ye, sā n pa wa n mikame tī nafa sēn welg ne bāmb n be sard-kāngā pugē, sā n yaa rē, sard-kāngā sakdame

4-Koosem nins b sēn gidgā :

Lislaoongā kōo sor ne koosem ning fāa sēn wat ne sōma la barka, la a harem koosem sānda, bala zulem la belgre n be a sāndā pugē, maa yell sēn na nams raagā-rāmba maa sūy widgri la sēn wōnd rēnda, sēn yaa

---

⁷⁸A Abu Dawuud, buud-kaob yēla (3594).

yell sēn yit sabab n wat ne gēega la sūy-yikri la beem, la sēn be koos-kānsā pugē wā :

5-Al-mulaamasa (yaa koosg sēn tūud ne susgo):

Wala a sēn na n yeele : fo sēn sus fuug ning fāa, fo na n da-a la woto, la koos-kāngā pa maneg ye ; pa-mi wā la belgrā sēn be a pugē wā yīnga.

6-Koosg sēn tūud ne lobgre (munaabaza) :

Wala a sēn na n yeele : fo sēn lobg fuug ning mam taorā fāa, fo na n ra-a la ne ōto, la koos-kāngā me pa maneg ye ; pa-mi wā la belgrā sēn be a pugē wā yīnga.

7-Koosg sēn tūud ne kug lobre, (al-hasoat):

Wala a sēn na n yeele : rik kug-kāngā n lebg, a sēn lvi teoog ning zug fāa, f na n da-a la woto, la koos-kāngā pa maneg ye ; pa-mi wā la belgrā sēn be a pugē wā yīnga

8-Zīrē-be-raab koosgo (annags) :

La rēnda, yaa ned sēn na n daad teoog n raadē n kēedē, la a yaool n pa rat teoogā ye, la yaa sēn na yl n belg sēn dat n ra a wā, t'a ra n kē, la koos-kāngā yaa haraam, bala belgr n be a pugē, sā n yaa ne sēn dat n da wā, la belg-taaba

9-Koosm a yiibu koosg a yembr p^ugē :

Wala a sēn na n yeele : m koos-f la ne yāoā, sēn na yl la f koos ne maam maa f ra yāoā mam nengē yāoā, maa m koos-f la ne teo-kāngā piiga ti f sā n na n yao moas-moasa maa pisi ti sā n na n yaoolame, hal ti b wa ti welg taaba, taoor ti b yībā yembr pa yāk a sēn na n maaneg soab ye, la koos-kāngā pa maneg ye, bala rēnem koosgā a yagl-a lame ne sardo ; la yībē soaba yaa b sēn pa yānes lidg ning b sēn na n yao wā zugu

10- yaa tēng pugē ned sēn na n koosd ne sēn yita weoogē n watē :

La yēnda yaa kogseer ning sēn koosda teedā t'a toomā yud a ligdā.

11- ned sēn na n koos a ma-biig koosg zugu :

Wala a sēn na n yeel ned sēn dat n na n da teoog a to wā nengē piiga, wa tu m koos-f ne a buudā wakir a wae.

12- Ned sēn na n koos teoogo taoor t'a

na n pa ta a nugē ye.

13- bay'u Al-ayna :

La rē yaa a sēn na n koos būmbu samde, rē poorē t'a lebg n reeg-a n ra vēenega, ne ligd sēn paoode n pa ta teoogā ligd ye.

14- yaa koosem ning sēn yt arzūm laandāan a yībē soabā poorē, tū sā n mikame tū yaa ned ning

Arzūma sēn zao a zugu.

2- Ribaa - a buudā - a bugsā Sor ning luslaoongā sēn pakā sēn na yul n saas ribaa wā.

A-Ribaa maana :

Ribaa : laarab-rāmb goam pugē, yaa paasg la nōbre, b yetame : "rabaa al-maal" rat n yeel tū ligdā paasame la a nōbe, la yaa koosem fāa sēn yaa haraam la b boond tū ribaa.

-La ribaa wā, sā n yaa luslaambā bāngedbā goamā pugē : yaa paasgo sēn be yel sēn yāk n welg toor tū b miē pugē.

Maa yaa koosem loεeg sēn tū ne kō-n-deeg būmb sēn welg n yāk tū b ka mi sāri wā pugē yala a zema yaoodā gāgbā sasa bu, maa b sēn na n yaool teed a yībā fāa ma b yībā yembre

B-Ribaa wā harmgā vōore :

Luslaoongā harma ribaa wā, yel nins sēn watā yīnga :

1 - bala zemsg ka be yaamsā ne yōodā pugē ye, bala sam-soabā sēn reegd yōodā, a pa nidgd yaams ma a pa tumd baa fu, bōn me pa tat-a. Būmb ning a sēn paamda pugē, la a sēn reesd nebā nengē, sēn yaa yōodā.

2 - yaa ninbuiidā arzekā sēn lutā, sam-soabā sēn bas tuuma sabab yīnga. La a sēn be vuusmā la kuvungā pugē, a sēn tēed a pengrā yōod nebā nengē la a rat n maan zub pengdā zugu yīnga ne ribaa wā yel b sēn dogl a zugā.

3 - yaa ninbuiidā zugdā sēn na sāama, la sōng-taabā sēn ka na n zīndi ninbuidā ne taab sukā yīnga, ti tōe n yī sababo ti ninbuiidā welg taaba, ti nong-n-meng sāeege n ledg nidg-pāngā zūigē la nong-f-to yīngā la rat-to-ne-neerā.

4 - yaa ninbuiidā sēn na n pui buk a yīibā, n takd taabā, bel-n-dubā zāma la sēn wēbg b arzegsā, la talsā zāma la ninvalemsā, b sēn di b rāmb nidg-pāng la b yaamse ti pan tū ne hake wā.

C-Ribaa wā kōbgo :

Ribaa wā moeembā wusg nengē yaa kōbg a yīibu :

1 - Yaoolg ribaa (Ribaa Annasu-a) : La sā n yeel ti nasu-aa yaa : kaoosg la yaaolgo. La yaoolg ribaa wā yaa : paasga yel-tegsdi a yīibā pugē yaoolg-n-yao yīnga la boonda lame ti Wakat-pēega.

2 - yaa paasg ribaa (Ribaa Al-fadl) : la paasg goam pugē yaa boogr tullii.

La paasg Ribaa wā yaa b sēn na n paas būmb ning b sēn na n tek taabā yembre, ti būmbā yaool n yaa kōbg a yembre, wala sanem sēn na n tek ne sānem wusg sēn yude, la ki sēn na n tek ne ki waoleem sēn yude, la sēn wōnd bāmbā b yīibā, sēn yaa būmb ning fāa, paasg ning sēn yaa ribaa wā sēn be a pugē, la b boondame ti koosg ribaa la ribaa sēn solge

La Saafu-lumbā paasa kōbg a tāabē soaba, la b pud-a lame ti : Ribaa Alyad, nug-ribaa : la yēnda yaa bōn tekds a yīibā reegrā yaoolgo maa yaa b yīibā yembre.

La sānda paasa kōbg a naasē soaba, n pud-a ti : pengr ribaa, la yēnda la pengr ning b sēn na n maan sard a pugē, t'a kēesd ligdā soab yōodo.

-la d sā n na n gese, d mikdame ti pui-kāeesā hakuk pugē a pa yi moēemb a taabā puub pugē ye, bala būmb ning bāmb sēn puit ti nug-

ribaa wā, maa pengr ribaa wā, d tōe n kēesa b yiibā fāa kōbg a yiib ning sēn deng taorā pugē.

La ekonomi wā rāmba sēn be rūndā-rūndā wā, b puia ribaa wā buk a yiibu, ribaa sēn kēed wala nebā sēn kuud teed nins wakat fāa wā, la ribaa sēn kēed ne nebā sēn yiisd teed ninsā wakat fāa wā.

1- ribaa ning sēn kēed ne nebā sēn kuud teed nins wakat fāa wā : yē yaa paasg ning b sēn deegd ligd nins b sēn pengd n tall n da teed nins b sēn kuud wakat fāa wā, wala rubo la ko-yūudem la tto, la sēn wōnd rē.

2- la ribaa ning sēn kēed ne nebā sēn yiisd teed ninsā wā : yē yaa paasg ning b sēn deesg sam nins sēn deegd n kēes tuum nins sēn yiisd teedā, wala izind maanego la puug tukri maa yaa tolub vēeneg yīng bala.

B leb n putta Ribaa wā n kēng kōbg a yiib yesa bāmb la :

3- Ribaa sēn fāo : la yēnda la b sēn maan ti yōod ning b sēn na n deegā yaa wusgo.

4- Ribaa sēn yaa faaga : la yēnda la b sēn maan ti yōod ning b sēn na n deegā yaa bilfu.

La lslaoongā sēn harm ribaa wā yaa hareng sēn gūbg ligd tumd-taar fāa gill ribaa sēn be a pugē, zem ti yaa paasg ribaa maa yaa yaoolg ribaa, maa zem ti yaa ribaa sēn tū ne yōod reegr sēn yaa wusgo, maa a yōodā yaa kɪdga, la zem ti yaa ribaa ning sēn kēed rubā wēngē maa sēn yaa tolub wēngē, Rēnd kōb-kāeesā fāa kēe harengā gom-bil ning sēn wa Wēnd koεεgā pugē A Naam zēk yā :

﴿الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ
مِّن رَّبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا

خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾ [البقرة: 275]

[Al-bakara : 275].⁷⁹

D-Soy nins lslaoongā sēn pake, sēn na yulē n paam n zāag rībaa wā tuuma :

Lslaoongā segla soya, sēn na yulē n paam n saas rībaa ning sēn be wā, la sēn na yulē n paam n zāag-a sēn beoog sēn watē, la sēn yi so-kāeesā pugē :

1-yaa t'a kōo sore ne lagm-taab-n-tuumde sēn tū ne yōod sēn yāk n dıgl bāmb ne taab suka, la yaa sēn mik ti yaa lagm-taar tuum ningā, ligd zugā sēn yaa ned a ye n so. Tı tuumdā yaa ned a to wā n na n yik ne ti b lagm taab yōodē wā ne alkadr b sēn yāk n zems-taab a zugā, ti bōnā be ligd zugā soab zugu, la sā n yaa tuumdā la yaamsā soaba, yē pa tukd bōnā ba a fuı ye, ti bala yē nangā la a tuumdā sēn yi bōnā sek-a lame.

2 - A kōo soor ne beoog-n-koos, la yē yaa a sēn na n duk būmb sēn na n pa bi, n koos ne būmb sēn zoe n beē, rēnd ned sēn wa n tar pakr ne ligd raabo, a koosda a koodā ne ligd sēn zems a wakatā sēn tū ne sard-rāmba b sēn togs Fighu wā Gaf-rāmb pugē.

3 - Lslaoongā kōo sor ne yaood yaoolg koosgo : la yēnda yaa b sēn na n paas koosmā ligdā ti sā na n da ne samde ti yug b sēn na n da ne vēenegā. (Tı sā n mikame ti b sā n zemsa taab ne rē, n yāk wakato, ti b miē, t'a na n yao ligdā a pugē), la sūd la hakuk lslaoongā kō-a la sore sēn na yulē n yols nebā yela, la sēn na leb n yiis-ba rībaa wā koosem pugē.

4 - lslaoongā leb n kenga nebā ti b mōdg pak tuum-nōy sēn penged nebā peng-sōngo : zem ti pengrā yaa ne nebā yembr-yembr bala, maa yaa ne sull-rāmbā, maa yaa tēmsā. Sēn na yul n wa ne zāmā wā teel-taaba lslaoongā zāma suka.

5 - lslaoongā gānegame n kō sore ti b kō sam-soab zaka t'a sā n tar tulsem, wala a sēn kō sor ti b kō talg ning sēn pa tar būmb la sāan ningā

---

⁷⁹Sūrat Albakara, Aayar: 275.

sēn bas a tēngā la zēng sēn pa rē, sēn na yul n pids b raabā, la lud b wedsā la sōng-b n zēk b vumā ziiri.

Wāndı la soy ninsi, lıslaoongā sēn pake, ned fāa taoore, sēn yi ninbuidā pugē, sēn na yul t'a raabā pidi la a tall a burkindā la a nedemdā, la a leb n paam n menes a yelā, la a leb n maan bas-m-yam ne a yel-manegdı pidsgu la a tuvmā yēegre la a tuuma biis womb paasgo.

E-Bānk-rāmbā yōod la a buudo :

Yōod-rāmb yaa yōod yagre la sā yaa arzekā bāndb nengē rat n yeelame tu : yaa būmb ning b sēn boond tu ligd-zomā, la yēnda la paasg ning bānk-rāmbā ne koglgā-kees rāmbā sēn kōte ligd nins nebā sēn bīng b nengē wā zugu, maa bāmb sēn deegde, b sēn penged nebā zugu, la rē bee ribaa wā pugē, yē n pus n yaa ribaa wā menga, ba tu b sā n pud-a lame tu yōod-rāmba, sik ka be t'a yaa ribaa ning b sēn harme, Alkuraanā la sunnā pugē wā.

La waa kibar pugē tu bāngdbā rıka no-surā, tu paasg ning b sēn dukd sard pengrā zugā yaa haraam. La yaa d bāng tu būmb ning b sēn boond tu pengrā, a pa pengr ye, a yaa wala Arabı Sawuudı muftı wā sēn yelā, a Seek Mohammad [bn [braahum : "la sıd la hakuka, būmb ning b sēn boond tu pengrā, a pa pengr ye, bala pengrā raabā yaa manegre la yolsgo, la wānde yaa kō-la-reeg sēn vēnege, rēnd yēnda sıd pugē yaa ligd rik n koos n wa reeg sēn yud woto, t'a yōodā yaa b sēn mi tu b rıka sard a zugu.

La yaa woto me la d bāngda tu yōod ning bānk-rāmbā sēn deegd pengrā zugā maa b kōt ligd-bīngedbā a yaa ribaa meng-menga, tu bala b yıibā fāa vōorā yaa paasgo, rēnd sakdame tu b pud b yıibā fāa yu-yende"

3- "Luwaase"

A - Luwaase vōore :

Ya zems-taaba būmb sēn yaa halaal n tar nafa zugu, tu b mi nafā wā sēn yaa a soaba.

B - a buudā Sāri wā pugē :

A yaa būmb sēn sakde, la a yaa loεεga sēn yag ne b yıibā fāa zugu.

C - a tilgrā vōore :

Nebā tedgda taaba nafa rāmba a pugē, bala b tara tulsem ne nug-tuvmā rāmba, ti b tum b tuuma, la b tar tulsem ne zagsā n na n gāande, la rūmsā ne mobilisā la tuvmā teedo n na n wukd teedo la b zombe la b naf ne-ba, la Sārī wā sēn kō sor ti tōe n peng būmb n naf ne la f yao wā, yaa sēn na yols nebā la sēn na yul ti ned fāa paam a tulsem.

D - la keoob yaa kōbg a yiibu :

1 - yaa sēn na n yū būmb nina, wala a sēn na n yeele, "m kis-f la zak-kāngā maa mobill-kāngā ti f tum ne la f yaooda".

2 - Yaa sēn na n yū tuumd zugu, wala a sēn na n duk nedā t'a me lalga maa a ko la sēn wōnd woto.

E - Sard-rāmb nins sēn be a pugē wā :

A sard-rāmbā yaa a naase, bāmba la sēn watā :

1 - Yaa ned ning sēn ne n gāg-a wā yū ned sēn tar sor n tōe n maan a sēn rat būmbā pugē.

2 - Yaa b bāng nafā ninga b sēn na n paama, wala zak gāaga, maa ninsaal sēn na n tume, maa yaa kareng kūuni.

3 - Yaa a bāng keoorā.

4 - Yaa ti būmb ning b sēn na n maanā, yaa sēn yaa halaale, wala zak sēn na n gāande, rēnd a pa sakd tuumd sēn yaa haraam, wala yoobo la yula, maa a sēn na n rik a zak n maan Wēnd-doogo "egliizi" maa rik n maan rāam koosg zīiga, la sēn wōnd woto.

(Masaalle) : Ned sā n kē mobilli maa sulga maa koglgo maa a rika a fuug n kō ti b kuvge, maa a kōome ti b sē, maa a rika te-wukda, ti pat tū ne gāg n zems taab ye, wā fāa sakdame la a kōta keoor ninga b sēn minim n kōtē wā, bala minim ning sēn be rē pugē wā, la zēng sēn pa rē, aledgda goamā zīigē.

F-Sard nins sēn be būmbā zugu :

B maana sard ti būmb ning b sēn na n duk n keoogā, ti b yā-a ne nifu, maa b bāng a kōgbā, la b zems taab ti b na n nafa ne a mengā bala, la kae ka a mengā tallg ye, la yī būmbu sēn tōe n ta f nugē la nafā be a pugē, la ned ning sēn kit-a wā, yī a soolem maa b kō-a la sor t'a tōe n maan a sēn rata a pugē.

G-Masaal rāmb sēn be luwaasā pugē :

-būmb b sēn rīgl ti b tar n nafd Wēnd Yīnga "alwaf", tōe n ruk n maana luwaase, la ned ning sēn ruk-a n maanā sā n ki, ti ned a to ledg a zīigē wā luwaasā ket n pa tedg ye, la yīibē soabā me tar a puure keoorā pugē.

-Būmb woo būmb fāa koosg sēn gigde, a luwaas me gidgame, sā n pa "waf" la Burkina la f yem-poak sēn paam biig ne-fo.

-Luwaasā yidgdame ti būmb ning b sēn luwe wā sā n sāame, maa a yōodā saame.

-Sakdame ti f reeg keoore kareng wilgr pugē, maa miisr mēebo la sēn wōnd rēnda, la sā n yaa hagiimdā, tulsem wusg sā n be bee, sakdame ti f reeg keoore.

-Limaam maa laadāane maa Alkuraan kareng-saamb sā n reeg a keoorā luslaambā ligd roogē, maa b kō-a la keoore ti pa tū ne yē menga n gom n gānege, sakda ne-a t'a reege.

-b sēn ruka soab t'a tumā, būmb sā n sāam a nugē wā, a pa yaood ye, sā n pa mikame t'a reema ne-a, maa a maana pu-toogo.

-Sā n zems taaba, keoorā legba tilae, keoorā kūun me yaa tilae ti būmb ning f sēn na n naf ne wā sā n ta f nugē, la b yīibā sā n yarame ti b na n yaoola ligdā maa b na n kōta bilf-bilf ti wa sa, sakdame, la tuumdā biig sōmba ne a keoorā t'a sā n sa a tuumdā.

4- Alwaf "yānesgo" (bas būmb ti b nafd ne-a Wēnd yīnga)

1 - Wakfā sēn yaa a soaba goam pugē la Sārī wā raab pugē :

Wakfā goam pugē :

Wakf yēgre gaom pugē a wusg yaa "awkaafu", la b yetame : "wakkafa, aw kafa" t'a maanā wā yaa a yānsa būmbu, bi yaa a rigla la sor wugu.

La sā n yaa Sārī wā raab pugē :

Yē yaa f sēn na n soog yēgrā la f put a nafā wā.

2 - wakfā tikr sārī wā pugē :

Wakfā yēgr yaa hadiis-rāmb nins sēn maneg n yi nabiyaam nengē wā, puusg la tulgr be a yīnga, ۞ n lagm ne lūsambā zamā wā no-surā.

La sā n yaa Sunna : Bee Buhaari la Muslim pugē

(فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَصَبْتُ مَالًا بَخِيْرًا لَمْ أَصِبْ مَالًا قَطُّ هُوَ أَنَفْسُ عِنْدِي)

{(t'a Umar yeelame : Yaa foo Wēnd-tēntuvmā, mam paama arzek haubare, mam pa tol n paam arzek yōod sēn yud-a ye, la bōe la fo sagend maam a pugē ? t'a yeele : "f sā n tulla, f soogda a yēgrā, la f maan ne a doaaga, t'a yēgrā pa tōe n rik n koose ye, pa kōt me ye, a leb n pa tōe n dik faad me ye)} (⁸⁰).

T'a Umar maan a doaag ne talsā la rog-pēṭba, la yemse, la Wēnd Sorā pugē, la kēnkēndba, la sāamba, tı yel ra ka be ne ned ning b sēn dik'a t'a a rı a pugē sēn tū ne manegre, maa a rulg a zoa ning sēn pa raad būmbā a n tol ne ye.

La wakfā yaa būmb lūsambā sēn welg ne-a, a Gēebr yeelame Wēnd yard be a yīnga ۞ ned ba a yen ra pa yı n be Nabiyaam sahaabsā pugē, puusg la tulgr be a yīnga, ۞ n yaa tōog soaba, rēndame t'a maana wakfo.

---

⁸⁰Al-buhaarı, Assuṛuṭ (2586), Muslim, Alwasıyya (1633) Atiirmiizii, Al-ahkaam (1375) Annasaa'ı, Al-ahbaas (3604), Abuu Dawuṭ, Al-wasoaaıyaa (2878) [bn Maage, Al-ahkaam (2396), Ahmad (2/55).

La wāndi wilgdame ti būmb ning nebā sēn maand rūndā-rūndā wā pa sēn da maand sahaabsā wakatā ye, bala nebā wusg marsā b pa mi ti sā n pa sagl kūun ye "wası" la b pa mi arzek yals ti neb tar n nafdē ye "wakfa".

3- hukma ning sēn be wakfā zilgr pugē :

1- yaa t'a kengda neb nins Wēnd sēn yalg b rāmb ritlā sēn yaa rakāgbā, ti b nigd pānga ne sulfanta baoobo sēn yaa tūudem maanego, la b wusg doos maanego, ne b sēn na n yāk būmb b arzeḡsē wā sēn yaa vēenega, būmb ning yēgr sēn tōe n pa n dıga, t'a yōodā tongdē, a sēn yaeesd ti arzekā na n wa lebg yē kaalem poorē n kēng ned ning sēn pa gūusd-a la a pa manegd-a, t'a tuumā yēese, t'a poorē-rāmbā legb talse la naong-rāmba, la sēn na yul n tus sāmbs-kāeesā fāa la sēn na lagme yel-sōmā maaneg pugē, la b tilg wakfā vumā wakato sēn na yul ti rgēndā meng ges tuumdā n ruk-a n ning zīig ninga yē sēn date la a nongē la sēn na yul t'a yōodā ket n kēngdē wala a sēn da vı wā wakato.

2- Arzekā (wakfā) gangrā yaa sabab sēn yaa zu-raoogo miisā wā meeb pugē la kareng-dotā... la sēn wōnd rēnda sēn yaa tuum sōmbse la a gesgo, bala miisā wusg sēn zīnd zamaan sēn looge n wa tāag marsā b me-b la ne arzeḡsā gangr sore, pa rē bu miisr sēn tar tulsem sēn yaa tuubo la yulgre la neb nins sēn get a yellā rulgre ra yu zāmaan kudg pugē ti yaa wakfā n sōngde.

4 - Wakfā goam-biisi gānegre :

A tara gom-biis sēn yaa vēenega, bāmb me yaa :

M yānsame, la m gāngame, m basa Wēnd yīnga.

La sā n yaa gom-biis nins sēn yaa gom-bi bundmā bāmb yaa :

M maana sāra, m harm-a lame, maa m maan-a lame t'a pa tar saabo.

La a gom-bundmā wilgdame ti yaa wakfe ne b sēn na n tū ne yel a tāabo :

1 - yaa anni wā rukre, rēnd a sā n gome la a maan a anni wā ne gom-bundmā a tāabā-kāeesā a yembre, a lebgda ned sēn gāng būmbu.

2 - Gom-bund-kāeesā sā n tōk ne gom-biis nins sēn yaa vēenegā a yembre, maa sēn yaa bundmā wala a sēn na n yeel tu "m maana sārā ne wā sārā sēn gānge, maa sēn bas Wēnd Sorā pugē, maa sēn pa tar saabo maa sēn harme".

3- yaa a sēn na n sif būmbā ne sif-rāmba n yeele : yaa būmb b sēn harm tu pa koosde, pa kōte. Yaa woto bala sakadame tu b maan wakf ne koeg wala ne gom-vēenesā maa goam-bunmā a yembr sēn togs tu loogā, sakda ne rē, wala ned sēn na n maan a zīg miisri n kō nebā sor tu b puus a pugē

5 - Wakfā bugsi :

D sā n na n ges babg ning b sēn reng n yānes ne wakfā a puya buk a yiibu :

1 - hayru (yell-sōmd maanego).

2 - Ahlu (zak-rāmba).

6 - Wakf ning sēn yaa hayru wā yel-sōmd maanego :

Yēnda la b sēn galgd sungrā wakato, ne zīg sēn maan nēer Wēnd yīnga, ba tu yaa sēn yāk wakat sēn tar tēka, t'a yit rē poorē ne ned a yembre maa neb b sēn yāke tu b mi-ba, wala a sēn na n galg a puugo ne logtor-yiri maa kareng-doogo, tu wakat ningā a sēn yākā sā n wa se poorē, bi lebg n yaa a koambā zugu

7- Gangr ning sēn yaa Ahlu t wā (zak-rāmbā maa koambā) :

La yēnda la b sēn galged a sungrā wakatā galgdā meng zugu maa sēn yaa ned nina, maa neb b sēn mi, la a maan a baoosgā ne zīga sēn maan nēer Wēnd yīnga. Wala a sēn na n yānes a meng zugu, rē poorē a koamba, tu wakat ning a sēn yākā sā n se, rē poorē, bi yu ne zīg sēn maan nēere Wēnd yīnga

8 - Būmb ning b sēn galgdā :

Būmb ning b sēn galgdā, yaa arzek sēn be, b sēn tōe n bāng a ligdi, wala zīisi maa puto maa zaka, bāngedbā zems a taaba yel-kāngā zugu,

maa yaa būmb sēn tōe n ruk n toeem zīiga, wala gaf-rāmba la futu la rūmsi ma zab-teedo, wala puvsig la tulgr be a yīng sēn yeele : ❷

«وَأُمَّا خَالِدًا، فَإِنَّكُمْ تَظْلِمُونَ خَالِدًا قَدْ أَحْتَبَسَ أَدْرَاعَهُ وَأَعْبَدَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»

{(la sā n yaa ne a Haalid, ad yāmb wēgda a Haalid, ad a galga a Gāeesā la a seglg-a n bing Wēnd Sorā pugē)}⁽⁸¹⁾. La lislaoongā zāmā zemsa taaba tu pī tōe n gānegame la ftl-rāmba mīisā wā pugē tu gudgr ka be ye.

La nag-teedo (wala sānēm la wanzui-rāmba) gānegr sakdame, tu b tar n ningdē maa b penged neba la b reedg ligdi ; bala a yaa būmb sēn yaa vēenega tu b tōe n naf ne-a wakat fāa, rēnd a gānegrā sakdame, wala b sēn gānged zīiga.

9-Sard-rāmb nins sēn sōmb n zind ned ning sēn na n gāneg arzeka zugu :

B maana gānegdā zugu sard-rāmba tu sā n pid a zugu, a gānegrā sakdame, sā n pa rē, pa manegd ye, bāmba la sēn watā :

1 - yaa a yī ned sēn tōe n yāk a nug būmb n kīs Wēnd yīnga, rēnd galgr pa manegd ne fāada maa ned sēn da būmbu tu raagā na n pa ku zāng tu lebg yē soolem ye.

2 - yaa t'a yī ned sēn tar yam, rēnd galgrā pa manegd ne gāeenga, a pa manegd ne zalle, la sēn wōnd bāmbā b yībā.

3 - yaa yī baalika, rēnd bi-bilf galgr pa sakd ye, zem t'a miim n welge maa a pa tōe n welg sēn sōmb ne sēn pa sōmbe.

4 - yaa a yī yam soaba, rēnd yānesgā pa manegde ne b sēn gid ned ninga a yalemd yīnga maa tol-n-koangeg yīnga maa vōbrem yīnga.

10 - būmb ning b sēn na yānesā sard-rāmba :

---

⁸¹Al-Buḥārī, azzakaat (1399) Muslim Azzakaat (983), Attirmiizu, almanaakib (3761) Annasaa'i, azzakaat (2464) Abuu dawuud, azzakaat, (1623) Ahmad (2/323).

La sēn na yīl tī arzēkā yēnesg pid būmb ning b sēn gānegā puga, b maana sard-rāmb a pugē :

1 - Yaa a yī arzēka b sēn tōe n bang a ligdā sēn tat to-to, zem tī yaa zak-zīga la zēng sēn pa yē.

2 - yaa tī b sēn na galg būmb ninga, b mi-a t'a welg toore.

3 - Yaa tī b sēn gāneg būmb ningā, yī gānegdā soolem galgrā sasa.

4 - yaa tī b sēn na n galg būmb ningā yaa sēn welg toore, n pa naag ne ned a to soolem ye, rēnd puur sēn pa welg toore tī b miē, pa tōe n rik n maa wakf ye.

5 - Yaa tī ninzēng hake ra be būmbā pugē ye.

6 - Yaa tī nebā mining pugē būmb ning b sēn gānegā yaa būmb b sēn tōe n naf ne.

7 - Yaa tī bōn-gānegdgā yī Sārī sēn kō sor tī b tōe n naf ne-a

11 - b sēn na n naf ne būmb ning b sēn galgā to-to :

B sēn gāneg būmb ningā, b nafda ne-a sēn tū ne :

Ne yōod paoongo, wala gāand zak puga la rūng zombgo la wala rūmsā kōbdo la bīsem la gēla la kōbdo sēn yī rūmsē wā.

12 - welgr ning sēn be galgre la Bas-sagalle tī b kō ned būmb suka :

1 - Yaa tī galgrā yaa yēgrā la loeta t'a nafā wā yaool n maand Wēnd yīnga, la sā n yaa Bas-sagell tī b kō nedāa, yē yaa fo sēn kō ned būmb t'a sooge, la yaa fo kūum poorē, sēn tū ne Wēnd yīng maanego, zem tī yaa būmb menga maa yaa a naf ne Būmbā la a lebs a yēgrā.

2 - Yaa tī galgrā sā n yī lebga zu-loεεga, pa tōe n tar n leb poor a zug ye, sā n yaa bāndebā wusg goam pugē ; sēn tū ne tuntuumā, puusg la tūgr be a yīnga, sēn yeel ʔ a Umar.

«إِنْ شِئْتَ حَبَسْتَ أَصْلَهَا، وَتَصَدَّقْتَ بِهَا، قَالَ: فَتَصَدَّقْ»

{Fo sã n tulla f galgda a yēgrā n maan-a doaaga, t'a sūd maan woto} (82).

La sã n yaa Sagell bas tū b yōdg n kō wā, yēnda yaa sū tū yaa tulae ne a soaba, la sakda ne sagallā soaba t'a targ n bas a sēn sagl yell ninsā fāa gilli, maa b sānda.

3-Wakfā a yiisda būmb ning b sēn galgā ned soolem pugē, yē nafā me leb n welga ne neb nins b sēn tees tū bāmb n sōmb n naf ne a wā bala 'la sã n yaa sagellā, yēnda lagemdame ne būmb ning b sēn sagl tū b kō wā menga maa a yōoda.

4- Wakfā nafa wā a buvdā vēnegda a maandā vum sasa la a kūumā poorē, la sã yaa ne sagellā soogrā a buvdā pa vēnegde sã n pa sagellā soab kūum poorē ye.

5- Arzek rik n galg tū b nafd ne Wēnd yīnga (wakf) a waooglemā pa tar tek ye, la sã n yaa bas sagl tū b kō nedā, yē pa zvugd arzekā sēn puī tāabo n yāk yembr ye (1/3). 6- Rik arzekā yēgr n loe tū b nafd ne a yōodā (wakfā) sakdame tū b galg-a ne fa-rita, la sagl tū b yōd n kō f kūumā fa-rit (wasiya) pa sakd ne fa-rit t'a reeg-a ye, sã n pa fa-ritbā fāa n kō sore

5- Sagll-tū b kō bumb f kūum poore

A-Sāgellā sēn yaa a soaba :

Sagell yaa sor kūuni tū b tum tum f kūum poorē, la boabla wā taasgo la ligd yāk n bao doaaga, la kom-pugli furbu, la kūum soobo la a puusg, la a arzekā sēn puī tāab n yāk yembrā puubo la sēn pa rē

B - Sagell yēgr sāri pugē :

---

⁸²Al-būhaari, Assuṛuṭ (2586), Muslim, Alwasṣiyya (1633) Atiirmiizii, Al-ahkaam (1375) Annasaa'ī, Al-ahbaas (3604), Abū Dawūd, Al-wasooyaa (2878) [bn Maag, Al-ahkaam (2396), Ahmad (2/55).

A daliilā yaa Alkuraanā la Sunna la bāngdbā zems-n-taarā, Wēnd yeelame A Naam zēkame

﴿كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِن تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةَ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ

بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ﴾ [البقرة: 180]

[Al-bakara: 180]⁸³

Ti puusg la tilgr be a yīng yeele ☒

«ما حق امرئ مسلم له شيء يوصي فيه؛ يبیت ليلتين إلا ووصيته مكتوبة»

{ pa sōmb ne lslaam sēn tar būmb n rat n na n sagl t'a gāand yvnd a yiibu rēndame t'a sagellā yaa sēn yulse } (⁸⁴).

C-Sagellā sēn pit ne būmb ningā

1 - Gom-biisi.

2 - Gulsgo.

3 - Teesg b sēn faseemde.

Rēnem : Gom-biisā : Yōs-taab ka be dīnā bāngdeb suka ti Sagell pita ne gom-vēenega ye. Wala "m sagendame t'y kō a zagl woto", maa sēn pa vēenega, b sēn fasemd sagellā a pugē ne tōkre, wala "m maana woto a yīnga m kūumā poorē" maa "seed-y ti mam sagenda ne a zagl woto".

---

⁸³ Surat Albakara, Aayar: 180.

⁸⁴ ( ) Al-bvhaari, Alwasoayaa (2587), Muslim, Alwasiyya (1627), Attirmiizii, Al-geṇaa'iz, (9744), Annaa't Alwasoayaa (3616), Abv Dvvvd, Alwasoayaa (2862) [bn Maage, Alwasoayaa (2699), Ahmad (2/80) Maalik, Al-akdiya (1492).

Yiibē soaba : Guslgā, t̄ sã yii ned s̄en pa t̄oe n gom nengē, wala mukka la zels-lalle, t'a zelemdā tablg sã n wogle, maa b wāaga b t̄eebo ne a na n t̄oog n gomamē.

Tāabē soaba : Teesg b s̄en fasemde, la no-gomdā loeta ne teesg b s̄en fasemde, sã n mikame t̄u yaa muka maa zelem-lalle, t̄u sã n mikame t̄u b wāaga t̄eeb ne a na gome.

D-Sagellā buudo :

Sārī kō sor ne sagelle, t̄u d̄iina me saglalame, Wēnd yeelame A Naam z̄ēk yā :

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا شَهَدَةً بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنكُمْ أَوْ ءَاخِرَانِ مِّنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنْتُمْ صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَبْتَكُمْ مِّصْبِيهُ الْمَوْتِ تَحِبُّسُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنْ أَرْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ تَمَنَّا وَلَوْ كَانَ دَا فُرْبِي وَلَا نَكْتُمُ شَهَدَةَ اللَّهِ إِنَّآ إِذَا لَمِنَ الْأَيْمِينَ ﴿١٠٦﴾﴾ [المائدة: 106]

[Almaa'ida : 106.]⁸⁵

E-Sagellā bugsi :

1 - Sagell s̄en yaa t̄lae :

La yē yaa ned ning samd s̄en be a soab zugu, t̄u hake rāmb be a zugu t̄u boabl la alkaool-rāmb be a nengē, rēnd yaa t̄lae ne-a t'a vēneg wā fāa ne gulsg s̄en yaa vēnega s̄en w̄inigd samā yale, sã n mikame t̄u yaa s̄en yaood mōas-mōasā, b̄u yaa s̄en yaonde, la boabl la alkaool-rāmb s̄en be a nengē, la wā yaa s̄en na yul t̄u fa-ritā tall vēnem a s̄en wa n na n yik ne b s̄en sagl-a ne b̄umb n̄inga wā.

2 - Sagell s̄en yaa Sūnna :

---

⁸⁵ Surat Al-maa'ida, Aayar : 106.

Sagell b sēn maan nonglem ne, la rē la sēn yut arzekā sēn pui tāab n yāk yembrā (1/3), la sēn pa ta rē n kō sēn pa fa'rita. Rēnd yē wā b bu-a la nonglem n leb n yaa manegr tuuma la soma soya, zem ti yaa sēn welge, wala "a zalg yīnga" zem ti yaa rog-pēt ma yaa bu-zēng, maa yaa wεeng ninga, wala "miisr a zagla" maa yaa weens sēn pa welge, wala miisā wā la Karen-dotā, la gaf-rāmbā roto la lallgā zīis roto la tupgā zīisē la sēn wōnd rē

F-sagellā alkadre :

A pa sōmb n zuug sēn pui tāab n yāk yembr ye ; ne nabiyamā, puusg la tulgr be a yīnga sēn yeel ۞ a Sa'ad, a sēn wa n yeele :

(عَادَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقُلْتُ: أَوْصِي بِمَا لِي كَلِّهِ؟ قَالَ: لَا، قُلْتُ: فَالْتَصِفْ؟ قَالَ: لَا، فَقُلْتُ: أَبِالْتُلْتُ؟ قَالَ: نَعَمْ، وَالتُّلْتُ كَثِيرًا).

{M sqglame ti b ruk mam arzekā fāā gilli n kō? T'a yeel ti: "ayae", t'a yeele: a pusvka? T'a yeele: "ayae", t'a yeele: sēn pui tāab n yāk yembre? T'a yeele : "Tāab sēn yāk yembre, la rē me waogga"} (86) [A Buvhaari la a Muslim n reeg-a].

La sagell pa sakde ne fa-rita maa ninzēnga ti sēn yud sēn pui tāab n yāk yembre, sā n pa fa-ritbā n kō sore.

G-būmb ning b sēn gūusdi sagellā sēn na maneg yīnga :

1- yaa t'a tū ne manegr, rat n yeel ti tēeg-turga.

2 - yaa a yī būmb ning Wēnd sēn kō sorā, sēn tū ne A nabiyamā zilemdā, puusg la tulgr be a yīnga ۞.

3 - sōmba ne sagellā soaba t'a yulg a tuumdā Wēnd yīnga, la a togl ne a sagellā manegr tuuma la sōma maango.

---

⁸⁶ Al-bvhaari, Alwasoayaa (2591), Muslim, Alwastyaa (1628, Attirmiizii, Alwasoayaa (2116) Annasaa't, alwasoayaa (3628), Ahmad (1/168), Maalik, Al--akdiya (1495, Addaarumu (3196).

H-Sard nins b sēn maane ne sagellā soaba :

1 - yaa a yɪ ned sēn tar sore n tōe n rik a arzek n kō.

2 - yaa a yɪ arzeka soaada.

3 - yaa ti tū ne a yardo la a raabo.

I-Sard ninga b sēn maane ne b sēn bas sagellā a soab yīngā :

1 - yaa t'a yɪ manegr wɛngē maa sēn sakde.

2 - yaa ti b sēn sagel ti b kō a soab beē sagellā sasa sid-sida maa mamsg pugē, rē yīnga saktame ti b sagell ti kō ned sēn ka be hakuk pugē.

3 -yaa ti b bāng sēn yaa ned ninga.

4 - yaa t'a yɪ ned sēn tar sore n ne soogre la a leb n sōmb ne soogre.

5 - yaa ti ra yɪ yē n ku-a ye.

6 - B maana sard t'a ra yɪ fa-rit ye.

J-Sard ning sēn be sagellā būmb zugu:

1 - yaa t'a yɪ arzeka sēn tōe n rik faado.

2 - yaa ti arzek ning a sēn sagl ne wā yaa sēn tar yōod Sarī wā minim pugē

3 - yaa t'a yɪ būmb sēn tōe n sooge, ba t'a sā n pa be sagellā sasa.

4 - yaa t'a yɪ n yaa sagellā soab soolem sagellā sasa.

5- yaa t'a sēn bas ti b maan-a ra yɪ Wēnd kusgo maa yaa haraam Sārī wā pugē ye.

K-sagellā gānegre :

B zemsa taab ti b buu nonglem ne sagellā gulsgo la b sung-a ne Bismillaah la wēnd pēgre la puusg la tulgr nabiyaamā zugu ☞ rē poorē

t'a yeel Sahd a yiibā n gulse maa ne noore, bismullaaha ne Wēnd-pēgrā la nabiya mā salleg poorē.

L-sagenbā bugs:

Sagenbā bugs yaa a tāabo :

- 1-Tēngā naab sēn sagle.
- 2- Bu-kaood sēn sagle.
- 3- sangend b sēn tūusi ne ned sēn yi luslaambē wā.

M-Būmb ning sēn sāamd sagelle

- 1- yaa a sēn na n yik sagellā, vēnega maa teesgo.
- 2- a sēn na n yaglg-a ne sard ti pa yi ye.
- 3- a sēn na n pa bas faad sēn tōe n maan sagellā ye.
- 4- sagendā sorā tarem sēn na n sa.
- 5- sagendā sēn na n tar n yi dīinā, sā n yaa ne bāngdbā sānda nengē.
- 6- b sēn kō ned ningā sēn na n lebs sagellā.
- 7- b sēn sagl ne ned ningā sēn na n deng sagellā soab n ki.
- 8- b sēn sagl ti b kō a soaba sēn na n ku no-gomdā.
- 9-sēn sagl ne būmb ningā sēn na n sāam, maa pukame ti yaa ned soolem.
- 10- sagellā yita zaalem ti sā n mikame ti yaa ne fa-rukda, ti fa-ritbā pa kō sor ye.

Buk a tāabē soabā

Yaa zagsā yell buudo

Yi-kāadem (Furi) la a buudā la a sard-rāmbā

Buk a tāabē soaba: Yaa zagsā yell buudo

Yi-kāadem (Furi) :

Furā tilgr vōore :

Furā yaa būmb sēn be lislaoongā sunnā-rāmb (yell nins b sēn bu nonglemā) pugē, tuntuumā sēn bu nonglem yell nins pugē wā, puusg la tilgr be a yīnga, la a sagl nebā ti b yi a nonglem ۞ sēn tū ne a koεg sēn yeele :

(يا معشر الشباب! من استطاع منكم الباءة فليتزوج..)

{Yaa yāmb a ra-sāmb zāmā, ned ning sēn tara fur la kēed-n-taar tōogo, bi a furi, ti rē n yud ne a ra ges pagba, n leb gūud-a taor wεengē t'a ra yo ye, la ned ning sēn pa tōe, bi a loe noore, ti rē sōnged-a lame } ⁽⁸⁷⁾ [Yaa Gεmaa'a wā n reeg-a].

Sēn be yi-kāadmā tilgrā vōore :

1 - Yi-kāadmā yaa vum zīig sēn yaa soma, n yit sabab ti zagsā neb tar tōk-n-taare la nōng-n-taar, n leb n kōt ned yōk-n-menga a taorā wεengē la a gūud-a n yi haraam.

2 - Yi-kāadmā la sor sēn yaa soma, sēn tōe n tū n dog koamba, la koamb wusgre, n leb n gūusd buudā ti ra gēdg taab ye.

---

⁸⁷ Al-būhaari, Annikaah, (4778), Muslim, Annikaah, (1400), Attirmiizii, Annikaah, (1081) Annasaa'i, Assiyaam, (2240), Abuu dawuud, Annikaah, (2046), [bn Maage, Annikaah, (1845), Ahmad (1/378) Addaarumu, Annikaah (2165).

3 -Furã la sor sên yud sômblem sên tõe n tũ n yiis kēed-n-taar yamleogo, la rakõt yiisgu leb n paam tulgre n yi bāasã.

4 - Furã pugē me la raop tõe n paam n tig baamdã la maamdã yamleogo, bũmb ning sên paasd wakat fãa, koambã belem yĩnga.

5 - Basem-yam n be yi-kāadmã pugē la yĩ-yõgnego la raoolgo, n leb n gũud rawã ne pagã b taorã wεengēla zēng sên pa tũ ne rēnda.

Sã n yeel ti Annikaah laarb-rãmb goam pugē la Sãrĩ wa pugē :

Yaa kēed-n-taare la yel a yiib tøk taaba, a tõe n yĩ furã loees me. B yetame : a kēesa a zagla t'a sã n loe n wāag t'a na n fur-a lame n loe a zugu, la fo sã n yeel : t'a nakaha a pagã rat n yeelame t'a kēe ne-a

La fur Sãrĩ wã feseng pugē :

Yaa sarbo ti fur la loeer yell maa yi-kāadem võore be a pugē, la bũmb ning yĩng b sên loetã yaa wum-nõog nafa maa na paam n tøk taaba maa naag-taaba.

Yi-kāadmã buudo lıslaongã pugē :

A yaa sunna sã n mikame ti yaa ned sên tar ra-kõto la a pa yeesd a na n wa yo ye, la a yaa tılae ne ned ning sên tara rabeem, la a yaa bũmb sên sakde ne ned ning sên pa tara yamleogo, wala ned ning taor sên yaa kıdg wusgo, la ninkēema, la a yaa haraam f sên na n be tēnga ti zabr be bãmb ne lıslaambã svka, sã n pa mikame ti lebga tılae

Goam b sên loet ne furã :

Fur loetame ne gom-bil buud fãa sên wilidg ti ya fur loεega la sên ya buud ning fãa, a yetame : "m loe-f la furi" maa a yeel : "m saka fur-kãngã", maa "m kēes-a la kãadem" maa a sên na n yeel : ti "m yarame" la b buu nonglem t'a yĩ ne laarabiimdu la ned ning sên pa mi-a, a yeta gomd ninga biiga ba sên yete "m loe-a lame" maa pug-sıdbã sên yetede "d sakame" a yeta wãndı ne a buudã goam.

Furã loees zēng-raado :

A tara zeng-raad a yiibu :

1 -yaa sak n kō wā : la yēnda la gomd-bil ning sēn yit biigā ba nengē wā maa ned ning sēn ledgda yē zīigē wā, sēn yete "m sakame ti f loe-a furi" maa "m kēes-a la kāadem n kō-fo" ne laarabiindu, t'a soaba sā n mi laarabiindu, bala yaa bāmba la gomd-biis a yiib ning sēn wa Alkurāanā pugē, A yeelame A Naam zēk yā :

﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ الْيَسَاءِ مَثَلًا ۖ وَتِلْكَ ؕ وَرَبِّعُ ۖ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ ذَٰلِكَ أَدَّتْىَ أَلَّا تَعُولُوا﴾ ﴿النساء: 3﴾

[3

[Annisaa'v : 3]⁸⁸

2- yaa sak-n-deege : la yē la gomd-bil ning sēn yit pug-sidē wā maa ned ning sēn ledgda a zīigē.

Ne gomd-bil : sēn yete "m sakame" maa : "m yara fur-kāngā, maa a yeel ti : "m yaram" bala. la kūuna koεegā rengda sakre sā n pa mikame ti būmb n be beene n vēnegdē, ba ti kūunā gomdā sā n pa renge.

Furā sard-rāmb ya a naase, la bāmba :

1 -Yaa b bāng yi-kāadba a yiibā n welge.

2 - yaa yi-kāadba a yiibā sēn na n yare, rēnd pa sōmb ti b mōdg b yiiba yembre n kō a to ye, maa b yiibā yembr mōdg a to n na fur ye, la b sokda pugsāda la pug-fuugu n gese b sakame bu, la sakrā "yaa pug-sādā sēn na n sīnda, la pug-fuugā sēn na n gome n yeel t'a sakame" la b pa maan wāndi sard ne yel-kāngā gāeeng la zall ye.

3- Yaa biigā ba (sēn na n gesa biigā furā yellā), la b maana sard t'a yu rawa, n yaa Burkina, n yaa baalikka, n yaa yam soaba, n mi a sēn maande, n yaa lɪslaama, la b maana sard ti b dīinā zems taaba, la pag ba n segd n yānes ne a furā n yuda, rē poorē, yaa ba wā sēn sagl ned ning t'a fur-a wā, rē poorē yaa a yaabā a ba wā wεengē, ba ti yaa a yaab-tubragēega, rē

⁸⁸ Sūrāt Annisaa', Aayar: 3

poorē, yaa pagā biiga, ba ti yaa a yagang-tubragēega, rē poorē yaa a mabiiga, rē poorē yaa a saam-biiga, rē poorē yaa bāmb b yiibā koamba, rē poorē yaa saambiba sēn lagm ma ne ba, rē poorē yaa sēn lagm ne ba bala, rē poorē yaa bāmb b yiibā koamba, rē poorē, yaa buudā rogm sēn yuda pēm, rē poorē, yaa naaba.

4-yaa kasetā, rēnd fur pa manegde rēnda kaset-rāmb a yiib zīnd be n yaa tēeg-turg-rāmba n yaa roapa n yaa baaligs (kasēmba).

5- Yaa būmb sēn na n ka be be n gudgde ti yi-kāadb a yiibā tōe n fur taaba.

Būmb ning b sēn maan ti yaa sunna la sēn yaa haraam furā pugē :

-b maaname ti yaa sunna ne ned ning sēn yēsd t'a pa na n tōog n yānes turga t'a fur pug-yeng sēn tar dīini, sēn pa a rog-pēta, n yaa sād̄ba, sēn rogd wusgo, n yaa neere.

-B buu nonglem ne ned ning sēn dat n belem paga t'a ges-a zīs nins sēn pa yānga, la a ges zīg ning sēn tōe n tak-a t'a fur-a ti pa tū ne lak ne-a bāmb b yiib bal ye, la wā yaa sēn na yl t'a paam vēnem a yellā pugē, la sakda ne pagā me t'a ges ned ning sēn baood-a wā, wala sēn bilgā.

-Pagā gesg sā n pa nana ne belemdā, a tumda pag sēn tar bas-n-yam ti tug n ges-a la rē poorē t'a wa suf-a.

-B gudgame ti rao wa tug n belem paga, a lislām taag sēn belme, sā n pa a basame maa a kōo sor ti b belm-a.

-sakdame ti f gom n vēnege, maa f gom n gili, pag sēn be a [dda pugē belengo, ne ned ning sēn kao a furā ti yaa kaoob sēn pa tōe n lebg n kēese ti sā n pa ne fur paall ye.

-B harma vēneg n gome la ballgo belengā pugē ne paga b sēn kao furi ti ket n tōe n lebs ti pa tū ne fur-paall ye t'a sā n ket n be a [dda pugē.

-B maana sunna ti b loe furā Arzūma raar zaabre ; ti bala wakat n be be ti doos reegdē, la b maana sunn ti yi miisrē, ti sā n pa na n nams-ba.

Buk a naasē soaba

Buud-rāmb sēn welg toore sēn kēed ne lslaam poaka.

Buk a naasē soaba: Buud-rāmb sēn welg toore sēn kēed ne lslaam poaka

Tuusgo

Sēn mik ti Sārī wā goama ne b sēn rolg-b rāmb tuumā puita buk a tāabā:

- 1- Buk sēn welg zall ne roapā.
- 2- Buk sēn welg zall ne pagbā.
- 3- La buk b yiibā sēn lagm taab a pugē.

M buu nonglem masaal-kāeesā puga n na n togs dīinā tuumd nins sēn yaa zu-raado sēn pak pagbā, la buud-rāmb nins wusg fāa pagbā ne roapā sēn lagm tab a pugē wā, m togs-a la bugs a tāabā sēn reng taorā pugē.

Bu f kelg masaal-kāeesā sēn maneg n welse

Masaal-rāmb (yell)sēn yaa pagb yell buudo

Masaal rēengā :

perik saagr buudo: peruk ningr sakdame ti tulsem sā n beē.

Rēnd pag sā n wa tar tulsem n na n ning perik, a pa saad-a t'a sā n na n yōk koom n puus ye, bala a pa humaar ye (zug-fuugu) a pa be humaar maana pugē ye, la zugā meng saagr sēn yaa tlae wā maa zoobd ning Wēnd sēn naan-a zugu

Masaal a yiibē soaba :

Nug-yēesā bolbā: pagbā sānda maanda b yam-yākre n ninged bōn-bondı b nus-yēesā zugu, wala vegni-rāmba la nag-teed sēn wōnd rē, sēn

gıgdg koomã ti pa tõe n ta yĩngã ye, wã pa sakd ye, la b pus n maana sard t'a nung-a t'a be yulgemd zugu la pëeg-a koomã yõgb sasa.

Masaal a tãabē soaba:

yaa pekrã: yē yaa zum sēn yit pag taoore a sēn tar laafi sasa ti pa rogem sababo maa pãrgr ye.

La bāndebã wusg neeme t'a wakatã sungda pag sēn wat n ta yuum a wae, rēnd a sã n yē zumã taoor t'a na n pa ta yuumd-kāngã, pa yit pekr zum ye, la ad yaa bāag la zi-yooko, a tõe n woglame n tug n tãag hal yōorã woglem teka, la naoor wusg fãa a wāagda yuum pis nu wã sasa.

La a kōbgã yaa yoobe: yaa sabelle la miuugu la kōodre, la pugsgu, la kēega, la sēn wōnd wa tom.

La haædã sēn tug n paood n yud fãa yaa raar a yembr sēn lagm ne yungã, la a tēng-n-sugrã yaa rasm a nu, la a sēn wogl n yuda yaa rasm piig la a nu, la naoor wusgo a yaa rasm a yoobe maa yopoe.

La ylgrã rasem-rãmba (rasem-rãmb nins sēn be haæd ne a to wã sukã) yaa rasem pig la a tãabo sēn nong n yitē wã la woto, la a tõe paogame n pa to woto maa a yuge.

La pekrã gıgdga puusgo la no-loeere, la miisr pugē kōom, la Alkuraan zã n kareme, la zoe-n-gilg Mak Roogã (Tawaaf) la kēed-n-taare la a leb n yaa vūun sēn wilgd baaligimdu (Kasengo).

Masaal a naasē soaba:

Rogmã zum : yē yaa zum sēn yit taoorē wã, rogmã poorē, maa biigã pusukkã fãa sēn wat n yi yunga, ba ti yaa fabre ti biigã naaneg sã n paam n vēnege.

Rogmã zum rãsem-rãmba : naoor wusg fãa yaa rasem pis-naase la a paoodlmã pa tar sōor ti b miē ye. La pag sã n rog kinkirsi a rogmã zum rasem-rãmbã sungda rēnem rogmē wã pa yiibē soaba ye.

La rogmã zum gıgdga yell nins haædã sēn gıgdgã wala no-loeere la puusgo la sēn wōnd woto...

Masaal a nu soaba :

Yaa kaadgo (Al-[stuhaada): yē yaa zumā sēn na n yita ti yaool n pa pekrā rasem-rāmba, pa rogm zum wakato, n yit rogmsē wā, rē sōor ning fāa sēn paas pekrā rasem-rāmbā maa rogmā zumā, maa a paogame n pa ta a rasem-rāmb nins sēn tvg n paood n yudā, maa a yume taoor t'a na n pa yuumd sēn tōe n yā pekr- yē me yaa yuum a wae, yē yaa kaadgo. La zumā yi-kāngā buudā, yaa t'a yaa rēgd sēn duumdi a pa gidgd puusgo, maa no-loeer ye.

La pag ning zum sēn yit woto wā, a yōkda koo a sēn wat n na n puus fāa. La sakda ne a sūdā me t'a kē ne-a.

La zum ning pug soab sēn yāta, yē me yaa wala kaadgā

Masaal a yoobē soaba :

B gidgame ti pag pōng a zugu sā n pa mikame ti tulsem n be be, la yaa haraam t'a pōng a nin-kogdi wā maa a pēes-a, a yīnga tugb me yaa haraam, la a zoobdā tongre, la yēn kubo (89) bala nabiyaamā, puusg la tlgre be a yīnga ☐

(واللغة وجبت على الاثنان الفاعلة والمفعول بها)

{A kāaba sēn maanda nebā woto wā, la b sēn maan ned ningā}
[Hadiis-reed-b a yopoe wā n reeg-a].

La b harma ne paga t'a ning yū-noodo sā n pa ne a sūda la b pug-taas suka.

Masaal a yopoe soaba :

---

⁸⁹ ( ) Annams (kogsgo): Yē yaa nin-koagda a yībā kōbd yākre maa b pēegre. Tugbu: La yē yaa gāngā legbo ne sūpīm la sēn wōnd rē, hal ti zumā wa yi, rē poorē ti b tōg a zīgā ne būmb sēn yaa gūsem. Sārām kubo: La yē yaa yēnā kubo ne barga, sēn na yil ti yi bāanese, la yi neere.

Pag yānd zīga : pag gillā fāa yaa yānde, roap zems sēn wat n be be, rēnd yaa tulae ne-a t'a lud a yīngā zāngā ti ra-zēms ra yē-a ye, wala sēn pa sakd ne-a t'a welg ne ra-zēng ye.

La a pa togd sore, rēndame ti yaa ne ned ninga a fur sēn yaa haraam ne-a, yē me la ned ninga sēn yaa haraam ne-a Abada, sēn tū ne sabab Sārī wā sēn kō sore, wala buud yīnga maa reemdo, maa yēsēngo.

La pag luta a yīngā fāa a puvsgā pugē sā n pa a nengā ne a nug-tal a yīibā la a nao-sulpamā la yaa tulae t'a lud rēnda sā n mikame ti rao-zēms n be be, la b buv nonglem t'a lud a nug-talā la a nao-sulpamā, zem ti rao-zēms n be be maa b ka be.

La yerm ning sēn lutā yaa sēn yaa lunglugu n yaa taoko n pa wōnd roap yerem ye, la a ra yī gulum-gulum n takd nebā nin ye, la a ra wōnog kifl-pogsā yerem ye, la a ra yī yuur-fut me ye.

Masaal a nii soaba : (pag nag-teedo) :

Pag tara neg-teedo, be a pugē sēn yaa halaam ne-a, leb ne a pugē sēn yaa haraam me, rēnd b kōo pag sor t'a ning yū-noodo la sānem la wanguri la harur futu la fuug sēn los gare.

La b harma a zugu faas-teed nins sēn yaa yu-baoore la waoog-n-meng yīnga, la nebā nin takre la yū-noog ning sēn fudgdā la faas-teedā vēnegre neb nins a fur sēn pa haraam ne-ba taoore

Masaal a wae soaba : (pag-koeega) :

Pag-koeeg pa yānd ye, sā n pa a mamsame n na n zoadg-a la a buk-a la a zarb nebā ne-a hal n maan ti loog rē pugē, wakat-kāngā lebгда haraam.

La sā n yaa yulā, yē yaa haraam, la sid la hakuka wusg fāa kē a pugē tōnd zamaanā pugē n rik-a ti yaa sor sēn na tak la tigm ligdi. La yulā yaa haraam ne raopā, la pagbē wā la a tar pāng n yua. la a sakda ne pagbā sū-noodā tigēnsē la tigā, la yaa a yī pagb ne taab bala, la yul-biis sēn yaa soma Sārī wā pugē, la pa tū ne mizik ye

Masaal piig soaba :

a sidā, wala sēn sakad ne-a t'a puus kūum wala rawa, la pa sakad ne-a t'a pug kūumā la a yāag-a ye, la pa sōmb ne-a t'a kaag kabā ye, b gidgd- la la wiisgu la kūum tuum sōdbo la a pēg-yoodo la yae-pābre la fut-pārsgo, la zoobd vōobo, la wāndi fāa yaa zulem yela, a yaa zunuub bēd me.

La pa sōmb ne pag t'a kum kiida sū-sāanga sēn pa a sidā, n zāag a meng ne yū-noodo n yug rasm a tāab ye, la sā n yaa a sidā zugu, yaa tlae t'a zīndi kuiig a naas la rams piiga, la a zīnda a sidā zakē, la a zāag faas- teedo la yū-noodo, la kūum sū-sāang maanegā, a pa tar fut sēn welg ye.

Masaal piig la yembrē soaba :

Sakda ne paga t'a nag ne būmb ning Wēnd sēn kō-a sor ne wā, sēn yaa sanēm la wazuri nzems būmb ning nebā sēn minim n miie wā, la a zāag maan—n-zuvka la pugb rē pugē.

La būmb ning pag sēn yeelgdā sēn yaa sānem la wagur nag-teedo, zak ka a pugē ye, sā n mikame ti yaa sēn tar n ninged raar fāa, maa yaa tigsis rāmbā pugē.

Masaal piig la a yiibē soaba :

Sakda ne paga t'a yāk a sidā arzek n maa doaaga, ti pa tū ne a kos-a sor ye, n zems nebā sēn nong n maandē wā, t'a sā n bāngame t'a sidā yarda woto, la sakda ne-a t'a yāk zak n kō-a, ti sā n mikame t'a yaa ned sēn sōmb ne zak reegre, la a sidā sā n yaa beed soaba, n yiisd ritl ning sēn yaa waagib ne-a wā, pagā tōe n yāka a sidā arzekē wā ti pat tū ne a togs-a ye, sēn na sek-a ne a koambā sēn zemse

Masaal piig la a tāabē soaba :

B kōo pug soab la sēn yēsēmda biig sore ti b kao noore, ti b sā n yēsda ne namsg na n wa paam-b lame ne b koambā, maa yaa bāmb mensā bala, la halhaal-kāeesā b yiibā pugē, yaa rolb bal n be b zugu, yao-n-dol ka be ye. La sā n mikame ti b yēsda koambā bala, rēnd loe-n-dol la yao-n-dol n be b zugu. Wāndi yaa pugā soaba, la sā n yaa yēsēmdā, biigā sā n sak ned a to biisri, t'a tōoge ti b yao, maa biigā tara ligdi ti b na n yāk beene n bao sēn na yēs-m-a, wakat-kāngā a rukda ned ti yēs-m-a, a pa kaood a

noorã ye, la b sên dika soab t'a na n yěsmã, yě buudã yaa wala ma wã buudo sên gom ti loogã pugě.

Pa sōmb ne pag t'a loe noore, sên yaa yam-raab-no-loeere, ti pat ũ ne a sɪdã yard ye, sã n mikame t'a sɪdã bee yiri

Masaal piig la a naase soaba :

Rao pa tar sore n na n gudg a pagã t'a kěng hagiimd ningã sên yaa tlae wã ye, la a pagã sã n kos-a sore, yaa tlae t'a kōa sore, la a song-a n tum bũmb ning sên na kō-a tōog t'a paam n kis Wěnd Fariłã sên be a zugã, la sã n yaa hagiimd ning sên yaa maan-n-yamã, a tōe n gudg-a lame, sã n mikame ti yel-manegs nins n na n keoose, maa pagã koamb yel-manegds.

Masaal piig la a nu soaba :

Pag yeelgda fu-zaalã bala a hagiinmd thraamã puga, la a zãagda a thraamã pugě :

1- fuug ning yũ-nood sên bole.

2- nug-wuudã.

3- nengã ludbu.

4- fuug sên lose.

Masaal piig la a yoobe :

Rogmã zumã-rãmbã ne pekrã-rãmbã, b soodame la b yeelg b hagiimd teedo, n maan hagiimdã tuumã zãnga, la a pa tōe n gilg Roogã (Tawaafã) sã n pa b yulgame n yi b zumã, a sã n yulge, a gilgda Roogã.

Masaal piig la a yopoe soaba :

Sãrĩ wã maaname ti higiimd-maand maan "Labbayka Allaahummã Labbayka..." L a raopã zěkda b koosã ne-a la pagbã solgdame, la pag pa zãoosd ye, pa tawaafã maanegě, pa Safaa la Marwaa suka kěna, la a pa zěkda koεega ne kosgã ye, la a pa wědgd nebã Kug-sabellě wã, ma zěng sên pa be me ye.

Masaal piig la a nii soaba :

Zugā pōngrā ne wōrsgā a lagma Hagiimdā la Umrā tuumd pugē, la pag sã n wōrg a zoobdā yaa wala rao sēn pōng bala, bala pa sōmb ne paga t'a pōng a zugā ye.

La pag zugā wōrsg sifa yaa a kurg geoof fāa sēn zems wa nug-bi-rudre, maa a tigm a zoobdā fāa n kurg sēn zems wa nug-bi-rudre, t'a sã n pa tar gema.

Masaal piig la a wae :

B buv nonglem ti pagbā yāg ne Roogā-gilg-n-paasā "Tawaaf Al-[faada" maanego kibsā raare ti b sã n yaeesdē ti pekr na n wa wa-ba. La a Aaisat ra yumē -Wēnd yard be a yīnga-, n sagend pagbā ti b yāg ne Roogā-gilg-n-paasgā kibsā raare pekrā yaeesg yīnga, la pa zao pag sēn tar pekre t'a maan Roogā gilgr ning sēn yaa Wēnd-na-wat-ne wā ye, t'a sã n paam n maana Roogā-gilg-n-paasgā, ti sã n mikame t'a sēn wa n yit Makā a tara pekre

Masaal pisi soaba :

Pa halaal ne lslaam poaka t'a fur zēng sēn pa lslaam ye, zem t'a yumē n yaa kifr sēn yaa -suyuu-ı- maa yaa hēnduusi maa zēng sēn pa rēnda – maa a mompēere maa yahuuda, la sēn yet woto wā, bala rawa n tar soolem n tōe tēes a paga, la zaoa pagā zug me t'a tū a sidā, la yaa wāndi la soolmā vōore, la pa sōmb ne kifre maa lagm-n-taar soaba t'a a tall soolem la naam ned ning zugu sēn maan kaset ti Soab ka be ti sã n ka Wēnd ye, a Mohammad me yaa Wēnd-tuntuuma, puvsug la tilgr be a yīnga. ☐.

Masaal pisi la a yembr soaba :

Wubri, yē yaa yik ne biig zāabo maa zall ning sēn pa tar yam n tōe n bake.

La ma wā n tar hake ne bi-bilf wubri, la b mōdgd-a la ne rē t'a sã n tōdge, la ned ning sēn pugd a yē hake-kāngā pugē yaa a ma wā, rē poorē yaa a ma-rāmbā sēn pē a n yuda la sēn pē a yuda, rē poorē yaa ba wā n tar hake, rē poorē yaa a ma-rāmbā, wala sēn looge, rē poorē yaa yaaba,

rē poorē yaa yaabā ma-rāmba, wala sēn loogā, rē poorē yaa a tāo sēn lagm ba ne ma, rē poorē yaa tāo sēn lagm ma a ye-ye, sēn poorē sēn lagm ne ba, bāmb poorē yaa biigā pugd-rāmbā, rē poorē yaa ma-bi wā (a ma wā yaop la a kēem-rāmba) rē poorē yaa a ma wā ma-bi wā, rē poorē yaa a saambā ma-bi, rē poorē yaa a ba wā pugd-rāmba, rē poorē yaa ma-bi-roapā koamb ribli, rē poorē yaa a saambibā la a pugd-rāmbā koamb pugli, rē poorē yaa a ba wā saambi koamb pugli la a ba wā pugd-rāmb koamb pugli, rē poorē, yaa buudā raopā sēn pē-b n yuda, rē poorē yaa a sēn tar rogem ne a soaba, rē poorē yaa naaba.

La wubrā ligd zao a baabā wā, tū b sā n bao a ligdā, la b maana sard ne wubdā t'a yī baalika n tar yam la wubr tōogo la bas-n-yam la zugdo la lūslaoongo la pagā ra yī ned sēn fur ye, a sā n furi a hake wā lū wubrā pugē, la bi-riblā sā n ta yuum a yopoe, b kūt dame t'a tūus a rogdb a yīibā suka a sēn rat n zīnd ne a soaba, la a zīndida ne ned ning a sēn yāk a soabā, la bipugla a ba wā n sōmb ne-a t'a sā n ta yuum a yopoe, hal t'a sud wa reeg

Masaal piig la a yīibē soaba :

Limaam bēd-bēd a naasā ne b poorē-rāmbā zems a taaba tū yaa waagib tū pag lud a yīngā fāa gilli n yī ra-zēmse zem tū yaa sēn be b pugē n neē tū nengā ne nus-talā yaa yānde maa sēn ne a tū b yīibā pa yānd ye, zāmaan-kāngā b fāa neeme tū yaa tūlae tū b lud nengā ne nusā fāa, nebā wusg fāa sēn sāmā yīnga, la b dīinā sēn yaa faagā yīnga, la b sēn pa tar Wēnd-zoεεg la yānd-maaneg ne gesg ning sēn yaa haraam n tug pagbā yīnga.

Yā wā la būmb ning tigengu la a gulsgo Wēnd sēn yolse zakat-kānga pugē, m kot Wēnd sēn yaa Lallda, sēn yaa Zēkr Naaba, n yaa Tōog naaba t'A naf ne-a, la Wēnd la Sōngda rikr poorē, Yē la Pēegd me n tug sor-turga.

Dr. Soaalih Ibn Gaanim Assadlaan

Dīinā bānged kareng-saamba, Sārī wā kareng-do bedrā, sēn be Riyaadā

A Gafā guls n saame Hagiimdā ki-paalā pugē

sēn yaa lohoormā, yuumd 1413 Higra wā loogr poore

Ihirangi

SEBRE DIINĀ BĀNG-NANA PUGĒ	1
Gom-tuuso: Dīinā bāngrā faadā ziiri, la a woorā yēgr luglg-lsilaambā nengē	3
Pipi puurā: yaa tūudmā tor-torā	10
Zeng-raoogo a tāabē soaba sēn yi lsilaonngā zeng-raoodē wā.....	61
Zēng-raoogo a naasē soaba sēn yi lsilaonngā zeng-raoodē wā. yaa Ramadaan no-loeere	70
Zeng-raoogo a nu soaba sēn yi lsilaonngā zēng-raadē wā yaa hagiindā	83
Buk a yīibē soaba: Yaa tūmd-n-taarā.....	102
Buk a tāabē soaba: Yaa zagsā yell buudo.....	124
Buk a naasē soaba: Buud-rāmb sēn welg toore sēn kēed ne lsilaam poaka	128